

JAARVERSLAG

Rode Kruis-Vlaanderen
2011

Dag lezer,

Een tiental jaar geleden bood een Vlaming uit de grensstreek met Nederland zich als vrijwilliger aan bij het Nederlandse Rode Kruis. Hij had bij Rode Kruis-Vlaanderen een eerstehulpopleiding gevolgd en stelde tot zijn verbazing vast dat er in Nederland op een andere manier gereanimeerd werd dan in Vlaanderen. Toen hij ons om een verklaring vroeg, konden we die niet geven omdat er geen enkele reden is waarom het aantal keer pompen en beademen anders zou moeten zijn in Nederland dan in Vlaanderen.

Eén en ander bracht ons ertoe om onze eerstehulpactiviteiten te toetsen aan de principes van *evidence-based medicine*, al sinds de jaren 90 toegepast in de medische wereld. We kregen daarvoor financiering van de Europese Unie en werkten samen met andere Rode Kruisverenigingen in Europa. De nieuwe Europese eerstehulpriichtlijnen die uit deze oefening voortvloeiden, zijn momenteel in meer dan dertig landen in gebruik. En de reanimaties in het Nederlandse en het Vlaamse Rode Kruis verlopen nu dus inderdaad op identiek dezelfde manier, net zoals in Estland, Zweden of Spanje.

Evidence-based medicine steunt op drie pijlers: wetenschappelijke inzichten of 'evidence', praktijkervaring en voorkeuren van de doelgroep. Om de praktijkervaring en voorkeuren van de doelgroep te kennen, kloppen we aan bij onze vrijwillige lesgevers, want zij staan wat het lesgeven betreft dicht bij de doelgroep. Een voorbeeld? Vroeger stond in ons eerstehulphandboek *Help!* dat een slachtoffer van onderkoeling "niet actief mocht opgewarmd worden". Recente wetenschappelijke studies hebben echter aangetoond dat de resultaten beter zijn als er warme voorwerpen op de torso van het slachtoffer worden gelegd. Daarom vermelden we

nu in *Help!* dat het slachtoffer actief mag opgewarmd worden met een elektrisch deken of andere warme voorwerpen. Er staat wel niet letterlijk bij waar die warme voorwerpen gelegd moeten worden. Wij hebben daarom bij de vrijwillige lesgevers getest of zij dit spontaan correct doen. Wat bleek? De meesten deden het correct, maar niet iedereen, dus is het beter om de aanbeveling in *Help!* te verduidelijken. Dit voorbeeld toont aan hoe belangrijk het is om, naast de beste wetenschappelijke inzichten en expertadvies, de doelgroep te consulteren om tot correcte aanbevelingen te komen.

De ervaring met en kennis van *evidence-based medicine* bracht ons ertoe om de principes van *evidence-based practice* ook op andere activiteiten van Rode Kruis-Vlaanderen toe te passen: de Dienst voor het Bloed uiteraard, maar ook onze zorgactiviteiten en zelfs onze internationale acties. Als we waterpompen plaatsen in Namibië bijvoorbeeld, willen we niet alleen weten dat ze correct en goed geplaatst zijn, maar ook in welke mate ze darminfecties bij de bevolking helpen terugdringen. De gezondheid en het welzijn van de lokale bevolking verbeteren: daar gaat het uiteindelijk om.

Donoren — of het nu individuen, bedrijven of overheden zijn — verwachten terecht dat organisaties kunnen aantonen dat de door hen gekozen methodes en programma's niet alleen doeltreffend zijn, maar ook doeltreffender dan andere. Net daarom investeert Rode Kruis-Vlaanderen in *evidence-based practice*. En net daarom is effectiviteit, naast efficiëntie, een van de hoekstenen van ons strategisch vijfjarenplan. Of het nu gaat over eerste hulp, rampenparaatheid, bloedvoorziening of zorg voor kwetsbaren: binnen elke krachtlijn van *Afspraak 2015* streeft Rode Kruis-

Vlaanderen naar maximale effectiviteit. Dat deze ambitie geen dode letter blijft, bewijzen de vele actiepunten die we in de loop van 2011 realiseerden of opstartten. We brengen een bloemlezing ervan in dit jaarverslag en laten u kennismaken met de puike realisaties van onze 253 afdelingen, 107 jeugdkernen, 13.695 vrijwilligers en 1.292 personeelsleden.

We wensen u veel leesplezier!

Prof. dr. Philippe Vandekerckhove
gedelegeerd bestuurder

Christ'I Joris
voorzitter

Speelt u graag kort op de bal? Surf dan als de bliksem naar www.facebook.com/RodeKruisVl en druk op 'Vind ik leuk'. Zo verneemt u nog voor ons volgende jaarverslag verschijnt, waarvan we werk maken in 2012.

INHOUDSTAFEL

Bent u op zoek naar een specifieke Rode Kruisactiviteit? Het overzicht per doelgroep op blz. 112 en 113 maakt u wegwijs!

ONZE WERKING IN VLAANDEREN

- [8](#) Interventie
- [14](#) Eerste hulp
- [20](#) Vlaanderen Hartveilig
- [22](#) Zorgactiviteiten
- [26](#) Jeugd Rode Kruis

ONZE WERKING WERELDWIJD

- [30](#) In de weer in andere landen
- [32](#) Noodhulp
- [36](#) Structurele hulp
- [38](#) Music for Life
- [40](#) Music for Life 2011
- [41](#) Internationaal Humanitair Recht
- [42](#) Tracing
- [44](#) Opvang voor asielzoekers

VOLDOENDE BLOED: ONZE ZORG

- [54](#) Donorwerving
- [60](#) Kerncijfers
- [62](#) Afname en verwerking
- [64](#) Diagnostiek
- [67](#) Veilig en van goede kwaliteit
- [70](#) Nadruk op uitmuntendheid

ORGANISATIE

- [74](#) Rode Kruisvrijwilligers
- [75](#) Opleidingen voor vrijwilligers
- [76](#) Afspraak 2015
- [78](#) Rode Kruis-Vlaanderen
- [80](#) Organogram
- [81](#) De bestuursorganen van Rode Kruis-Vlaanderen
- [88](#) Het Rode Kruis als werkgever
- [90](#) Expertise uitdragen en delen
- [94](#) Evidence-based practice
- [95](#) Ook dit was 2011

FINANCIIEEL VERSLAG

- [100](#) Inkomsten Rode Kruis-Vlaanderen
- [102](#) Kosten Rode Kruis-Vlaanderen
- [108](#) Resultatenrekening 2010-2011
- [109](#) Besteding eventuele winsten

ONZE WERKING IN VLAANDEREN

	Interventie	8
Altijd paraat bij rampen en grote evenementen		8
Dadelijk in actie bij alarm		9
Opvang bij branden: meer dan eten en kleren		10
Snel ter plekke, met nieuwe interventiewagens		11
Hevige storm op Pukkelpop		12
	Eerste hulp	14
Voor iedereen, door iedereen		14
Nieuwe eerstehulprichtlijnen		16
Eerste hulp voor kinderen en jongeren boomt		19
	Vlaanderen Hartveilig	20
Minder overlijdens dankzij de inzet van een AED		20
	Zorgactiviteiten	22
Voor kwetsbaren in de bres		22
	Jeugd Rode Kruis	26
Voor kinderen en jongeren, hier en elders		26
Een Jeugd Rode Kruisjaar in beeld		27

*Mensen kennen Rode Kruis-Vlaanderen
vooral van de hulp die we bieden bij rampen of
grote evenementen.*

INTERVENTIE

Altijd paraat bij rampen en grote evenementen

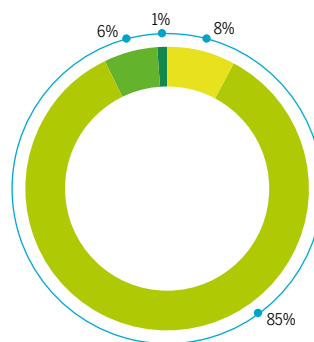
Het grote publiek kent Rode Kruis-Vlaanderen vooral van de hulp die we bieden bij rampen of grote evenementen. Daarnaast kennen de mensen ons van het ziekenvervoer. Telkens bieden we medische en psychosociale hulp aan. Drie diensten en/of disciplines werken daarvoor nauw samen: de Hulpdienst, de dienst Dringende Sociale Interventie (DSI) en de Centrale Dispatching.

VRIJWILLIGERS STAAN KLAAR OP HET TERREIN

In 2011 stonden Rode Kruishulpverleners paraat op 9.003 evenementen: langs de zijlijn van voetbalvelden, op festivalterreinen of langs wandel- en fietsparcours. In totaal hielpen ze 52.348 slachtoffers.

- › 68% van de hulpacties vond plaats in het weekend.
- › Als we alle gepresteerde uren van de Rode Kruishulpverleners samentellen, kloppen we af op 273.000 gepresteerde uren.
- › In totaal hebben we 39.439 hulpverleners ingezet (vrijwilligers die meer dan één keer actief waren, zijn in dit cijfer meer dan één keer vertegenwoordigd).
- › Gemiddeld zetten we per hulpactie 4,9 vrijwilligers in.
- › Een preventieve hulpactie duurt gemiddeld 7,6 uur.
- › Ook dit jaar behandelden we het grootste aantal slachtoffers bij balsportevenementen en concerten met meer dan 5.000 aanwezigen.

Aard van verzorgingen in 2011

- Advies of minimale hulp
- Wondverzorging of verband
- Behandeling door arts
- Verwijzing naar ziekenhuis

68% van de hulpacties vond plaats in het weekend.

Hulpdienstvrijwilligers trainen hun paraatheid tijdens rampoefeningen.

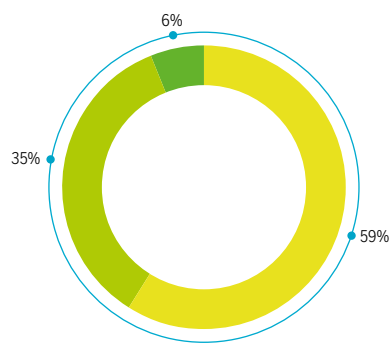
Dadelijk in actie bij alarm

In 2011 ontving Rode Kruis-Vlaanderen 109 alarmeringen.

Meestal komt de alarmering van de 100-hulpcentra.

Zij vragen Rode Kruis-Vlaanderen via de 105-dispatching om mensen en middelen klaar te houden in vooralarm of om effectief uit te rukken.

Alarmeringen per soort

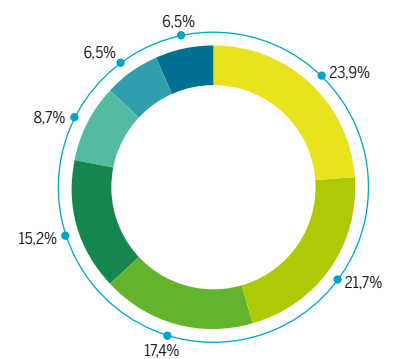

- Vooralarmen
 - Alarmeringen met medische en psychosociale inzet
 - Alarmeringen met enkel psychosociale inzet
- Totaal alarmeringen: 109**

Congres: hoe slachtoffers zelfredzaam maken

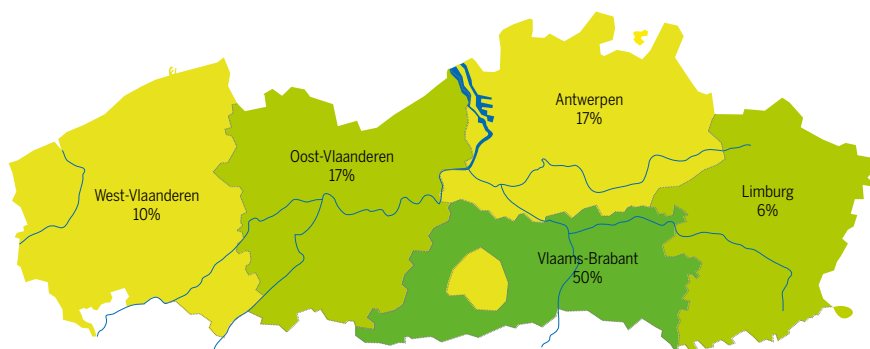
De dienst Dringende Sociale Interventie (DSI) organiseerde voor zijn dertigste verjaardag een congres op 25 maart 2011, onder de titel "Psychosociale zelfredzaamheid van slachtoffers – klaar voor de ramp van morgen?". 270 geïnteresseerden luisterden naar de ervaringen van nationale en internationale experts. Rode Kruis-Vlaanderen wilde de overheid, hulpverleners, slachtoffers en betrokkenen samen brengen om op een nieuwe manier te kijken naar de psychosociale zelfredzaamheid van slachtoffers zodat gemeenschappen zich sneller kunnen herstellen na een ramp.

Soort alarmeringen DSI

- Evacuatie na een brand
 - Agressie/grensoverschrijdend gedrag
 - Verkeersincidenten
 - Reanimatie met dodelijke afloop
 - Grootschalige evacuatie/opvang
 - Opvang verwanten na zelfmoord
 - Lek gevaarlijke stoffen
- Totaal alarmeringen: 46**

Regionale spreiding van alarmeringen

Totaal alarmeringen: 109

INTERVENTIE

Opvang bij branden: meer dan eten en kleren

Stel je voor: midden in de nacht word je wakker van de geur van brandlucht. Je appartementsblok staat in brand en de brandweer wil dat je meteen naar buiten gaat. Je hebt niet eens tijd om een warme trui aan te trekken, medicijnen in te pakken of je lievelingsspullen te redden. Gelukkig zijn er meelevende en bekwame Rode Kruisvrijwilligers die je opvangen.

In de nacht van 4 op 5 januari 2011 ontstaat een brand in de kelder van een appartementsgebouw in Hoboken. Van daaruit verspreidt de rook zich op minder dan geen tijd naar alle 15 verdiepingen. De brandweer ontruimt 170 appartementen en het medisch en psychosociaal interventieplan wordt afgekondigd. 18 DSI-vrijwilligers en 30 Hulpdienstvrijwilligers werken mee aan de opvang van 217 bewoners.

0.06 uur: Griet Nagels, provincieverantwoordelijke DSI in Antwerpen, krijgt telefoon van de Centrale Dispatching van het Rode Kruis en moet haar bed uit. Zij zal de psychosociale hulpverlening van het Rode Kruis coördineren.

0.35 uur: Griet komt aan in het onthaalcentrum. De eerste bewoners zijn er al en de politie is gestart met de registratie. Griet: "We hebben de taken verdeeld en daarna heb ik onze eigen vrijwilligers uitleg gegeven en aan het werk gezet."

1.15 uur: De rampenambtenaar van de stad Antwerpen spreekt de bewoners een eerste keer toe. Er is nog niet veel te vertellen want de brand is nog niet onder controle. Ondertussen ondersteunen de DSI-vrijwilligers de bewoners. Sommigen hebben hun appartement verlaten in pyjama en willen een trui of broek aandoen. Andere bewoners hebben geen medicatie bij, terwijl ze die wel nodig hebben.

Bij een ramp wordt het medische en psychosociaal interventieplan afgekondigd. Dit laatste betekent voor Rode Kruis-Vlaanderen dat DSI-vrijwilligers worden opgeroepen.

2.00 uur: De brandweer krijgt de brand onder controle, maar de bewoners kunnen vannacht niet meer naar huis. Griet: "Bijna alle bewoners beslissen om in de sporthal te blijven. Ze vinden steun bij elkaar, ze hebben allemaal hetzelfde meegemaakt en kunnen hun verhaal doen."

4.00 uur: Heel de nacht blijven nieuwe bewoners toestromen in de sporthal. "We registreren iedereen die aankomt, zodat duidelijk is wie er hier opgevangen wordt", vertelt Griet.

8.30 uur: In dienstencentrum Portugezenhof krijgen de bewoners een ontbijt. Om tien uur is er een infovergadering met meer uitleg. Rode Kruisvrijwilligers blijven tot 's avonds ter plaatse om hen op te vangen terwijl de stad Antwerpen op zoek gaat naar een tijdelijke woning.

De onzekerheid over familieleden en vrienden maakt het wachten in een opvangcentrum zwaar. Onze hulpverleners geven de bewoners zo snel mogelijk eerlijke en juiste informatie. Zelfs de boodschap 'momenteel hebben we nog geen informatie' kan op zo'n ogenblik belangrijk zijn.

Bij dit soort interventies zien onze vrijwilligers ook vaak anderstalige mensen. Ze moeten dan creatief te werk gaan om ook deze mensen zo goed mogelijk te helpen.

Psychosociale opvang

De vrijwilligers van de dienst Dringende Sociale Interventie (DSI) helpen bij heel verschillende crisissituaties: voedselvergiftigingen, evacuaties bij een gaslek, watersnood en verkeersincidenten. In 2011 was noodopvang na een appartementsbrand de meest voorkomende DSI-interventie.

Snel ter plekke, met nieuwe interventiewagens

SIT staat voor Snel Interventie Team. SIT's maken deel uit van de Snelle Interventie Middelen die staan ingeschreven in het Medisch Interventieplan dat in 2010 van kracht werd. Ze zijn ten laatste 45 minuten na een oproep ter plaatse. Een SIT-team bestaat standaard uit een SIT-LOG en een SIT-MED. Een SIT-LOG vervoert logistiek materiaal.

In een SIT-MED vind je medicatie, infuusvloeistof, eerstehulp- en reanimatiemateriaal.

NIEUWE SIT-MED'S

Een SIT-MED telt zes hulpverleners en vervoert medicatie, infuusvloeistof, eerstehulp- en reanimatiemateriaal. Met dat materiaal kunnen we vijf zwaargewonden met levensbedreigende trauma's verzorgen, tien gewonden met niet-levensbedreigende trauma's en twintig lichtgewonden. In 2011 heeft Rode Kruis-Vlaanderen 6 SIT-MED's aangekocht, waardoor we nu in totaal 32 wagens hebben die verspreid staan over heel Vlaanderen.

In het voertuig vind je:

- › 10 draagberries
- › 20 halskragen
- › 24 draagriemen
- › 72 endotracheale tubes
- › 100 mondmaskers
- › 225 naalden
- › 250 Mettag-kaarten
- › 300 paar handschoenen
- › 370 isothermische dekens
- › 600 kabelbinders
- › 1.100 m verbanden
- › 1.230 kompressen
- › 20.000 liter zuurstof

NIEUWE REGISTRATIEKAART MET BARCODE

Tijdens een ramp beoordelen we meteen hoe ernstig slachtoffers eraan toe zijn. Ieder slachtoffer krijgt een 'Mettag-kaart' rond zijn hals. Die kaart hebben we in 2011 in een vernieuwd jasje gestoken. Ze bevat een barcode, de algemene gegevens van de patiënt en een beschrijving van zijn verwondingen. De kaart heeft ook een kleurcode: groen voor 'licht gewond', geel voor 'ernstig gewond', rood voor 'zeer ernstig gewond' en zwart voor wie de hulp te laat komt.

De kaart bestaat uit een centraal deel, dat altijd bij het slachtoffer blijft, en zelfklevers die we in de verschillende stadia van de hulpverlening gebruiken. De nieuwe kaarten laten snellere registratie toe: elke Mettag-kaart heeft 11 zelfklevers met dezelfde barcode.

Ook niet-gewonde betrokkenen kunnen we op gelijkaardige manier registreren. Zij krijgen een polsband met barcode.

Hevige storm op Pukkelpop

18 augustus 2011, Hasselt. Boven het festivalterrein van Pukkelpop haalt een kort maar hevig onweer verschroeiend hard uit. Bomen waaien om, tenten storten in en chaos breekt uit. Balans: 5 doden en tientallen gewonden.

FESTIVALGANGERS SCHIETEN METEEN IN ACTIE

Op het festival stond het Vlaamse Kruis paraat om hulp te verlenen. Maar ook onze Rode Kruisvrijwilligers die als festivalganger op Pukkelpop waren, meldden zich meteen aan bij de hulppost op het terrein. Ze hielpen bij de verzorging van gewonden, voerden slachtoffers naar de Vooruitgeschoven Medische Hulppost (VMP) in een sporthal en deelden dekens uit.

194 VRIJWILLIGERS SNEL TER PLAATSE

Na de afkondiging van het rampenplan, enkele minuten voor 19 uur, werd het Rode Kruis gealarmeerd. We zetten meteen 194 Rode Kruisvrijwilligers uit heel Vlaanderen in, 44 DSI-vrijwilligers en 150 Hulpdienstvrijwilligers. Ze vertrokken met 5 Snelle Interventie Teams, 21 ziekenwagens, 1 commandowagen en 25 Rode Kruisvoertuigen naar het ramp-terrein. Daar verzorgden ze slachtoffers en zorgden ze voor de opvang van festivalgangers en ongeruste familieleden. De dienst Dringende Sociale Interventie (DSI) stuurde hulpverleners naar 7 ziekenhuizen om gewonden en familieleden op te vangen. De hulpactie werd gecoördineerd vanuit de provinciale zetel van Hasselt. Daar verwerkten vrijwilligers ook alle persoonsgegevens van getroffen tot bruikbare lijsten.

EEN SLAAPLEK EN EEN LUISTEREND OOR

Het Rode Kruis ondersteunde de opvang in twee opvangcentra (de Grenslandhallen en de Philipssite) in de buurt. Vrijwilligers van DSI en Hulpdienst zorgden voor onderdak, dekens en een luisterend oor voor de festivalgangers die hier de nacht wilden doorbrengen.

Het Telefoon Informatiecentrum (TIC) van DSI opende twee noodnummers waar ongeruste familieleden terecht konden. Meer dan tien vrijwilligers bemanden de telefoons in verschillende shiften. In de nasleep van deze groot-schalige interventie hielden we debriefings voor onze eigen vrijwilligers.

Extra bussen werden ingezet om de festivalgangers naar een opvangcentrum te brengen.

Direct na de storm meldden Rode Kruisvrijwilligers en medisch personeel vanuit het publiek zich aan bij de hulpposten. Ze hielpen o.a. bij het uitdelen van aluminiumdekens.

“SAMEN DEDEN WE WAT WE KONDEN”

Emy: “Rond zes uur begint het te regenen en te waaien. Het podium wordt herschape[n] in een waterval. Skunk Anansie blijft een hele tijd verder zingen, ook al vliegen bladeren en kleine takjes in haar gezicht.

Dan begint het te hagelen. Het lijkt of de hel losbreekt en we vergeten de muziek. We duiken met zijn tweeën bij elkaar en blijven staan. We beginnen lichtjes te panikeren want de hagel doet echt wel pijn. Eindelijk stopt het en meten we ‘onze schade’: een paar pijnlijke plekken op hoofd, armen en benen.

‘PAPA, MET ONS IS ALLES IN ORDE’

Een beetje verder troept een hoop volk samen, iedereen nog een beetje verdwaasd van wat er zonet gebeurd is. En dan zien we een gigantische boom op een tentje liggen. We zijn geschokt en beseffen dat daar ongetwijfeld mensen onder liggen.

Wat verder zien we plots ook dat de Chateau-tent platligt. Op dat moment beseffen we dat er veel meer gewonden zijn. We bellen meteen onze ouders. Het is ongeveer kwart voor zeven. ‘Papa, je gaat nog van alles horen over Pukkelpop op tv of radio, maar met ons is alles in orde.’ De lijn wordt verbroken, maar ze weten nu dat alles oké is.

ALUMINIUMDEKENS EN PRATEN

We vragen in de hulppost of we kunnen helpen. Het Vlaamse Kruis neemt ons mee naar een tentje naast de Chateau, iemand geeft ons handschoenen en verzorgingsmateriaal. We helpen de lichtgewonden zodat de hulppost zelf vrij blijft voor zwaargewonden. Ook enkele verpleegkundigen, artsen in opleiding en een huisarts hebben zich aangemeld. Samen doen we wat we kunnen.

We delen aluminiumdekens uit en we praten met de mensen om te zien wie er naar het ziekenhuis moet. Het Vlaamse Kruis vraagt ons om mee te komen helpen in de sporthal bij de lichtgewonden.

Rode Kruisvrijwilliger Emy Lamon ging als festivalganger naar Pukkelpop. Nadat de storm hevige huishield op de wei, hielp ze mee de gewonden verzorgen. Haar verslag.

Hier doen we weer hetzelfde als op het terrein: praten, mensen opvolgen, aluminiumdekens uitdelen, en het melden aan een arts als iemands toestand achteruitgaat. Tegen negen uur bedenk ik dat mijn gsm nog in mijn rugzak zit en ik beantwoord snel alle ongeruste sms'jes. Iets later nemen andere Rode Kruisvrijwilligers het over.

SOLIDARITEIT IS HARTVERWARMEND

Rond half twaalf beginnen ze de sporthal af te sluiten, de meeste lichtgewonden zijn afgevoerd of naar huis. Wie dat wil, kan iets eten en slapen op de Philipssite.

Wij willen liever gewoon naar huis. Wat verdwaasd wandelen we terug naar onze auto. Ik begin stilaan te beseffen waaraan we ontsnapt zijn. Tegen twee uur liggen we eindelijk in ons bed, en vrijdag kunnen we bekomen van deze nachtmerrie.

Die enkele blauwe plekken van de hagel vallen in het niet bij wat we gezien hebben. Ik ben blij dat ik mee hulp heb kunnen bieden en vond het hartverwarmend om te zien hoeveel mensen zich spontaan aanboden om te helpen. Die solidariteit zag je ook bij de buurtbewoners, die mensen in hun huis lieten slapen en eten uitdeelden.”

EERSTE HULP

Voor iedereen, door iedereen

Wat moet ik doen als mijn kind een brandwonde heeft? Hoe kan ik iemand reanimeren? Vroeg of laat komt iedereen in een kritieke situatie terecht.

En wie snel kan optreden voorkomt vaak erger. Daarom wil het Rode Kruis zo veel mogelijk Vlamingen eerste hulp aanleren. Moeilijk is het niet, iedereen kan het leren. In een Rode Kruisafdeling, op je werk of in je school.

BASISKENNIS IN TWAALF UUR

Elk jaar vinden heel wat mensen de weg naar een Rode Kruisafdeling in hun buurt om er een cursus Eerste hulp te volgen. Deze basis cursus van 12 uur leert je om doeltreffend te reageren bij een ernstige bloeding, een verslikking of een andere aandoening. In 2011 reikten we 7.988 brevetten Eerste hulp uit.

Heel wat geïnteresseerden volgden ook de vervolgcursus Helper. Daarin behandelen we nieuwe onderwerpen en scherpen we de eerstehulpkennis verder aan. Niet minder dan 5.138 cursisten behaalden een brevet Helper.

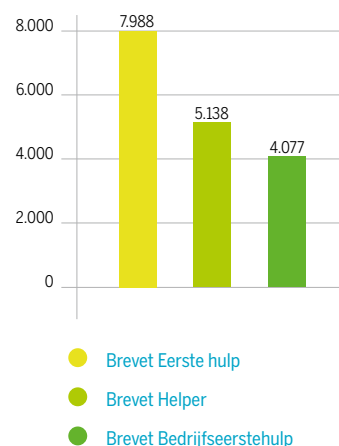
In 2011 namen we defibrilleren op als vast onderdeel van de cursussen Eerste hulp en Bedrijfseerstehulp. De cursisten leren nu ook hoe ze een AED-toestel (automatische externe defibrillator) kunnen gebruiken wanneer ze iemand reanimeren.

EXTRA OPVOLGING IN BEDRIJVEN

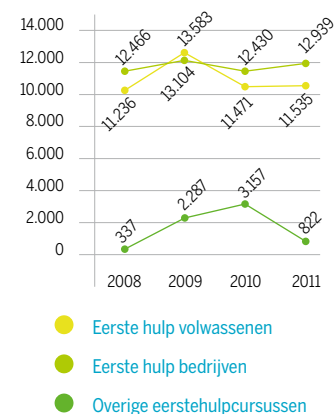
Begin 2011 wijzigde de wetgeving grondig op het vlak van eerstehulpopleidingen op de werkvloer. Het KB van 15 december 2010 over bedrijfseerstehulpverlening legde aan bedrijven en opleidingsverstrekkers nieuwe normen op, waardoor we de opgeleide medewerkers strikter moeten opvolgen. Sinds 2011 moet een werknemer, die als bedrijfseerstehulpverlener is aangesteld, jaarlijks minimaal vier uur bijscholing volgen.

Met het ruime aanbod aan bijscholingen is Rode Kruis-Vlaanderen goed geplaatst om deze nieuwe situatie op te vangen. De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg vernieuwde onze erkenning als opleidingsverstrekker. Een taak die we perfect aankunnen. In 2011 gaven we 12.939 uren bedrijfseerstehulp, goed voor meer dan 4.000 brevetten.

Aantal brevetten in 2011

Evolutie aantal lesuren eerste hulp voor volwassenen

Totaal aantal lesuren in 2011: 25.296 uren

In 2011 gaven we 25.296 lesuren eerste hulp aan volwassenen.

“MIJN COLLEGA’S ZIJN MIJN ENGELBEWAARDERS”

“Die zondagshift begon net als alle andere”, vertelt Patrick Stroobant, assistent bij Fina Antwerp Olefins. “Ik voelde me goed en startte de werkdag met een inspectieronde door ons bedrijf. Terug in de controlekamer dronk ik een kop koffie met collega Tom.”

“We zaten te praten en het leek alsof Patrick luisterde naar wat ik vertelde”, vult Tom aan. “Maar ik zag dat hij tijdens het gesprek een beetje opzij zakte. Het zag er vreemd uit. Daarom waarschuwde ik meteen collega Tommy die de cursus Bedrijfseerstehulp gevolgd heeft.”

ADRENALINE

Tommy schiet meteen in actie: “Het was een kwestie van seconden voor we bezig waren. Samen met Steven legde ik Patrick op de grond. Ik stelde vast dat hij niet meer reageerde en niet meer ademde. Toen ben ik met de reanimatie begonnen. Aan een collega vroeg ik om te alarmeren. Ik heb me nooit afgevraagd wat we moesten doen, ik ben meteen in actie geschoten. Dat moet de adrenaline geweest zijn.”

Terwijl Tommy start met de reanimatie, komt de ziekenwagen van het bedrijf aan met Nico en Chris. “Aan de ingang van de controlekamer stond een collega ons op te wachten. Hij nam ons mee naar Patrick”, vertelt Nico. Terwijl Nico de reanimatie van Tommy overneemt, haalt Chris de AED (automatische externe defibrillator) uit de ziekenwagen.

COMPLIMENTJES VAN SPOEDARTS

Na dertien minuten arriveren de MUG en de ziekenwagen. Als ze met Patrick naar het ziekenhuis vertrekken, is hij nog steeds niet bij bewustzijn. Tommy: “Dat was onwerkelijk. We werkten de rest van onze shift af, terwijl we met onze gedachten bij Patrick waren. In de namiddag belde de spoedarts om te zeggen dat het goed zou komen. Hij gaf ons complimentjes omdat we zo snel en doortastend gereageerd hadden. Dat was een enorme opluchting.”

Patrick is weer aan het werk. Dat is een klein mirakel, want vier maanden eerder stond zijn hart stil. Zijn collega's reageerden meteen: ze startten met hartmassage en beademing in afwachting van de hulpdiensten. Precies zoals ze leerden tijdens de cursus Bedrijfseerstehulp van het Rode Kruis. Dat koelbloedige optreden redde Patrick's leven: “Mijn collega's zijn mijn engelbewaarders, dankzij hen ben ik er nog.”

In het ziekenhuis kwam Patrick pas twee dagen later uit coma. “Geleidelijk drong het tot me door wat er gebeurd was. De cardioloog legde me uit dat mijn collega's mijn leven gered hadden.” Na een maandenlange revalidatieperiode is Patrick weer aan het werk. “Voor veel mensen die een cursus Eerste hulp vol-

gen, klinkt reanimatie als iets dat ze nooit in hun leven zullen moeten doen. Maar ik ben het levende bewijs dat eerste hulp het verschil kan maken tussen leven en dood. Ik wil al mijn collega's bedanken: iedereen heeft op zijn manier zijn steentje bijgedragen en ervoor gezorgd dat ik er nu nog ben.”

Nieuwe eerstehulpriichtlijnen

Rode Kruis-Vlaanderen organiseert niet alleen opleidingen eerste hulp, we geven ook kwaliteitsvolle publicaties uit. Die publicaties herzien we elke vijf jaar. Want het is niet omdat we jarenlang een bepaalde werkwijze volgen, dat die mettertijd niet kan veranderen. Daarom blijven wetenschappers onderzoeken welke eerstehulptechnieken het beste resultaat opleveren.

Rode Kruis-Vlaanderen volgt deze evoluties op de voet. Om de vijf jaar brengen we nieuwe handboeken uit die evidence-based zijn: gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek dat gevalideerd wordt door experts.

Al onze publicaties zijn gebaseerd op:

- › de reanimatierichtlijnen die de Europese reanimatieraad (ERC) in oktober 2010 uitbracht;
- › de eerstehulpriichtlijnen die het Internationale Rode Kruiscomité (ICRC) in februari 2011 uitbracht;
- › de resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Het Expertisecentrum van Rode Kruis-Vlaanderen ging op zoek naar wetenschappelijke consensus over alle technieken die niet terug te vinden waren in de andere richtlijnen.

Waar de literatuur geen afdoende antwoord kon bieden, gaf de opinie van experts de doorslag. De Medische Commissie van de Humanitaire Diensten van Rode Kruis-Vlaanderen - een team van artsen onder het voorzitterschap van prof. dr. Paul Broos - heeft op vrijwillige basis het handboek zorgvuldig nagekeken op medische correctheid.

Nieuwe eerstehulpriichtlijnen: bij brandwonden raadt men aan om te blijven afkoelen onder stromend koud of lauw water tot de pijn verlicht is.

Het Rode Kruis volgt de evoluties in eerstehulp-technieken op de voet.

Bij zwangere vrouwen worden bij verslikking buikstoten vervangen door borststoten, om geen letsels bij het ongeboren kind te veroorzaken

NASLAGWERK

'HELP! EERSTE HULP VOOR IEDEREEN'

In augustus 2011 rolde de nieuwe editie van het handboek 'Help! Eerste hulp voor iedereen' van de persen. Het is een handige eerstehulp-gids en een interessant naslagwerk. Het bevat de meest recente richtlijnen en technieken en is de basis voor eerstehulpopleidingen en -publicaties in verschillende disciplines van Rode Kruis-Vlaanderen (Vorming, Hulpdienst, Jeugd Rode Kruis).

VRIJWILLIGERS WERKEN GOED SAMEN

Een handboek schrijven is een werk van lange adem. Een gemotiveerd team van vrijwilligers uit elke provincie heeft met veel aandacht de verschillende hoofdstukken nagelezen. Ook een groep mensen van buiten de organisatie beoordeelde de ruwe teksten op hun leesbaarheid en eenvoud.

BESTSELLER

Tussen de lancering in augustus 2011 en eind 2011 verkochten we meer dan 10.000 exemplaren van het boek. Cursisten kunnen het boek aanschaffen tijdens een cursus van het Rode Kruis, maar ook scholen en bedrijven baseren hun eerstehulpopleiding op ons handboek. Daarnaast is het boek ook te koop in de boekhandel.

AANTREKKELIJKE OEFENBOEKEN EN FOTO'S

Door de nieuwe richtlijnen herwerkten we ook het andere cursusmateriaal. De oude 'oefenboeken' zijn vervangen door aantrekkelijke mappen met nieuwe oefeningen. Daarnaast stelden we heel wat fotomateriaal ter beschikking van onze lesgevers. Als ze dat combineren met de uitgebreide handleiding bij de cursussen kunnen ze hun lessen optimaal voorbereiden.

Eerste hulp op de radio

Nast de basiscursussen biedt Rode Kruis-Vlaanderen ook eerstehulpopleidingen via themalessen. In deze lessen spitsen we de eerstehulpkennis toe op een bepaald thema (zoals CO-vergiftiging, sportletsels, eerste hulp op zomervakantie). Ook hier hebben we de publicaties aangepast aan de nieuwe eerstehulp-richtlijnen.

Deze thematische aanpak inspireerde verenigingen om eerste hulp op te nemen in hun lessenreeksen voor leden. De lesgevers van Rode Kruis-Vlaanderen geven deze themalessen. Zo programmeren de Verenigingen voor Verkeersveiligheid (VAV) regelmatig de themalessen 'Eerste hulp bij verkeersongevallen'. De KVLV nam ook in 2011 de themalessen 'Eerste hulp bij huis-, tuin- en keukenongevallen' verder op in haar opleidingsaanbod.

De lancering van het nieuwe handboek ging niet onopgemerkt voorbij. Op 22 september zond het Radio2-programma *De Madammen* een reportage uit over eerste hulp. De reportageploeg ging op bezoek bij een cursus in Eeklo en bracht ons nieuwe handboek onder de aandacht. Een week later gaven we uitgebreid informatie in het Radio1-programma *Peeters & Pichal* over reanimatie en defibrillatie.

EERSTE HULP

EERSTE HULP OVER DE GRENZEN HEEN

In 2007 begon het Rode Kruis aan EFAM, de European First Aid Manual. Dat is een uitvoerige publicatie met evidence-based eerstehulpinstructies. Europese organisaties kunnen hun handboeken eerste hulp baseren op deze richtlijnen.

In 2011 paste Rode Kruis-Vlaanderen de richtlijnen uit EFAM aan om in overeenstemming te zijn met de nieuwe richtlijnen voor eerste hulp en reanimatie. Organisaties uit meer dan dertig landen baseren hun opleidingsmateriaal op deze richtlijnen waardoor Rode Kruis-Vlaanderen zijn reputatie als eerstehulp-expert verder uitbouwt.

› www.efam.redcross.be

BIJSCHOLING VAN EERSTEHULPLESGEVERS

Door de nieuwe reanimatierichtlijnen namen we defibrillatie op als vast onderdeel in de cursussen Eerste hulp en Bedrijfseerstehulp. We schoolden onze lesgevers, instructeurs en jeugdmonitoren (bijna 1.000 vrijwilligers) in 2011 bij. Op 26 februari gaven we het startschot voor een hele reeks bijscholingssessies. In elke bijscholingssessie oefenden de lesgevers met reanimatiepoppen en AED-oefentoestellen.

Daarnaast konden alle lesgevers zich inwerken in de nieuwe eerstehulp-technieken tijdens provinciale bijscholingsdagen. We diepten hun eerstehulpkennis uit en leerden hen verschillende werkvormen voor de lessen.

In elke bijscholingssessie oefenden de lesgevers met reanimatiepoppen en AED-oefentoestellen.

ONGEVALLENSIMULANTEN MAKEN OEFENING REALISTISCH

De ongevallensimulanten van Rode Kruis-Vlaanderen zijn opgeleid om ongevallen waarheidsgetrouw te simuleren. We werken in de cursussen geregeld met simulanten, waardoor de lesgever de technieken goed kan demonstreren. En ze zijn ook vaak van de partij bij rampoefeningen. Tijdens een provinciale rampoefening in Dessel, waar een ongeval op een bivakplaats werd gesimuleerd, deden bijvoorbeeld meer dan honderd simulanten mee.

In 2011 herwerkten we de basisopleiding tot simulant. Na een pilootfase startten we een nieuwe opleiding op. Bovendien kwamen meer dan tweehonderd simulanten samen voor het tweejaarlijkse nationale studieweekend (van 11 tot 13 februari). Onderwerpen als diabetes, epilepsie, wastechnieken, omgaan met emoties en acteren of samenspel kwamen aan bod.

De ongevallensimulanten van Rode Kruis-Vlaanderen zijn opgeleid om ongevallen waarheidsgetrouw te simuleren.

Eerste hulp voor kinderen en jongeren boomt

Jonge mensen vinden eerste hulp boeiend. Het is dan ook het ideale moment om hen de kneepjes van het vak te leren. Kinderen en jongeren tot 16 jaar kunnen eerste hulp leren bij de Jeugd Rode Kruiskern in hun buurt. Ook voor het jeugdwerk en het onderwijs heeft Jeugd Rode Kruis een uitgebreid eerstehulpaanbod.

Rode Kruis-Vlaanderen biedt leerkrachten heel wat mogelijkheden aan om eerste hulp in hun lessen te integreren.

JONG GELEERD IS OUD GEDAAN

Het Rode Kruis biedt leerkrachten heel wat mogelijkheden aan om eerste hulp in de lessen te integreren. Zo zijn er de kant-en-klare lespakketten van Jeugd Rode Kruis, een eerstehulp cursus op maat van leerkrachten en een eerstehulp project in Brussel.

DOCENTEN LEIDEN TOEKOMSTIGE LEERKRACHTEN OP

Het is nuttig dat leerkrachten eerste hulp kennen. Daardoor kunnen ze hun leerlingen helpen en hun kennis doorgeven. Om zo veel mogelijk leerkrachten te bereiken, leidt Rode Kruis-Vlaanderen docenten uit de lerarenopleiding op. Die kunnen aan hun studenten - de leerkrachten in spe - een volledige eerstehulpopleiding geven die leidt tot de brevetten Eerste hulp en Helper. In 2011 hebben we 56 docenten uit de lerarenopleidingen opgeleid via een 'Train The Trainer'-traject. Dat brengt het totale aantal opgeleide docenten op 401 (2008 t.e.m. 2011).

EERSTE HULP OP DE SCHOOLBANKEN

In 2011 organiseerden we vijftig keer de initiatie 'Eerste hulp voor leerkrachten'. We verkochten 1.993 bijhorende boekjes. Deze cursus bevat alle eerstehulphandelingen die nuttig zijn voor leerkrachten, waarbij de school zelf een specifiek eerstehulpthema kan aanreiken waarover ze een opleiding wil organiseren.

In 2011 voerde het Rode Kruis het project 'Hartveilige School' van Lions International District 112 A uit. Hierdoor leerden 240 leerkrachten uit 75 scholen reanimeren en defibrilleren, om die kennis daarna over te brengen op hun leerlingen (zie blz. 20).

PROJECT IN BRUSSELSE LAGERE SCHOLEN

Een lesgeefster van Jeugd Rode Kruis leert kinderen van het vierde en vijfde leerjaar hoe je de hulpdiensten alarmeert, hoe je windels aanlegt en hoe je reageert bij een ongeval. Met dit project 'Eerste hulp Brusselt' bereikten we in 2011 1.616 leerlingen uit 69 Brusselse Nederlandstalige scholen.

Het eerstehulpaanbod voor kinderen en jongeren

- › De initiatielesjes voor kinderen tussen 6 en 12 jaar horen met bijna 10.000 verkochte handboekjes bij de toppers.
- › Ook 'Eerste hulp voor jeugdleiders' is een bestseller. 4.758 exemplaren gingen over de toonbank. Sinds 2011 kan je het handboek niet alleen bestellen bij het Rode Kruis, het is ook te koop in Chirowinkel De Banier en Scoutswinkel De Hopper.
- › De herlancering van de eerstehulp rugzak was een succes met 153 verkochte exemplaren. De verkoop steeg na een promotieactie rond de zomer van 2011.
- › In 2011 reikten we in totaal 411 brevetten Helpertje en 138 brevetten Junior Helper uit.

VLAANDEREN HARTVEILIG

Minder overlijdens dankzij de inzet van een AED

Met het project 'Hartveilig' willen we de overlevingskans van een slachtoffer bij een hartstilstand vergroten. In België krijgen ongeveer dertig mensen per dag een hartstilstand buiten het ziekenhuis. Vaak verstrijken er kostbare minuten voor er een ziekenwagen ter plaatse is. Terwijl de overlevingskans van het slachtoffer aanzienlijk stijgt indien een reanimatie in combinatie met een automatische externe defibrillator (AED) binnen de vijf minuten start.

Het is dus belangrijk om zo veel mogelijk automatische externe defibrillatoren te plaatsen in steden, gemeenten, bedrijven, sportclubs, scholen en andere organisaties. Daarnaast moeten we zo veel mogelijk mensen informeren en warm maken om de opleiding reanimeren en defibrilleren te volgen. In 2011 leerden 8.094 mensen reanimeren en defibrilleren.

In een hartveilige school staan opgeleide leerkrachten paraat om hulp te bieden.

HARTVEILIGE STEDEN EN GEMEENTEN

Gemeenten kunnen hartveilig worden als ze een AED-toestel kopen en 10 procent van de personeelsleden opleiden. De plaatselijke Rode Kruisafdeling organiseert de opleiding 'Reanimeren en defibrilleren' die ook openstaat voor inwoners en verenigingen. In 2011 werden 13 steden en gemeenten hartveilig. Dat bracht het totaal op 70.

HARTVEILIGE BEDRIJVEN

Steeds meer bedrijven worden hartveilig. Ze plaatsen een AED-toestel aan de ingang of op centrale plaatsen in het bedrijf. Zo kan het personeel het toestel gebruiken, en kunnen ook leveranciers en bezoekers erbij. Als het bedrijf tien procent van zijn personeelsleden leert reanimeren en defibrilleren, dan kan het de merknaam 'Hartveilig' gebruiken. In 2011 zijn Coca-Cola Gent en FOD Mobiliteit en Verkeer hartveilige bedrijven geworden.

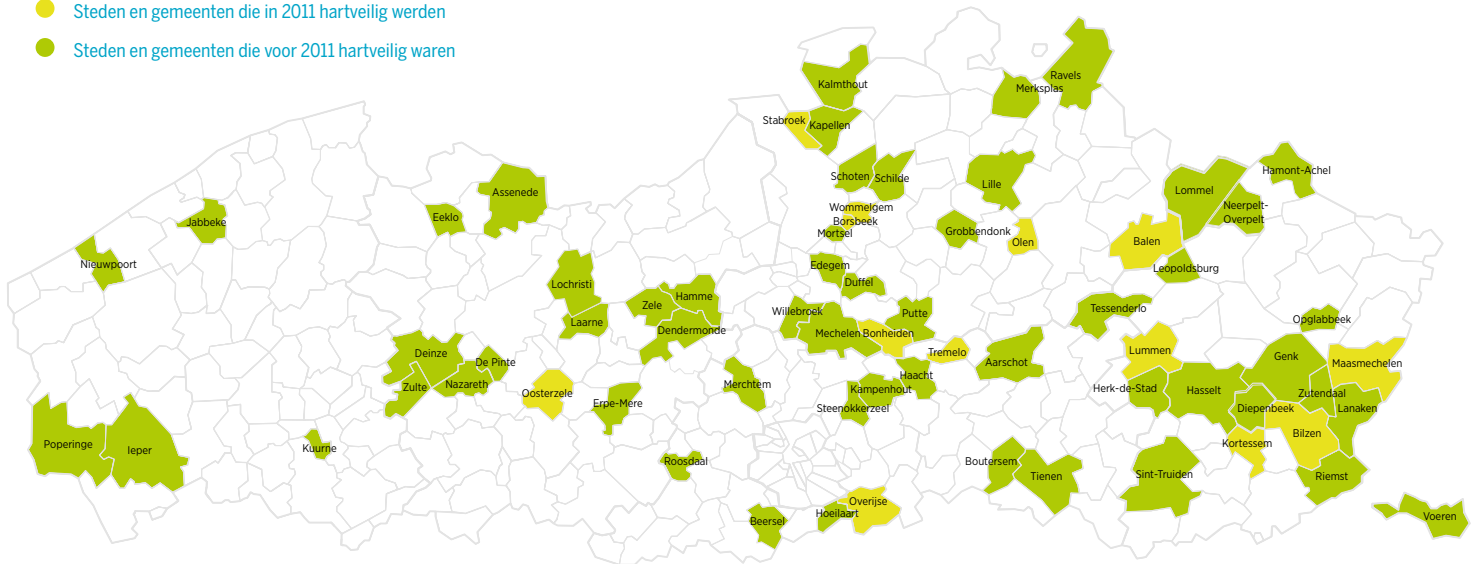
HARTVEILIGE SCHOLEN

In een hartveilige school staan opgeleide leerkrachten paraat om hulp te bieden. Bovendien kunnen zij hun reanimatiekennis doorgeven aan leerlingen en collega's.

De Clubs van Lions International, District 112 A maakten een budget vrij om leerkrachten uit Oost- en West-Vlaanderen te leren reanimeren en defibrilleren. Daarmee konden in 2011, 240 leerkrachten uit 75 scholen de opleiding volgen. Daarin leerden ze correct te reageren bij een hartstilstand. Reanimeren en defibrilleren, dat leer je het best met goed materiaal. Daarom schonk de Lions Club aan elke deelnemende school twee reanimatiepoppen en twee AED-oefentoeestellen.

- Steden en gemeenten die in 2011 hartveilig werden
- Steden en gemeenten die voor 2011 hartveilig waren

Bewoonster Tessenderlo overleeft dankzij snel ingrijpen

Het AED-toestel (automatische externe defibrillator) aan de ingang van het gemeentehuis van Tessenderlo heeft in 2011 zijn nut bewezen. Een 66-jarige inwonster stuitte op de wekelijkse markt onverwacht in elkaar. Twee voorbijgangers startten meteen met de reanimatie.

Omstanders belden de hulpdiensten en een gemeenteambtenaar bracht het AED-toestel dat aan het stadhuis hangt. Na enkele schokken kwam het slachtoffer weer tot bewustzijn. De ziekenwagen bracht de vrouw naar het ziekenhuis, waar ze geopereerd werd.

De vrouw overleefde dankzij het snelle ingrijpen van de inwoners van Tessenderlo en gebruik van het AED-toestel. In de gemeente Tessenderlo hangen vier toestellen. Rode Kruis-Tessenderlo heeft al 350 inwoners opgeleid om te reanimeren en defibrilleren.

Als een bedrijf tien procent van zijn personeelsleden leert reanimeren en defibrilleren, dan kan het de merknaam 'Hartveilig' gebruiken.

In 2011 leerden 8.094 mensen reanimeren en defibrilleren.

ZORGACTIVITEITEN

Voor kwetsbaren in de bres

Rode Kruis is er ook voor de meest kwetsbaren in onze maatschappij:

bejaarden, zieken, mensen met een handicap, kinderen uit een arm gezin.

De vrijwilligers van onze zorgactiviteiten zetten zich in voor hen.

Zij werken op de achtergrond maar zijn uiterst geëngageerd.

Zorgbib is actief in elke provincie. In 2011 kwamen er 13 uitleenpunten bij.

ONS AANBOD VOOR OUDEREN, ZIEKEN EN MENSEN MET EEN HANDICAP

EEN BOEK OF CD TOT BIJ DE MENSEN

Ouderen en zieken lezen ook eens graag een boek. Maar vaak geraken ze niet tot in de bibliotheek. Daarom hebben we een mobiele Rode Kruisbibliotheek: de Zorgbib. 908 vrijwilligers brengen boeken, cd's en dvd's tot bij de lezers. Er is een ruime keuze uit meer dan 190.000 verschillende exemplaren.

Zorgbib is actief in elke provincie en het aantal uitleenpunten neemt elk jaar toe. In 2011 kwamen er 13 nieuwe uitleenpunten bij, wat het totaal op 256 uitleenpunten brengt. Het overgrote deel bevindt zich in verzorgingsinstellingen (127 uitleenpunten), maar er zijn ook 93 uitleenpunten in algemene ziekenhuizen, 27 in psychiatrische instellingen en 9 in opvangcentra voor asielzoekers.

In 2011 gingen onze Zorgbibvrijwilligers langs bij ruim 130.000 kinderen, ouderen en zieken, een stijging met 3%. We telden 86.000 gesprekken met leesgierige patiënten, een stijging met 14% ten opzichte van 2010. Samen deden de vrijwilligers van Zorgbib ruim 62.000 uur vrijwilligerswerk. Dat komt overeen met 41 voltijdse arbeidskrachten.

De collectie strips steeg met 3,7% in 2011. En ook de groteletterboeken deden het nog beter dan de vorige jaren, met een toename van 1,6%.

ZIN IN EEN PRAATJE OF WANDELING

Bewoners van zorginstellingen of patiënten thuis krijgen graag bezoek of trekken er graag nog eens op uit. Vrijwilligers van de projecten 'Thuis in m'n tehuis' en 'Spring eens binnen' gaan bij hen langs. Ze maken tijd voor een praatje, een kop koffie, of nemen hen mee voor een wandeling of uitstapje.

Een 50-tal afdelingen organiseert 'Thuis in m'n tehuis', 33 afdelingen bezoeken ook mensen thuis.

LOOPREKJE OF ELEKTRISCH BED UITLEENEN

Slecht te been? Rolstoel of krukken nodig? Daarvoor kan je terecht bij de uitleendienst van je plaatselijke Rode Kruisafdeling. 318 Rode Kruisvrijwilligers bemannen 168 uitleendiensten in heel Vlaanderen. In 2011 registreerden we 15.337 uitleningen van hulpmiddelen. Al deze hulpmiddelen zijn van hoge kwaliteit, en worden tweemaal per jaar gecontroleerd door een expert.

VAKANTIES OP MAAT

Op vakantie gaan is niet vanzelfsprekend voor ouderen, zieken of mensen met een handicap. Toch hebben velen er nog behoefte aan. En daarom biedt Rode Kruis-Vlaanderen hen een vakantie aan op maat: in een hotel of op een boot die aangepast is aan de zorgnoden, met begeleiding door vrijwilligers. We kunnen dat doen dankzij een samenwerking met het Nederlandse Rode Kruis. In 2011 organiseerden we 7 vakanties voor 219 mensen met een handicap en 69 mantelzorgers. 174 vrijwilligers begeleidten hen.

Rode Kruis-Vlaanderen biedt een vakantie aan op maat: in een hotel of op een boot die aangepast is aan de zorgnoden. Vakantiegeangers kunnen zich uitleven tijdens allerhande activiteiten, zoals zwemmen in een aangepast zwembad.

KINDEREN DIE HET MOEILIK HEBBEN

BRUGFIGURENPROJECT

In 2011 waren meer dan 279 Rode Kruis-vrijwilligers uit 50 afdelingen actief binnen het Brugfigurenproject. Zij helpen kinderen die het moeilijk hebben op school. Elk jaar komen er meer vrijwilligers bij en elk jaar zijn er meer hulpvragen van scholen.

De vrijwilligers werken nauw samen met de scholen, de centra voor leerlingenbegeleiding, de OCMW's, Thuisbegeleidingscentra, het Schoolopbouwwerk en de Lokaal Overleg Platformen. Deze partners helpen bovendien mee om het Brugfigurenproject verder uit te dragen op scholen waar de doelgroep aanwezig is.

Brugvrijwilligers helpen kinderen die het moeilijk hebben op school.

Eerste zorghotel in Vlaanderen

In Vlaanderen zijn de vakantiemogelijkheden voor mensen met een handicap beperkt. Een zorghotel dat volledig aangepast is en waar de nodige verzorging aanwezig is, bestaat nog niet.

Sinds 2006 organiseert Rode Kruis-Vlaanderen Aangepaste Vakanties in hotels van het Nederlandse Rode Kruis. Via de inzet van onze enthousiaste vrijwilligers is alle nodige zorg aanwezig en kunnen de vakantiegeangers elke dag zelf kiezen welke uitstappen ze doen. De capaciteit van deze hotels is beperkt en we kunnen ons aanbod niet verder uitbreiden (nu 320 gasten). Daarom gingen we op zoek naar een hotel in Vlaanderen. We zochten eerst een bestaand gebouw in Vlaanderen dat voldeed aan onze wensen, maar dat vonden we niet. Daarom heeft de Gemeenschapsraad van Rode Kruis-Vlaanderen in november 2011 de bouw en exploitatie van een eigen zorghotel goedgekeurd. Het komt in Zuienkerke, een polderdorp tussen Blankenberge en Brugge.

Het zorghotel opent zijn deuren in 2015. Het zal het hele jaar door open zijn en biedt plaats aan 45 gasten en 40 vrijwilligers.

“ALS VRIJWILLIGER BIJ HET BRUGFIGUREN-PROJECT DOE IK ZINVOL WERK”

Valerie Van Winkel, studente kleuteronderwijs aan de KHK Vorselaar, kreeg van haar school de opdracht om een anderstalige kleuter te begeleiden. Het startte als een verplichte opdracht, maar Valerie is van plan om deze begeleiding als vrijwilliger voort te zetten.

“Toen het Rode Kruis in onze school kwam uitleggen wat het Brugfiguren-project precies inhield, wist ik niet dat het project bestond. Ondertussen heb ik ontdekt dat het een heel zinvol initiatief is. Bij de start van onze opdracht mocht ik mee naar een kleuterklas waar drie kinderen extra aandacht konden gebruiken. Ik mocht voor Selen (6 jaar) zorgen. Het meisje zag er gelukkig uit, maar ze zei niets. Ze woonde een half jaar in België en kende bijna geen Nederlands. Het leek me meteen een mooie uitdaging om haar daarbij te helpen.

Samen met Anita Gorremans, afdelingscoördinator van Rode Kruis-Grobbendonk-Vorselaar, ging ik op huisbezoek. We werden heel gastvrij ontvangen door de familie. Ik had er meteen een goed gevoel bij.

Elke zaterdag ga ik er twee uur naartoe. We gaan zwemmen, maken een uitstapje naar de bibliotheek, koken samen of maken bij haar thuis een opdracht voor de kleuterjuf. In een schriftje schrijf ik op wat we gedaan hebben en de juf geeft daar feedback op. Onlangs werkte de klas rond de letter ‘p’. Haar ouders konden de brief niet lezen die de juf aan alle kinderen meegeeft. Dus help ik Selen, we zoeken samen prentjes uit van een peer en een papa en ik steek die in haar boekentas.

Onze school verplicht ons om twintig sessies te begeleiden. Die heb ik nu achter de rug, maar ik ga natuurlijk niet stoppen. Ik heb een goede band opgebouwd met het gezin en wil Selen blijven begeleiden. Selen haar Nederlands gaat

heel snel vooruit en ze is ook minder stil geworden in de klas. Regelmatig vertelt ze de andere kleuters over mijn begeleiding op zaterdag. Dat is leuk om te horen, want zo weet ik dat het zinvol is wat ik doe.

Ik vind het een heel waardevol project en ben blij dat ik Selen kan helpen. Bovendien vind ik het goed om te weten dat dit project bestaat. Als ik volgend jaar zelf voor een klasje sta met een kind dat het Nederlands niet beheerst, dan weet ik dat ik contact kan opnemen met het Rode Kruis en dat zij op zoek zullen gaan naar een vrijwilliger die het kind intensief begeleidt.”

VAKANTIEKAMPEN VOOR MAATSCHAPPELIJK KWETSBARE KINDEREN

Zomervakantie. Voor bijna elk kind staat dat synoniem met twee maanden vol avontuur. Toch zijn er ook kinderen die minder geluk hebben. Kinderen die in armoede leven, kunnen vaak niet op vakantie gaan. Voor hen organiseert het Rode Kruis al meer dan twintig jaar vakantiecampen. In 2011 konden 461 kinderen op kamp. 26 hoofdmonitoren, 179 monitoren en 69 logistieke medewerkers leidden alles in goede banen.

Voor het vierde jaar op rij kregen de vakantiecampen financiële steun van duizenden mensen die hun maaltijdcheques van Sodexo afstonden aan het Rode Kruis. Deze editie van de 'Rode Kruischeck-actie' was goed voor 58.300 euro. Met de ingezamelde cheques kunnen kinderen op kamp smullen van heerlijk en gezond eten.

KWETSBARE KINDEREN OP VAKANTIE BIJ NEDERLANDSE GASTGEZINNEN

De vrijwilligersorganisatie Europa Kinderhulp organiseert al vijftig jaar vakanties bij Nederlandse gastgezinnen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen uit de buurlanden. Europa Kinderhulp stelde Rode Kruis-Vlaanderen een samenwerking voor. Enkele Rode Kruisafdelingen sprongen op de kar. De meeste afdelingen zoeken elk jaar kinderen om mee te gaan op de vakantiecampen. Die vakantiecampen zijn altijd snel volzet, zodat een breder aanbod welkom was.

In 2011 gingen 23 Vlaamse kinderen op vakantie bij een Nederlands gastgezin. In 2012 zullen meer afdelingen deelnemen aan het project Europa Kinderhulp.

TWEE VAKANTIEZUSSEN

De kinderen zelf vinden het super. Voor het vertrek kreeg Anneke al een foto en een brief van haar gastgezin. Zij kreeg er twee vakantie-zussen bij. Anneke: "Ik vond het ginder fantastisch. Zij hadden een heel groot huis en een reuzetuin. We gingen direct op de grote trampoline."

Ook de ouders zijn enthousiast. De mama van Yoeri maakte zich eerst wel ongerust, want hij is een stille jongen. Maar alles ging goed. Yoeri was op een grote boerderij en kon zich vooral uitleven met de dieren. De mama van Yoeri: "Onze kinderen hebben nog een pakje gekregen na de vakantie. En ons heeft het deugd gedaan, enkele weken geen zorgen te hoeven dragen."

Harry Potter eet gezond

Tijdens een vakantiecamp staan niet alleen creatieve activiteiten op het menu, ook lekkere en gezonde voeding staat centraal. De kinderen krijgen elke dag vier maaltijden: ontbijt, middagmaal, vieruurtje en avondmaal. Telkens kiezen we voor verse en gezonde basisingrediënten. Voor het vieruurtje staat er meestal fruit op het programma, altijd in een ander jasje: fruitsla of lekkere smoothies.

Moni Josta Parigger vertelt: "Gezonde voeding op een kamp is superbelangrijk. Een groot deel van de kinderen eet thuis te vaak fast food. Daardoor komt het wel eens voor dat kinderen sommige groenten niet lusten of niet kennen. Dan halen we onze trukendoos boven. We zeggen dat Harry Potter het wel zou eten of dat je er heel sterk van wordt. Als dat niet helpt, werken we met de driehappenregel. Van elk ingrediënt op je bord moet je minstens drie hapjes nemen. Lust je het dan nog niet? Dan mag je het laten liggen."

De vakantiecampen zijn altijd snel volzet. Vlaamse kinderen op vakantie bij een Nederlands gastgezin is daarom een waardig alternatief.

Met de ingezamelde maaltijdcheques kunnen kinderen op kamp smullen van heerlijk en gezond eten.

JEUGD RODE KRUIS

Voor kinderen en jongeren, hier en elders

Jeugd Rode Kruis brengt het Rode Kruis dichterbij kinderen en jongeren, en omgekeerd. Ook in 2011 dook Jeugd Rode Kruis de wereld van de kinderen in. We legden de werking van de dienst Tracing uit op kinderfestivals met het spel 'Gezocht! Gevonden!'. En we hielden www.kids.rodekruis.be boven de doopvont. Verder sloeg Jeugd Rode Kruis de vleugels uit met heel wat internationale projecten.

KINDERFESTIVALS EN WEBSITE

'Gezocht! Gevonden!' is een spel waarbij kinderen leren wat de dienst Tracing (zie blz. 42-43) van het Rode Kruis doet. Jeugd Rode Kruis ontwikkelde dat spel en speelde het op 6 kinderfestivals met 1.100 kinderen. Lokale Jeugd Rode Kruiskernen kunnen het spel ontlenuen. Het spel confronteert kinderen met het leven van een kind dat tijdens een oorlog of natuurramp op de vlucht moet en daarbij zijn mama of papa uit het oog verliest.

In april 2011 lanceerde Jeugd Rode Kruis www.kids.rodekruis.be. Op deze website ontdekken kinderen wat het Rode Kruis doet, waar ze een Jeugd Rode Kruiskern in hun buurt vinden en hoe ze zich moeten inschrijven voor een eerstehulpcurcus.

Jeugd Rode Kruis ontwikkelde een spel waarbij kinderen leren wat de dienst Tracing van het Rode Kruis doet.

ARMOEDE IS EEN ONRECHT. MAAK ER SPEL VAN.

In september 2011 startte Jeugd Rode Kruis samen met zes andere jeugdbewegingen met een gezamenlijk jaarthema rond armoede, onder de slogan 'Armoede is een onrecht. Maak er spel van'. De andere jeugdbewegingen zijn Chiro, FOS Open Scouting, KLJ, KSJ-KSA-VKSJ, Scouts en Gidsen Vlaanderen en Wel Jong Niet Hetero.

Op 24 augustus mochten we het jaarthema voorstellen op de ochtendblokken van Radio 1, Studio Brussel, Klara, MNM, Joe FM, Q-Music en het VTM-journaal van 13 uur. De jaarthemafiguren, een jaarthemalied en kant-en-klaar spelmateriaal geven Jeugd Rode Kruiskernen het nodige materiaal om een jaar lang spelenderwijs na te denken over armoede en sociale uitsluiting.

Meer Jeugd Rode Kruis?

- › In 2011 mochten we zes nieuwe Jeugd Rode Kruiskernen verwelkomen: Leuven, Kortenberg, Liedekerke, Ruisbroek, Destelbergen en Tienen (zie kaart op de binnenflap achteraan).
- › Jeugd Rode Kruis maakte, samen met het departement Opvang Asielzoekers en de Didactisch-Pedagogische cel, de spelbrochure 'Waahid, doi, tre... start!'. Deze publicatie zet jeugdleiders op weg om activiteiten in elkaar te steken voor een groep kinderen uit andere culturen (zie blz. 44).
- › Eerstehulplessen voor kinderen en jongeren (zie blz. 19).
- › Speelweken voor kinderen die in opvangcentra voor asielzoekers verblijven (zie blz. 48).

Een Jeugd Rode Kruisjaar in beeld

Op 3 september organiseerde Jeugd Rode Kruis de jaarlijkse Startdag waar 230 vrijwilligers mee de aftrap voor het gezamenlijke jaarthema gaven. Alle vrijwilligers ontdekten er meer over het nieuwe jaarthema en volgden workshops waaruit ze inspiratie konden putten voor het nieuwe werkjaar.

Jeugd Rode Kruis nam deel aan vijf buitenlandse missies en congressen (Ierland, IJsland, Malta, Namibië, Noorwegen). Op de foto hiernaast zie je Jeugd Rode Kruisvrijwilligers Marijke Avonts en Geert Jespers die een workshop geven over eerste-hulplessen aan Maltese eerste-hulplesgevers.

Op vrijdag 21 oktober namen we deel aan de Dag van de Jeugdbeweging. In elke provincie verzamelden jeugdleiders aan het station voor een lekker ontbijt.

In 2011 dropten 341 kinderen een briefje in de Jeugd Rode Kruisbrievenbus met duizend en één verschillende vragen.

Zeven deelnemers volgden met succes de tweejaarlijkse instructeursopleiding van Jeugd Rode Kruis. Zij maken nu werk van een stage. In totaal volgden 234 vrijwilligers een opleiding bij Jeugd Rode Kruis. Ze kunnen nu met nog meer kennis hun functie uitoefenen.

ONZE WERKING WERELDWIJD

In de weer in andere landen	30
Onze internationale hulpverlening in vogelvlucht	30
Noodhulp	32
Aardbeving en tsunami eisen zware tol in Japan	32
Benelux-noodhulpteam rukte uit naar Tsjaad en Tunesië	33
Droogte jaagt miljoenen mensen op de vlucht in Oost-Afrika	34
Structurele hulp	36
Een sterke Rode Kruisvereniging opbouwen	36
Afrikaanse richtlijnen voor eerste hulp	37
Music For Life	38
Stille rampen in de schijnwerpers	38
Music For Life 2011	40
We do give a shit	40
Internationaal humanitair recht	41
Kennis over oorlogsregels delen	41
Tracing	42
Gescheiden gezinnen herenigen	42
Opvang voor asielzoekers	44
Bed, bad, brood, begeleiding en 'bezigheid'	44
Noodopvang, een aparte opdracht	45
De opvangcentra van Rode Kruis-Vlaanderen	46
Met frisse initiatieven een warme thuis creëren	47
Opvang niet-begeleide minderjarigen	50

Wereldwijd sterven er jaarlijks 1,5 miljoen kinderen aan diarree. De boosdoeners: onveilig water, slechte sanitaire voorzieningen en slechte hygiëne.

IN DE WEER IN ANDERE LANDEN

Onze internationale hulpverlening in vogelvlucht

De zware aardbeving in Japan kreeg begin 2011 uitgebreide media-aandacht. Kleinere natuurrampen haalden de media dikwijls niet. Toch maakten ook zij heel wat slachtoffers: in 2011 troffen 302 natuurrampen in totaal 206 miljoen mensen. Rode Kruis-Vlaanderen hielp inwoners van getroffen streken en van crisisgebieden met noodhulp en bood structurele hulp.

Na een ramp stuurt het Rode Kruis Emergency Response Units (ERU's): gespecialiseerde hulpeenheden met experts. Ze beschikken over aangepast materiaal om in de basisnoden te voorzien.

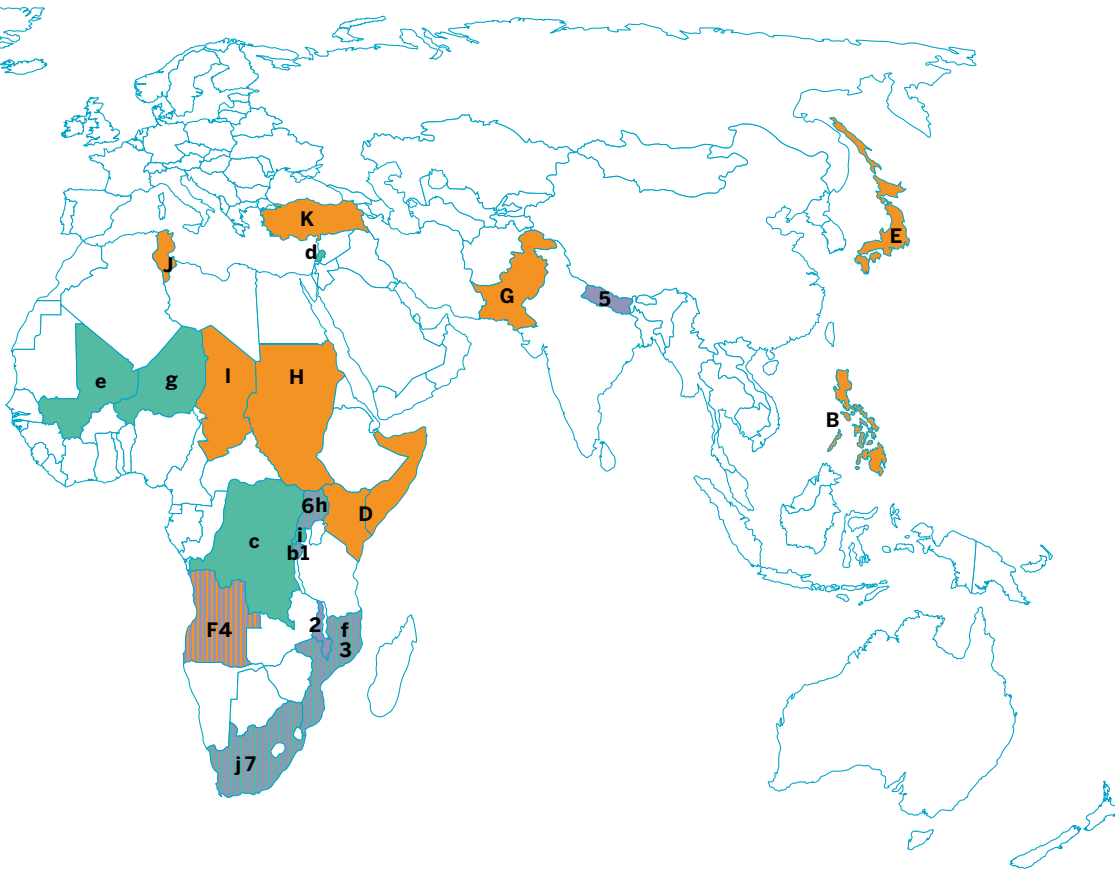

NOODHULP

Lees meer op blz. 32-34.

Oorlogen en rampen maken soms zo veel slachtoffers en schade dat de Rode Kruisvereniging van het getroffen land de situatie niet alleen aankan. In dat geval springen de andere Rode Kruisverenigingen bij met mensen, geld of materiaal.

- A Dominicaanse Republiek:** verbetering rampenparaatheid
- B Filippijnen:** verdeling van lokaal aangekochte hulpgoederen na tropische cycloon
- C Haïti:** verdeling van waterzuiveringstabletten na cholera-epidemie
- D Hoorn van Afrika (Kenia en Somalië):** voedselhulp tijdens extreme droogte
- E Japan:** noodhulp na aardbeving
- F Namibië:** verdeling van noodhulpgoederen, waterzuiveringstabletten en hygiënemateriaal na overstromingen
- G Pakistan:** noodhulp na overstromingen
- H Soedan:** opvang vluchtelingen
- I Tsjaad:** hulp na cholera-epidemie (Benelux-noodhulpteam)
- J Tunesië/Libië:** verdeling hulpgoederen en noodhulptenten
- K Turkije:** verdeling familietenten na aardbeving

NOODHULP VIA DREF*Lees meer op blz. 35.*

Meer dan 90% van de rampen halen het wereldnieuws niet. Vaak worden de armere landen het zwaarst getroffen. Het plaatselijke Rode Kruis is aanwezig om meteen hulp te bieden, maar beschikt vaak niet over de financiële middelen om alle slachtoffers te helpen. Daarom riep de Internationale Rode Kruisfederatie (IFRC) een noodhulpfonds in het leven: het Disaster Relief Emergency Fund (DREF). Zo hoeft het Rode Kruis niet te wachten tot er door een solidariteitsgolf geld is om hulp te verlenen. DREF is bedoeld als opstartgeld in de eerste dagen na een grootschalige ramp of om hulpactiviteiten te financieren voor stille rampen die het nieuws niet halen. Het internationale noodhulpfonds van het Rode Kruis ontving in 2011 een bijdrage van de Belgische federale overheid (DGD) van 495.294 euro. Dat geld werd besteed aan noodhulp in elf landen.

- a** *Bolivië en Peru*: knokkelkoorts
- b** *Burundi*: overstromingen
- c** *Democratische Republiek Congo*: cholera-epidemie
- d** *Libanon*: opvang Syrische vluchtelingen
- e** *Mali*: cholera-uitbraak en overstromingen
- f** *Mozambique*: overstromingen en cholera-epidemie
- g** *Niger*: vluchtelingenstroom
- h** *Oeganda*: epidemie hepatitis E-virus / gele koorts / polio en ebolavirus / rellen
- i** *Rwanda*: overstromingen
- j** *Zuid-Afrika*: overstromingen

STRUCTURELE HULP*Lees meer op blz. 36-37.*

Structurele hulp wil een land of regio minder kwetsbaar maken. Rode Kruis-Vlaanderen spitst zich toe op drie domeinen: basisgezondheidszorg, eerste hulp en capaciteitsopbouw. Dit laatste houdt in dat plaatselijke Rode Kruisverenigingen hulp krijgen om hun organisatie beter uit te bouwen, bijvoorbeeld op vlak van fondsenwerving, vrijwilligersbeleid en boekhouding.

- 1** *Burundi*: basisgezondheidszorg en capaciteitsopbouw
- 2** *Malawi*: basisgezondheidszorg en capaciteitsopbouw
- 3** *Mozambique*: basisgezondheidszorg, eerste hulp en capaciteitsopbouw
- 4** *Namibië*: basisgezondheidszorg, eerste hulp en capaciteitsopbouw
- 5** *Nepal*: basisgezondheidszorg, eerste hulp en capaciteitsopbouw
- 6** *Oeganda*: eerste hulp en Tracing
- 7** *Zuid-Afrika*: eerste hulp

NOODHULP

Aardbeving en tsunami eisen zware tol in Japan

Aardbevingen zijn niet ongewoon in Japan, maar de beving van 11 maart 2011 was van een totaal andere orde dan gewoonlijk. Met een kracht van 8,9 op de schaal van Richter was het de zwaarste beving ooit in Japan. Bovendien volgde een tsunami met golven tot 40 meter hoog en brak brand uit in de kerncentrale van Fukushima. “Megarampen laten zich niet in scenario’s gieten”, getuigt Naoki Kokawa van het Japanse Rode Kruis.

Door de aardbeving en tsunami stierven duizenden mensen. Honderdduizenden huizen werden vernield. De kerncentrale van Fukushima kon zijn reactoren niet langer koelen en er ontstond brand in de centrale. Radioactief materiaal kwam vrij in de omgeving van de centrale en in het zeewater. Naoki Kokawa (59), hoofd internationale operaties van het Japanse Rode Kruis, moest plots de rampgebieden in Somalië en Haïti inruilen voor zijn eigen land. “Wat me trof was de chaos die zo’n allesverwoestende ramp veroorzaakt”, vertelt Kokawa.

Het Japanse Rode Kruis bood eerste hulp, gaf psychosociale opvang, verdeelde eten en andere goederen, bracht betrokkenen bij elkaar, gaf onderdak aan de vele vluchtelingen en daklozen en hielp bij de wederopbouw van het land.

HULPACTIES COÖRDINEREN

Kokawa werkt al 32 jaar bij het Rode Kruis. Hij staat aan het hoofd van de internationale operaties binnen het Japanse Rode Kruis. “Na een grote ramp in ontwikkelingslanden coördineert de noodhulporganisatie van de Verenigde Naties (OCHA) de hulpacties. Voor een geïndustrialiseerd land als Japan ligt dat anders en worden die instrumenten niet in werking gesteld. De internationale gemeenschap gaat ervan uit dat een land als Japan een ramp wel alleen de baas kan.”

Kokawa pleit voor een manier om buitenlandse hulpacties te coördineren in geïndustrialiseerde regio’s. “De instrumenten die in ontwikkelingslanden hun nut bewijzen, kunnen dat bij ons ook. Zelfs een ontwikkeld land als Japan kan zich niet voorbereiden op een megaramp als deze. Megarampen laten zich niet in scenario’s gieten.”

VERMISTEN TERUGVINDEN

De noodhulpfase is ondertussen achter de rug, zowat alle puin is opgeruimd. “Om dit drama te verwerken, is het cruciaal dat we de 4.000 vermisten vinden”, benadrukt Kokawa. “Voor de nabestaanden is dat van groot belang, zodat ze hun rouwproces kunnen inzetten.”

Het Rode Kruis in Japan: enkele cijfers

- › 896 medische Rode Kruisteams verzorgden 87.445 patiënten.
- › Het Rode Kruis ondersteunde de bouw van 2 tijdelijke ziekenhuizen, 1 permanent hospitaal en de renovatie van 2 beschadigde ziekenhuizen.
- › 718 psychosociale medewerkers gaven ondersteuning aan 17.039 mensen.
- › 4.450 vrijwilligersgroepen werkten na de ramp in totaal 162.538 dagen.
- › Het Rode Kruis verdeelde een pakket van zes elektrische toestellen (waaronder een rijstkoker en wasmachine) onder 126.500 families die in tijdelijke onderkomens verbleven.

Zelfs een ontwikkeld land als Japan kan zich niet voorbereiden op een megaramp als deze.

Benelux-noodhulpteam rukte uit naar Tsjaad en Tunesië

Rode Kruis-Vlaanderen maakt deel uit van een Benelux-noodhulpteam dat gespecialiseerd is in de grootschalige verdeling van noodhulp. Het team rukte in 2011 twee keer uit: naar Tsjaad en naar het grensgebied tussen Libië en Tunesië.

Na een ramp stuurt het Rode Kruis Emergency Response Units (ERU's): gespecialiseerde hulpeenheden met experts. Ze beschikken over aangepast materiaal om in de basisnoden te voorzien bij alle soorten rampen. Het Rode Kruis heeft verschillende types van noodhulpteams. Rode Kruis-Vlaanderen maakt samen met het Franstalige, Nederlandse en Luxemburgse Rode Kruis deel uit van een Relief ERU: dat is een ERU die gespecialiseerd is in de grootschalige verdeling van noodhulp.

Aan de Tunesische grens stroomden vooral gastarbeiders toe met de hoop naar huis te kunnen terugkeren.

In september 2011 vertrok het Benelux-noodhulpteam naar het Afrikaanse Tsjaad om hulp te verlenen bij de cholera-uitbraak in het land. Op enkele weken tijd had de infectieziekte meer dan 300 doden veroorzaakt en 11.000 mensen besmet. Onze noodhulp ploeg verdeelde samen met het Rode Kruis in Tsjaad hygiënekits, zeep, waterzuiveringstabletten en rehydratiemiddelen (ORS) tegen diarree. Begin maart vertrok het Benelux-noodhulpteam naar Tunesië om vluchtelingen uit Libië op te vangen.

FRANK WARNIER: “NOODHULP-TEAMS VANGEN SAMEN VLUCHTELINGEN OP”

Het Benelux-noodhulpteam met Frank Warnier (62) als teamleader coördineerde de hulpverlening in Tunesië. “Tijdens het conflict in Libië sloegen veel mensen op de vlucht. Aan de Tunesische grens stroomden vooral gastarbeiders toe. Ze hoopten zo snel mogelijk uit het kamp weg te kunnen en terug naar huis te keren.”

KNAP TEAMWERK

Toen het team van Frank aankwam, was het vluchtelingenkamp overvol: “Het bood plaats voor 10.000 personen, maar we telde er maar liefst 15.000. Om het hoofd te bieden aan deze toevloed had het Internationale Rode Kruis beslist een tweede transitkamp op te zetten. Ongeveer 200 Tunesische vrijwilligers waren al aanwezig, net als medewerkers van het Internationale Rode Kruiscomité (ICRC).”

De bouw van het kamp was een knap staaltje teamwerk, vertelt Frank. “Hulpverleners uit Finland en Spanje trokken de tenten op, Italiaanse Rode Kruismedewerkers bereidden de maaltijden, een Duitse noodhulp ploeg zorgde voor de logistiek, een Deense ploeg bouwde het basiskamp voor de medewerkers en de Spaanse ERU stond in voor eerste hulp.”

COÖRDINATIE EN ORGANISATIE

Het Benelux-noodhulpteam zorgde voor de organisatie van de voedselbedeling, de verdeling van noodgoederen, de inrichting van een informatiecentrum en een zone om gsm's op te laden. Zo konden de toegestroomde vluchtelingen opnieuw contact opnemen met hun familie en hen laten weten dat alles in orde was.

De Tunesische Rode Kruisvrijwilligers bemanden acht tafels waar mensen zich konden registreren. Het Benelux-team ontfermde zich over het sheltermanagement: “We bepaalden hoe we mensen zouden verdelen over de tenten. Dat was meer werk dan gebruikelijk door het grote verloop in het kamp.”

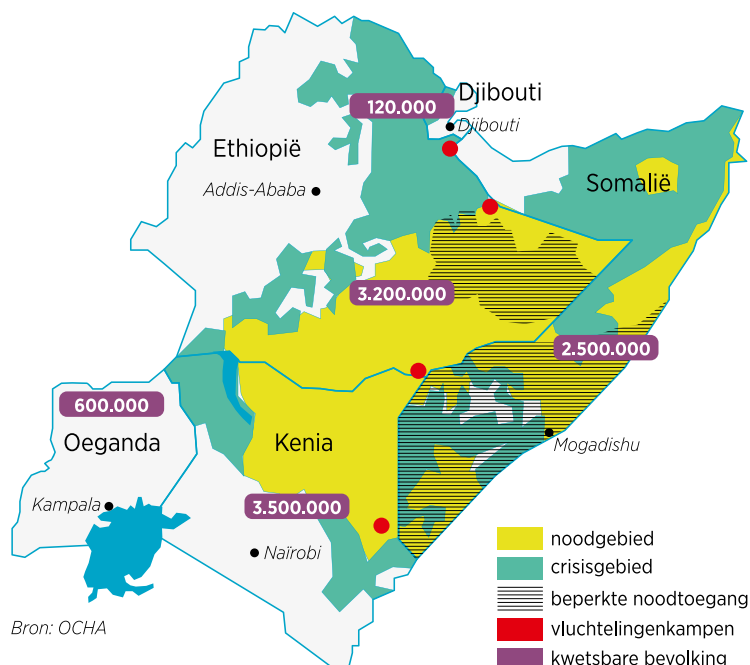
STRUCTUUR VOOR PLAATSELIJKE RODE KRUIS

Elke noodhulp ploeg leidt ook de plaatselijke Rode Kruisvrijwilligers op. “De 200 vrijwilligers van de Tunesische Rode Halve Maan stonden dag en nacht klaar voor de vluchtelingen. Wij moesten ze intomen, want zoveel inzet hou je natuurlijk geen weken vol. Als je elke vluchteling die jou aanklampt onbeperkte aandacht geeft, dan schiet er niet genoeg tijd over voor iedereen. We gaven onze collega's een structuur om hulp te bieden zodat zij het daarna van ons konden overnemen.”

Droogte jaagt miljoenen mensen op de vlucht in Oost-Afrika

In de Hoorn van Afrika (Ethiopië, Djibouti, Kenia, Somalië en Oeganda) werden ruim 10 miljoen mensen slachtoffer van de aanhoudende droogte in 2011.

Door de droogte mislukten oogsten, stierf het vee en stegen de voedselprijzen. Mensen sloegen op de vlucht op zoek naar voedsel en water. Rode Kruis-Vlaanderen ondersteunde de hulpacties van de Rode Kruispartners in Kenia en Somalië.

Het Rode Kruis is al jarenlang actief in Oost-Afrika. In de getroffen gebieden deelde het Rode Kruis water en voedsel uit. Mobiele klinieken boden medische hulp. Tegelijk werkte (en werkt) het Rode Kruis aan de verdere ontwikkeling in de regio om noodsituaties in de toekomst te voorkomen. Het Rode Kruis probeert mensen en gemeenschappen weerbaarder te maken voor periodes van extreem weer. Dat doet het onder andere door waterputten te herstellen en samen met de gemeenschap te zoeken naar nieuwe landbouwmethodes en gewassen die minder afhankelijk zijn van water.

COMPLEX CONFLICT IN SOMALIË

Somalië is sinds eind jaren 80 verwickeld in een aanslepend conflict. In 1991 werd de regering van Siad Barre omvergeworpen, en sindsdien heeft het land geen werkende centrale overheid. Aan de basis van het conflict ligt de strijd voor land en water. Ook de clanidentiteit speelt in vele gevallen een rol. Over de jaren heen is het conflict complexer geworden en hebben de betrokken partijen zich radicaliseerd, waardoor hulporganisaties – zelfs de VN-organisaties – hun hulp hebben moeten staken.

NEUTRALITEIT ESSENTIEEL

Ondanks de grote noden in Somalië hadden in 2011 slechts twee grote hulporganisaties toegang tot de getroffen bevolking in Zuid-Centraal Somalië: het Rode Kruis en Artsen Zonder Grenzen. Waarom enkel die twee? Omdat wij en Artsen Zonder Grenzen kiezen voor een volledig onpartijdige, onafhankelijke en neutrale hulpverlening.

HULP VOOR MEEST HULPBEHOEVENDEN

De droogte verergert de onderliggende crisis van het levensonderhoud van de nomaden in Somalië. Vee sterft door gebrek aan water en graaslanden; de prijs van het vee keldert terwijl de prijs van het voedsel snel stijgt. Onafhankelijke, neutrale en onpartijdige hulp en een langetermijnaanwezigheid is een vereiste om toegang te krijgen tot alle gebieden en om door alle partijen bij het conflict te worden gerespecteerd en aanvaard. Alleen dan is hulp voor de meest hulpbehoevenden mogelijk.

Internationale Rode Kruishulp aan Somalië

- › 1,2 miljoen mensen kregen voedsel.
- › 750.000 begunstigden ontvingen dekens, keukengerief en kleren.
- › 900.000 mensen ontvingen drinkbaar water.
- › We behandelden 6.000 slachtoffers van schietpartijen.
- › 725.000 mensen ontvingen basisgezondheidszorg.
- › 170.000 ondervoede kinderen werden behandeld.
- › We verspreidden 16.700 Rode Kruisberichten naar mensen die hun familie uit het oog verloren terwijl ze wegvluchtten van de droogte en het geweld.
- › 38.000 vluchtelingen konden dankzij het Rode Kruis hun familie opbellen vanuit het Dadaab-vluchtelingenkamp.

TWEE MILJOEN VACCINS TEGEN GELE KOORTS IN OEGANDA

In december 2010 brak in het noorden van Oeganda een epidemie van gele koorts uit. 190 mensen raakten besmet, 48 van hen stierven. Om het land te beschermen tegen nieuwe gevallen van gele koorts startte de Oegandese overheid onmiddellijk een massale vaccinatiecampagne. Ken Kiggundu van het Oegandese Rode Kruis vertelt waarom het Disaster Relief Emergency Fund (DREF) zo belangrijk is voor dit soort noodhulp.

De vrijwilligers van het Oegandese Rode Kruis trekken de dorpen rond. Ze vertellen over het belang van handen wassen en water koken voor gebruik.

“Ik ben elke dag bezig met rampenmanagement bij het Oegandese Rode Kruis. En toch is elke ramp stresserend, want er staan altijd mensenlevens op het spel. De lokale overheid kan mij 24 uur op 24 bereiken. Na zo'n eerste melding trek ik naar het getroffen gebied om de schade op te meten. Meteen daarna start de hulpverlening.”

NIET TE VOORSPELLEN RAMPEN

“Het Oegandese Rode Kruis telt 250.000 vrijwillige hulpverleners die we kunnen inzetten voor eerste hulp, evacuatie, verdeling van noodhulp, om vermisten op te sporen en om gemeenschappen te informeren hoe ze zich het best kunnen beschermen.

Die vrijwilligers zijn de kracht van het Rode Kruis. Zij leven vaak zelf in de kwetsbare gebieden en zijn dus (snel) ter plaatse, kennen de lokale taal en gevoeligheden. Het is meestal een kwestie van amper enkele uren voor we op de plaats van de ramp zijn.

Sommige rampen laten zich aankondigen. Zo weten we bijvoorbeeld dat als het lang regent, er een grote landverschuiving zal plaatsvinden op een van de bergen in Oeganda. Maar meestal zijn rampen niet te voorspellen. Dat was het geval met de epidemie van hepatitis E, gele koorts, ebola en cholera in 2011.”

DUURZAME OPLOSSINGEN

“In 2011 konden we deze epidemieën het hoofd bieden dankzij de fondsen van het DREF. Die worden in de eerste plaats vrijgemaakt voor noodhulp, maar daarmee is de oorzaak van de ramp natuurlijk nog niet aangepakt. Daarom proberen we telkens ook een eerste stap te zetten naar een duurzame oplossing. Cholera breekt bijvoorbeeld uit als mensen onzuiver water drinken en hun handen onvoldoende

wassen. Onze vrijwilligers trekken dan de dorpen rond met theaterstukken en folders om mensen te vertellen over het belang van handen wassen, water koken voor gebruik. Bedankt aan al wie dit mogelijk maakte!”

Ken Kiggundu, Head of Disaster Management van het Oegandese Rode Kruis

Belgische steun

In 2011 droeg de Belgische federale overheid (Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking, DGD) via het DREF 167.000 euro bij aan de hulpverlening van het Oegandese Rode Kruis voor vijf verschillende crisissen.

STRUCTURELE HULP

Een sterke Rode Kruisvereniging opbouwen

Rode Kruis-Vlaanderen ondersteunt sinds 2007 het Burundese Rode Kruis om zijn organisatie beter te leren besturen. Met succes: vandaag telt het Burundese Rode Kruis 300.000 vrijwilligers die een degelijke opleiding krijgen en overal in het land hulp bieden.

Sinds september 2006 is een staakt-het-vuren van kracht in Burundi, na meer dan dertien jaar conflict. Het Afrikaanse land herstelt nu van zijn oorlogsjaren. Die hadden jarenlange tradities van wederzijdse hulp uitgehold en het Burundese Rode Kruis verzwakt. Enkele Burundezen wilden daar verandering in brengen. Ze geloofden dat hun landgenoten, met de juiste ondersteuning, opnieuw de meest kwetsbare mensen in hun eigen gemeenschap konden helpen.

NIEUWE MANIER VAN WERKEN

Begin 2007 werden de eerste contacten gelegd tussen Rode Kruis-Vlaanderen en het Burundese Rode Kruis. We ondersteunen hen sindsdien om hun organisatie beter te leren besturen. Zo werkten we samen een goede manier uit om projecten op te starten en te begeleiden. En we leren vrijwilligers die nieuwe manier van werken aan.

Het is ook belangrijk dat het Burundese Rode Kruis beschikt over genoeg eigen financiële middelen. Zo is de organisatie minder afhankelijk van buitenlandse steun. Er wordt daarom gewerkt aan een goede fondsenwerving en boekhouding.

Ook op afdelingsniveau zochten we samen manieren om inkomsten te verwerven. Via activiteiten zoals de verkoop van zelfgemaakte zeep, maniokteelt en geitenkweek kunnen lokale afdelingen geld verdienen waarmee ze hun werking kunnen bekostigen.

VAN WANTROUWEN NAAR COHESIE

Vandaag telt het Burundese Rode Kruis 300.000 vrijwilligers. Dat is enorm veel op een bevolking van nog geen 10 miljoen inwoners. Wekelijks gaan ze langs bij anderen die hulp nodig hebben. Samen bouwen ze huizen, begeleiden zieken naar het ziekenhuis, werken aan rampenparaatheid door herbebossing en door hun dorpsgenoten verbeterde landbouwtechnieken aan te leren.

“Andere nationale Rode Kruisverenigingen hebben dat veranderingsproces begeleid. Zo konden we een duurzaam lokaal netwerk van vrijwilligers uitbouwen”, zegt Olivier Haringanji, die acht jaar Rode Kruisvrijwilliger was en nu als beroepskracht bij het Burundese Rode Kruis werkt. “We identificeerden de kwetsbaarheden en de noden van men-

Drie pijlers

In samenwerking met de Rode Kruisverenigingen in het Zuiden biedt Rode Kruis-Vlaanderen structurele hulp op lange termijn. De drie pijlers van deze structurele hulp zijn basisgezondheidszorg, eerste hulp en het versterken van de plaatselijke Rode Kruisstructuren.

sen in elk dorp. Vervolgens rekruteerden we vrijwilligers die we een degelijke opleiding gaven. Zo hebben we cohesie gebouwd waar vroeger wantrouwen bestond. We hebben geholpen om de fundering te leggen van een vredig Burundi, een trotser Burundi en een Burundi met een mooie toekomst.”

In Burundi werd met de hulp van andere nationale Rode Kruisverenigingen een duurzaam lokaal netwerk van vrijwilligers uitgebouwd.

Afrikaanse richtlijnen voor eerste hulp

In 2009 startte Rode Kruis-Vlaanderen met de ontwikkeling van didactisch materiaal voor eerstehulp cursussen in Afrika: *African First Aid Materials (AFAM)*. Het pakket met richtlijnen, tekeningen, foto's en filmpjes kan gratis gebruikt worden door Afrikaanse Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen. Zo wil Rode Kruis-Vlaanderen ervoor zorgen dat meer Afrikanen de eerste zorgen correct kunnen toedienen.

In 2011 werden de Afrikaanse eerstehulp-richtlijnen vervolledigd met preventieadvies. Hiervoor vond een vergadering plaats met het Afrikaanse expertenpanel in Johannesburg. Begin juli werd AFAM voorgesteld aan de pers (in Mechelen en in Johannesburg). Negen Afrikaanse Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen gingen er meteen mee aan de slag. Elf andere Afrikaanse landen startten in 2012 met de invoering van deze eerstehulp-richtlijnen (zie kaartje).

In oktober ontving AFAM de prijs Jozef Vandepitte van de Leuvense vzw 'Ontwikkelingshulp Geneeheren en Apothekers -Alumni Leuven'. Die prijs wordt uitgereikt aan een project dat gezondheidszorg promoot in ontwikkelingslanden.

› Meer info: www.afam.redcross.be

Evidence-based methodologie

AFAM is gebaseerd op de resultaten van wetenschappelijk onderzoek en houdt rekening met de Afrikaanse context. De richtlijnen werden opgesteld door het Expertisecentrum van Rode Kruis-Vlaanderen in samenwerking met een Afrikaans expertenpanel.

› Lees meer over de werking van het Expertisecentrum op blz. 94.

AFAM

Negen Afrikaanse Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen krijgen financiële steun van Rode Kruis-Vlaanderen voor de invoering van de Afrikaanse eerstehulp-richtlijnen:

- › Burundi
- › Kameroun
- › Kenia
- › Malawi
- › Mozambique
- › Namibië
- › Oeganda
- › Swaziland
- › Zuid-Afrika

Elf andere Afrikaanse Rode Kruisverenigingen hebben AFAM aangevraagd:

- › Botswana
- › Djibouti
- › Guinee-Bissau
- › Guinee-Conakry
- › Liberia
- › Mauritius
- › Nigeria
- › Rwanda
- › Seychellen
- › Soedan
- › Tanzania

MUSIC FOR LIFE

Stille rampen in de schijnwerpers

Zes jaar op rij richtte Music For Life de schijnwerpers op rampen die het wereldnieuws niet haalden. Stille rampen waarvoor Rode Kruis-Vlaanderen en Studio Brussel de handen in elkaar sloegen en waarvoor honderdduizenden Vlamingen over de brug kwamen met een gulle gift.

2006: 30 miljoen landmijnen. Daar kun je niet omheen

Stille ramp? Wie een landmijn overleeft, is vaak voor het leven verminkt. Er leven naar schatting 300.000 tot 400.000 landmijnslachtoffers in ten minste 121 landen. Jaarlijks maken landmijnen of ander niet-ontplofft oorlogstuig nog eens tussen de 15.000 en 20.000 slachtoffers.

Bedrag? 2.901.650 euro

Resultaat? Met de opbrengst werden 29.530 mensen in meer dan 30 landen geholpen en werden preventieprogramma's opgezet om nieuwe landmijnslachtoffers te voorkomen.

2007: De wereld schreeuwt om drinkbaar water

Stille ramp? Elke 15 seconden sterft er een kind aan een ziekte veroorzaakt door slechte hygiëne of door een gebrek aan veilig drinkwater of sanitaire voorzieningen. Nochtans kan het wassen van de handen met zeep en proper water het sterftecijfer met een derde verminderen.

Bedrag? 3.383.030 euro

Resultaat? Via structurele ontwikkelingsprogramma's zorgt Rode Kruis-Vlaanderen voor water en sanitaire voorzieningen en voorlichting over hygiëne. Een ander deel van de opbrengst werd besteed aan de toegang tot zuiver drinkwater voor de slachtoffers van natuurrampen. Meer dan 500.000 mensen kregen daardoor toegang tot zuiver drinkwater.

2008: Een vluchteling is nergens zonder jouw hulp

Stille ramp? Wereldwijd hebben meer dan 36 miljoen mensen hun huis verlaten door oorlog en conflicten. Zonder hulp hebben ze geen eten, geen dak boven hun hoofd, geen toegang tot water of medische zorg. Moeders op de vlucht zijn extra kwetsbaar. Onderweg kunnen ze niet meer rekenen op de bescherming die ze wel krijgen in hun eigen dorp.

Bedrag? 3.513.728 euro

Resultaat? Dankzij Music For Life bezorgde het Rode Kruis 153.000 moeders en kinderen op de vlucht een veilig onderkomen, voedsel, medische en psychosociale hulp en zuiver drinkwater. Ook helpt het Rode Kruis de vrouwen een nieuw bestaan op te bouwen als ze terug naar huis gaan.

Music For Life 2006-2011

Op www.musicforlife.rodekruis.be bundelden we alle jaargangen in een overzichtelijke kaart en geven we een gedetailleerd financieel overzicht. Zo ontdek je wat er met alle giften gebeurd is. Bekijk zeker ook de filmpjes waarin begunstigen uitleggen hoe hun leven verbeterde door onze projecten.

2009: Stop malaria. Laat de wereld niet in de steek!

Stille ramp? Elk jaar maakt malaria 247 miljoen mensen ziek en overlijden 2 miljoen slachtoffers. Nochtans is malaria gemakkelijk te voorkomen: muskietennetten beschermen tegen de parasieten die in je lichaam terechtkomen via een muggensteek.

Bedrag? 3.955.223 euro

Resultaat? Het Rode Kruis verdeelde in Burundi 563.600 met insecticide behandelde muggennetten. Met mooie resultaten voor de drie districten waar de verdeling plaatsvond: 81% van de mensen slaapt ook echt onder een muggennet, 87% van de meeste kwetsbare mensen (kinderen jonger dan 5 jaar) gebruikt het uitgedeelde muggennet en 84% van de zwangere vrouwen slaapt nu onder een muggennet.

2010: Laat een weeskind niet alleen

Stille ramp? Wereldwijd verloren 15 miljoen kinderen een of beide ouder(s) aan de gevolgen van aids. Daarmee verloren ze ook de basis voor een normaal leven en een toekomstperspectief. Deze weeskinderen hebben vaak nog wel andere familieleden die een oogje in het zeil kunnen houden, maar soms zijn die te arm om nog meer kinderen op te voeden of hebben ze schrik om voor kinderen te zorgen die misschien met het virus besmet zijn.

Bedrag? 5.020.000 euro

Resultaat? We geven meer dan 4.000 kinderen en hun opvangfamilies in Namibië, Oeganda, Swaziland, Zuid-Afrika en Mozambique vier jaar lang eten en verzorging, maar ook emotionele ondersteuning, zodat ze binnenkort als jongvolwassenen een volwaardige plaats in de maatschappij kunnen innemen.

2011: We do give a shit

Je leest alles over de zesde en laatste editie op blz. 40.

MUSIC FOR LIFE 2011

We do give a shit

De allerlaatste Music For Life stond in het teken van diarree.

De radiomarathon van Studio Brussel haalde het recordbedrag van 7.142.716 euro op. Dat bedrag zal het Rode Kruis volledig besteden aan projecten die diarree bestrijden.*

Diarree lijkt een symptoom dat eenvoudig te voorkomen en te behandelen is. Toch sterven er wereldwijd jaarlijks 1,5 miljoen kinderen aan. De boosdoeners: onveilig water, slechte sanitaire voorzieningen en slechte hygiëne. Vooral kinderen die met ondervoeding kampen en een slechte weerstand hebben, zijn vatbaar voor ernstige diarree.

In ontwikkelingslanden krijgen jonge kinderen gemiddeld drie keer per jaar diarree. Slechts 39% van de kinderen met diarree in ontwikkelingslanden wordt behandeld. Hierdoor doodt diarree meer kinderen jonger dan 5 jaar dan malaria, aids en mazelen samen.

ANTWOORD OP NATUURRAMP

Een natuurramp kan alle plaatselijke water- en sanitaire voorzieningen vernietigen. Door te zorgen voor veilig water en toiletten, probeert het Rode Kruis de uitbraak van ziektes zoals cholera te vermijden. We delen waterzuiveringstabletten uit, bouwen tijdelijke toiletten of herstellen de infrastructuur.

OPLEIDING EN WATERCOMITÉ

Op lange termijn helpt het Rode Kruis door toegang tot veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen. Als het Rode Kruis een waterput, waterpomp of toilet bouwt, wordt altijd een watercomité opgericht. De leden van het comité krijgen een opleiding over het onderhoud van de sanitaire installaties en watervoorzieningen. Zo blijft de toegang tot drinkbaar water en sanitaire voorzieningen voor een lange tijd verzekerd.

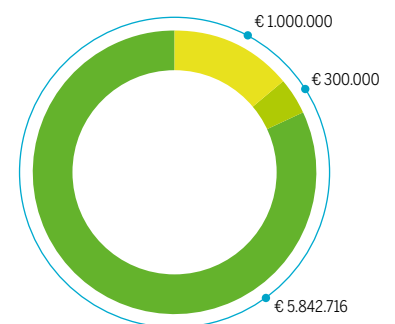
Rode Kruisvrijwilligers vertellen hun dorpsgenoten ook over het verband tussen hygiëne en gezondheid. Dat doen ze via toneeltjes, rollenspellen, educatieve tekeningen en interactieve lessen.

FINANCIËLE DETAILS

Zie grafieken hiernaast.

Door te zorgen voor veilig water en toiletten, probeert het Rode Kruis de uitbraak van ziektes zoals cholera te vermijden.

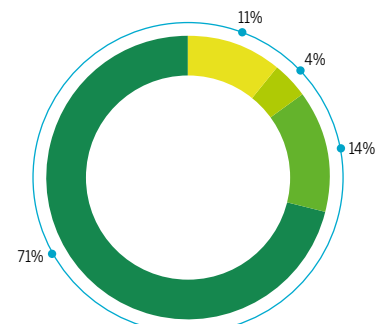
Opbrengst 2011

- Bijdrage van de Federale Regering
- Bijdrage Vlaamse Regering
- Giften ontvangen van het publiek

Totale opbrengst: € 7.142.716*

Uitgaven 2011

- Beheerskosten
- Fondsenwervingskosten
- Noodhulp
- Langetermijnhulp

* Voorlopig cijfer, want we krijgen nog altijd stortingen ten voordele van Music For Life 2011.

INTERNATIONAAL HUMANITAIR RECHT

Kennis over oorlogsregels delen

Tijdens oorlogen en gewapende conflicten gelden andere regels dan in vredetijd. Deze regels zijn neergeschreven in het internationaal humanitair recht (IHR), mee ontwikkeld door het Rode Kruis. Rode Kruis-Vlaanderen bevordert mee de uitvoering ervan door onder andere journalisten, ambtenaren en studenten vertrouwd te maken met de rechtsregels.

OOORLOGSRECHT VOOR JOURNALISTEN

Tijdens gewapende conflicten genieten journalisten bijzondere bescherming. Zij hebben een belangrijke taak te vervullen: slachtoffers rekenen erop dat zij oorlogsmisdaden en andere schendingen van het internationaal humanitair recht onder de aandacht van het publiek brengen. Daarvoor is in de eerste plaats kennis van dat recht nodig. IHR is zeker niet alleen relevant voor journalisten in conflictgebieden. Het biedt ook een uitstekend kader om gewapende conflicten vanuit België te analyseren en te commentariëren.

Tijdens het conflict in Libië werd er een persdossier uitgestuurd naar journalisten en ook tijdens de onderhandelingen over het zesde protocol bij het Conventionele Wapensverdrag hebben we de media ingelicht. Daarnaast volgden 345 studenten journalistiek en communicatiewetenschappen een gastcollege over het internationaal humanitair recht en de bescherming van journalisten.

IHR?

Het internationaal humanitair recht (IHR) beschermt personen die niet aan de gevechten deelnemen en legt ook grenzen op aan de manier van oorlogvoeren. Het doel van die regels is menselijk leed in gewapende conflicten te verzachten.

› [Meer info op www.ihr.rodekruis.be](http://www.ihr.rodekruis.be).

OOORLOGSRECHT VOOR AMBTENAREN

32 personen namen in 2011 deel aan een driedaagse opleiding over humanitair recht. Ze werd georganiseerd door het Internationale Rode Kruiscomité (ICRC), het Belgische Rode Kruis en NOHA (Network on Humanitarian Assistance). De opleiding richtte zich tot medewerkers van Belgische en Europese overheidsinstellingen die in hun werk mogelijk geconfronteerd worden met aspecten van het internationaal humanitair recht.

OOORLOGSRECHT VOOR STUDENTEN

Onder de titel 'Oorlog en zijn spelregels' organiseerde Rode Kruis-Vlaanderen samen met USOS (Universitaire Stichting voor Ontwikkelingssamenwerking) in april 2011 een filmweek over humanitair recht aan de Universiteit van Antwerpen. Na elke film besprak een expert de thema's die in de film aan bod kwamen. De week werd afgesloten met een quiz. 131 studenten en andere geïnteresseerden namen deel.

- › *The Mark of Cain*: Brits oorlogsdrama over foltering tijdens de oorlog in Irak (2007), met prof. Koen De Feyter (faculteit Rechten - UA)
- › *Weapon of War, confessions of rape in Congo*: documentaire over seksueel geweld in Congo (2009), met Nynke Douma (field producent van de film)
- › *Falsos Positivos*: documentaire over een van de grootste militaire schandalen in Colombia (2009), met Adriane Waldt (Rode Kruis-Vlaanderen)

Het Internationale Rode Kruiscomité verspreidt de kennis over humanitair recht.

FRITS KALSHOVENCOMPETITIE

Een team van de KU Leuven won de Frits Kalshovencompetitie 2011. Dit jaarlijkse evenement wordt georganiseerd door Rode Kruis-Vlaanderen en het Nederlandse Rode Kruis en werd genoemd naar Frits Kalshoven, een van 's werelds meest gerenommeerde IHR-experts. Door middel van rollenspellen en een pleitwedstrijd brengt het Rode Kruis het oorlogsrecht tot leven. De competitie staat open voor teams van drie studenten van dezelfde Nederlandse of Belgische universiteit of militaire academie.

TRACING

Gescheiden gezinnen herenigen

Na een zware natuurramp of bij een ernstig conflict verliezen mensen elkaar soms uit het oog omdat traditionele communicatiekanalen vaak helemaal uitvallen. Ook gezinnen die op de vlucht zijn, geraken vaak gescheiden.

Door middel van het wereldwijde Rode Kruisnetwerk spoort de dienst Tracing vermiste personen op en herstelt het contact tussen familieleden.

De dienst Tracing van Rode Kruis-Vlaanderen vond dankzij contacten met de Griekse Rode Kruiscollega's, het nodige speurwerk en een portie geluk de Afghaanse kinderen in Griekenland.

AFGHAANSE OUDERS VERLIEZEN HUN KINDEREN, HET RODE KRUIS BRENGT HEN WEER SAMEN

De Morgen-journaliste Sara Vandekerckhove bracht op 6 december 2011 het verhaal van de familie Azizi:

Het gezin vlucht samen uit Afghanistan en komt op 5 februari aan in de Bosporus. Tijdens een politiecontrole raakt het gezin elkaar kwijt. Beide ouders gaan er van uit dat de kinderen veilig bij de andere zijn. In België trekt mama Amina naar het Rode Kruis en vraagt haar man en kinderen op te sporen. Haar man doet twee maanden later hetzelfde. Acht maanden moeten ouders en kinderen elkaar missen tot ze elkaar op 7 oktober in de luchthaven van Zaventem opnieuw in de armen sluiten.

Het was de dienst Tracing van Rode Kruis-Vlaanderen die dankzij contacten met de Griekse Rode Kruiscollega's, het nodige speurwerk en een portie geluk de Afghaanse kinderen in Griekenland vond. De verantwoordelijke Nadia Terweduwe beet zich vast in de zaak: "Vier jonge kinderen die spoorloos verdwijnen, dat is echt wel uitzonderlijk. Helaas gebeurt het meer en meer. Mensensmokkelaars gaan families bewust opsplitsen als drukingsmiddel om er zeker van te zijn dat ze zullen betalen. Toen ik zeker was dat de kinderen veilig en wel in Griekenland waren, viel er een last van mijn schouders."

GEZINSCOACHES HELPEN UIT ELKAAR GERUKTE GEZINNEN

Robbert Jan Veraa is Rode Kruisvrijwilliger bij afdeling Grobbendonk-Vorselaar en vrijwillige gezinscoach voor de dienst Tracing. "Het geeft heel veel voldoening om te zien hoe mensen op hun pootjes terechtkomen."

SIMPELE ZAKEN

Robbert Jan zocht samen met een man van Syrische afkomst naar een aangepaste school voor zijn gehandicapt kind. "Ik gaf hem een lijst met mogelijkheden, hij heeft zelf gekozen. Hen zelf de keuzes laten maken, vind ik heel belangrijk."

Daarnaast zocht Robbert Jan de openingsuren van de post en de gemeente op. "Voor iemand uit het buitenland is dat een hele opgave. Zeker als ze de taal nog niet helemaal onder de knie hebben."

Robbert Jan weet wat het is om 'vreemd' te zijn in een ander land. "Toen ik een tijd in Afrika woonde en werkte, hebben lokale mensen mij ook geholpen om een bankrekening te openen en zo. Ik ben blij dat ik nu op dezelfde manier mensen kan helpen."

ONBESCHRIJFELIJK GEVOEL

"Als gezinscoach maak je het leven van mensen die wachten op een familiehereniging gemakkelijker", geeft Robbert Jan aan. "Het leukste aan gezinscoach zijn, is te zien hoe mensen op hun pootjes terechtkomen. Ik heb ook de kans gehad om de herenigingen van de twee families in Zaventem mee te maken. Een onbeschrijfelijk gevoel: familieleden die elkaar al jaren niet meer gezien hebben, kunnen elkaar weer omhelzen. Je ziet kinderen eerst nog twijfelen tot ze hun vader herkennen."

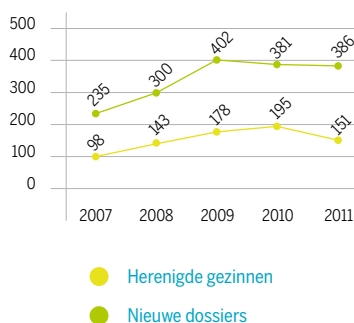
Robbert Jan houdt contact met de families die hij heeft begeleid. "Het is fijn om af en toe nog iets van hen te horen."

TRACING IN CIJFERS

Opsporingsdossiers

Herenigde gezinnen

OPVANG VOOR ASIELZOEKERS

Bed, bad, brood, begeleiding en ‘bezigheid’

Miljoenen mensen zijn op de vlucht voor oorlog, hongersnood of vervolging. Het merendeel van hen verblijft in derdewereldlanden, maar ook in Europa komen mensen aan op zoek naar een nieuwe thuis. In de opvangcentra van Rode Kruis-Vlaanderen komen de asielzoekers op adem.

Sinds 1989 organiseert het Rode Kruis op verzoek van de federale overheid een deel van de opvang van asielzoekers. We geven materiële hulp, zoals omschreven in de opvangwet. Onderdak, maaltijden en veiligheid vormen de spil van onze werking. Daarnaast staat het welzijn van de asielzoeker centraal. Velen laten een woelige periode vol traumatische ervaringen achter zich. Ze kunnen bij hun persoonlijke begeleider terecht met al hun praktische en persoonlijke vragen.

Asielzoekers mogen niet werken. Verveling ligt daardoor op de loer. Om hun verblijf zo zinvol mogelijk in te vullen, bieden de opvangcentra samen met Rode Kruisvrijwilligers ontspannende activiteiten aan. We organiseren knutselactiviteiten, begeleiden kinderen bij hun huiswerk en geven taal- en computerlessen. We betrekken de bewoners actief bij de werking van het opvangcentrum door ze verantwoordelijkheden te geven.

DIALOOG MET BUURTBEWONERS

Het Rode Kruis werkt al jaren aan de integratie van zijn opvangcentra in hun omgeving. Die inspanningen zijn succesvol: de meeste opvangcentra zijn een vertrouwd gegeven geworden voor de buurtbewoners. Regelmatig organiseren de centra activiteiten die een positief en eerlijk beeld tonen van het leven in een opvangcentrum, maar ook het verhaal van asielzoekers brengen.

We nodigen buurtbewoners uit op een exotische kookworkshop, een film, een fototentoonstelling, een muziekoptreden of een zomerse barbecue. De bewoners staan hen te woord en vertellen meer over de cultuur uit hun land van herkomst.

ANDERE TALEN EN CULTUREN

Samen met Jeugd Rode Kruis en de pedagogisch-didactische cel maakte Opvang Asielzoekers een publicatie *Waahid, doi, tre... start* voor wie werkt en speelt met kinderen uit andere culturen. De infobundel geeft achtergrondinformatie over de asielprocedure en bevat veel praktische tips voor de begeleiding van anderstalige kinderen.

Met steun van het Britse Rode Kruis ontwikkelde Opvang Asielzoekers een reportage over het leven in een opvang-

Wat met de asielprocedure?

De procedure blijft natuurlijk de voornaamste zorg van asielzoekers. We informeren hen grondig over de inhoud en het verloop ervan. Maar onze taak beperkt zich tot informeren en opvangen. We vellen nooit een oordeel in een asieldossier en stellen ons neutraal op. Bovendien blijft de asielzoeker zelf verantwoordelijk voor zijn dossier.

centrum. In de 12 minuten durende film maak je kennis met een familie, een alleenstaande vrouw en een niet-begeleide minderjarige die in een Rode Kruisopvangcentrum wonen. De reportage tonen we aan bezoekers in onze opvangcentra.

› [Meer info: www.rodekruis.be/NL/Activiteiten/Asiel](http://www.rodekruis.be/NL/Activiteiten/Asiel)

De opvangcentra organiseren knutselactiviteiten, begeleiden kinderen bij hun huiswerk en geven taal- en computerlessen.

Noodopvang, een aparte opdracht

Eind 2010 vroeg de federale regering aan Rode Kruis-Vlaanderen om noodopvang te creëren. Oorspronkelijk gepland voor één jaar, werd de duur van de noodopvang meer dan eens verlengd. Dat ging gepaard met een voortdurende onzekerheid. Toch bleven onze twee noodopvangcentra op kruissnelheid werken.

Rode Kruis-Vlaanderen zorgde voor meer dan 1.000 van de in totaal 2.800 noodopvangplaatsen in België. Eind 2010 opende het eerste noodopvangcentrum (NOC) in Houthalen-Helchteren, begin 2011 het tweede in Weelde (een deelgemeente van Ravels). Onze opdracht luidde: extra capaciteit creëren die als een buffer kan fungeren. Nieuw aangekomen asielzoekers worden hier opgevangen voordat ze terechtkomen in het bestaande netwerk van opvangcentra en lokale opvanginitiatieven.

GROTE TRANSITCENTRA MET EIGEN SCHOOL

De NOC's bieden een volledige dienstverlening met aandacht voor de basics (bed, bad en brood), maar ook voor psychosociale begeleiding, maatschappelijke basisvorming, procedurebegeleiding, activiteiten en medische zorg. Anders dan gewone centra hebben onze noodopvangcentra een eigen school voor kleuters en kinderen tot 18 jaar.

De noodopvangcentra zijn veel groter dan de andere opvangcentra. Het zijn transitcentra die als doel hebben de asielzoekers zo snel mogelijk een plaats te geven in het bestaande opvangnetwerk, terwijl de asielprocedure alvast wordt opgestart. Doorstroming is hierbij de kernboodschap.

ELKE DAG VERTREKKEN MENSEN

"Die doorstroming organiseren, is een

Nieuw aangekomen asielzoekers worden hier opgevangen voordat ze terechtkomen in het bestaande netwerk van opvangcentra en lokale opvanginitiatieven.

vak op zich", vertelt een medewerker. "Rond elf uur in de ochtend weten we wie kan doorstromen naar welk opvangcentrum. Enkele uren later moeten deze mensen verhuizen. Dat vraagt een goed geoliede aanpak, duidelijke afspraken en collega's die van wanten weten."

"De bewoners zijn op dat moment niet altijd in huis. Zodra we iedereen verzameld hebben, ruimen we samen de verblijfsruimtes op, halen we de was uit de machines en brengen alle nodige papieren in orde. We geven een wegbeschrijving mee en nemen afscheid."

NIEUWKOMERS VERWELKOMEN

"'s Morgens weten we nooit echt wat ons te wachten staat. Het is dus spannend, zowel voor de NOC-verblijvers (ben ik vandaag aan de beurt?) als voor de medewerkers (over hoeveel mensen gaat het vandaag?). In de vroege namiddag moet iedereen kunnen vertrekken om dezelfde dag nog aan te komen op de nieuwe bestemming in Vlaanderen, Brussel of Wallonië.

"'s Avonds moet de vrijgekomen plaats opnieuw beschikbaar zijn voor een nieuwkomer. Op die manier zorgen we ervoor dat de bestaande opvangcapaciteit maximaal benut wordt."

Om dit alles te kunnen organiseren, besteden de noodopvangcentra veel aandacht aan de organisatie van informatiedoorstroming en communicatie. Dit is essentieel om op een vlotte manier te werken.

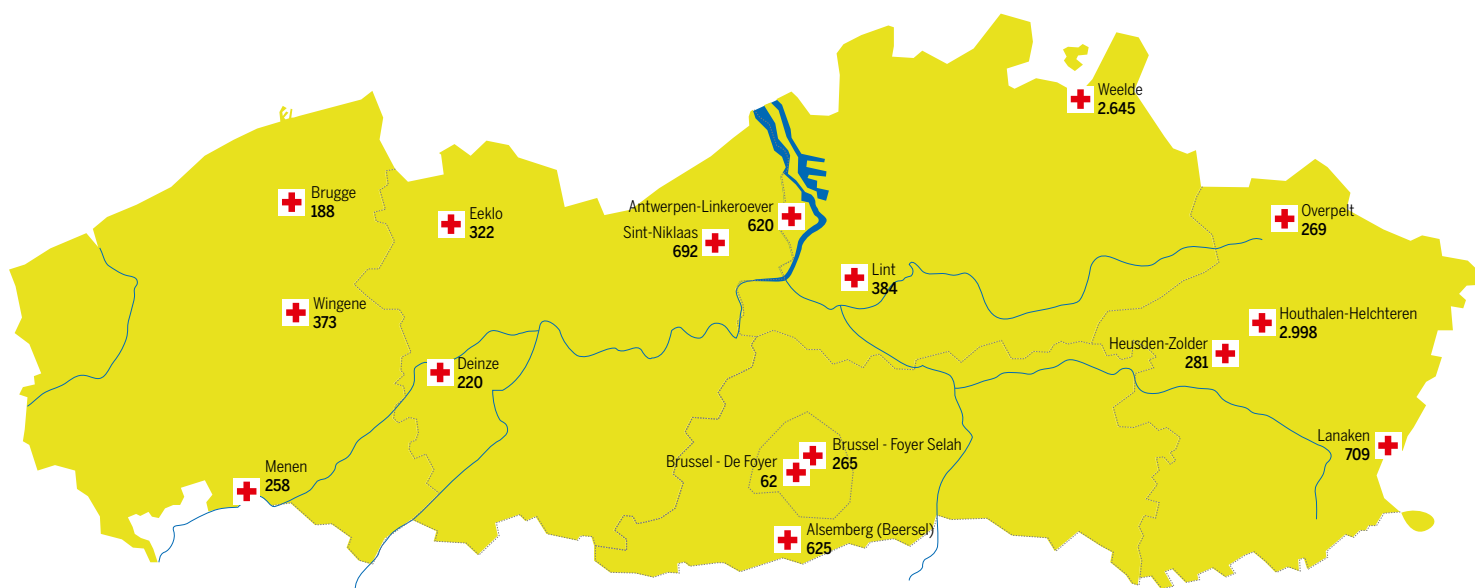
EN DAARNAAST

Het accent lag op de doorstroming van asielzoekers, maar de noodopvangcentra organiseerden ook heel wat activiteiten, zoals Nederlandse les voor de bewoners en een Belgische feestdag. Er werd ook uitgebreid aandacht besteed aan het omgaan met de buurtbewoners. Bewoners uit het opvangcentrum in Helchteren hielpen bij de organisatie van evenementen in de omgeving en in beide centra zorgden zij voor regelmatige opruimacties in de omgeving van het centrum.

OPVANG VOOR ASIELZOEKERS

De opvangcentra van Rode Kruis-Vlaanderen

Het aantal opgevangen asielzoekers per centrum in 2011

Redenen van vertrek

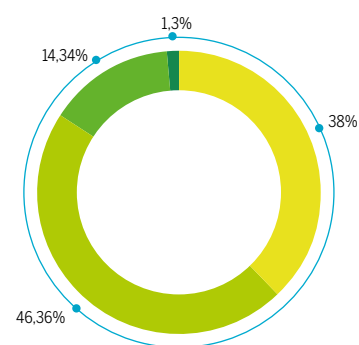
In 2011 verlieten 3.646 asielzoekers onze reguliere centra. 4.693 asielzoekers stroomden uit de noodopvangcentra door naar het gewone opvangnetwerk. Anderen zijn nooit doorgestroomd omdat ze al dan niet vrijwillig repatrieerden of omdat ze om een andere reden vertrokken uit het centrum. Hieronder vind je de belangrijkste redenen van vertrek uit onze reguliere centra.

Repatriëring: effectief vertrokken met de International Organization for Migration (IOM)	73
Repatriëring: effectief vertrokken met de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ)	63
Vertrokken zonder reden	664
Naar Lokaal Opvanginitiatief (LOI)	2.015
Erkend als vluchteling	195

Verloop in onze opvangcentra

	Reguliere centra	Noodopvang
Nieuwe asielzoekers in 2011	3.647	5.377
Asielzoekers die het opvangcentrum verlieten in 2011	3.646	4.693
Totaal aantal opgevangen asielzoekers in 2011	5.268	5.643

Afkomst asielzoekers

- Rusland en Europa
- Azië en het Midden-Oosten
- Afrika
- Andere

Met frisse initiatieven een warme thuis creëren

Naar een kleinere ecologische voetafdruk

In 2011 namen de opvangcentra energiebesparende maatregelen om hun ecologische voetafdruk te verkleinen. Uiteraard werd eerst gestart met de meest voor de hand liggende maatregelen: leidingen en daken isoleren en folie aanbrengen achter de radiatoren voor een betere weerkaatsing van de warmte. Om het waterverbruik te beperken, opteren wij voor waterbesparende douchekoppen en is de toegang tot de douches beperkt. De centra in Alsemberg, Brugge, Lanaken, Menen en Sint-Niklaas vervingen ramen met enkel glas door ramen met superisolerend glas. De centra in Eeklo, Lint, Menen en Wingene schakelden over van stookolie naar aardgas en plaatsten een energiezuinige stookinstallatie.

EEN VOORBEELD

Het opvangcentrum van Lanaken liet in 2011 zijn ramen vervangen door dubbel glas. Dat was meteen te merken in de cijfers van het mazoutverbruik. In 2010 stookte het centrum 123.000 liter brandstof, dat daalde in 2011 tot 93.000 liter. Dankzij de betere isolatie van het gebouw werd er dus 30.000 liter minder verbruikt.

Verjaardagsfeest in Sint-Niklaas

In Sint-Niklaas worden 190 bewoners opgevangen door 25 vrijwilligers en 25 medewerkers. Op 10 jaar tijd passeerden 3.700 asielzoekers uit 88 landen. Hun verblijfsduur is moeilijk in te schatten. "In principe is dat vier maanden", zegt centrummanager Peter Van der Gucht. "Maar soms loopt het op tot tien maanden. Veel hangt af van hoe snel het OCMW een woning vindt."

Zolang de asielzoekers in het centrum wonen, proberen de medewerkers en vrijwilligers de bewoners te stimuleren om hun dag nuttig in te vullen: "De samenwerking met volwassenenonderwijs

Janitor is daarvan een mooi voorbeeld. Zo'n 15 bewoners volgen er nu een cursus bouw. Tegelijk leren ze een mondje Nederlands en vaktermen als 'truweel' en 'mortel'."

Het centrum vierde zijn tiende verjaardag in april 2011 met een feestelijke opendeurdag. De bezoekers kregen een rondleiding, konden meespelen met de kinderen, hun haar laten vlechten op z'n Afrikaans of een hennatattoo laten zetten.

OPVANG VOOR ASIELZOEKERS

Met frisse initiatieven een warme thuis creëren

Inspirerende West-Vlaamse samenwerkingsverbanden

De West-Vlaamse opvangcentra (Wingene, Brugge en Menen) nodigden op 1 december 2011 mogelijke partners uit op de netwerkmiddag 'Samen Sterker'. Goede samenwerkingsverbanden met Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW), Centra voor Volwassenen-Onderwijs (CVO) en Kind & Gezin stonden in de kijker, organisaties konden kennismaken met de werking van de Rode Kruisopvangcentra en natuurlijk was er ook tijd voor een receptie. Met resultaat: heel wat organisaties bleken geïnteresseerd in een samenwerking.

Speelweken voor kinderen

In 2011 organiseerde Jeugd Rode Kruis, samen met het departement Opvang Asielzoekers, 9 speelweken. Bijna 50 monitoren zorgden voor een fantasievolle week vol spel en sport voor de kinderen die verblijven in een opvangcentrum voor asielzoekers.

Checkpoint Chapel, kunstenaarsproject in Heusden-Zolder

Art 27 vzw organiseerde een tentoonstelling van hedendaagse kunstwerken in het opvangcentrum in Heusden-Zolder. Coördinatrice Gerlinde Gilissen: "Checkpoint Chapel was meer dan zomaar een expositie. Het proces waarmee we de tentoonstelling samen tot stand brachten, was minstens zo belangrijk. Zeven kunstenaars wonnen met vallen en opstaan het vertrouwen van de bewoners en het personeel. Elk kunstwerk was het resultaat van de contacten die ontstaan waren in de voorbereidingsfase. We ontvingen kunstkiezers en buurtbewoners op een uitbundig kunstfeest en de bewoners gidsten de bezoekers door de tentoonstelling."

Overpelt: symposium 'Een kind zonder thuis'

Naar aanleiding van zijn twintigjarige bestaan organiseerde het opvangcentrum van Overpelt op 12 mei 2011 het symposium 'Vreemdeling, Vluchteling. Illegaal... Kind'. Het centrum vangt al vier jaar gezinnen met kinderen op. Voor hen heeft op de vlucht slaan, alles achterlaten en moeten leven in een opvangcentrum een grote impact. Hier in België moeten ze plots samenleven met tientallen andere families, ze begrijpen niets van de taal, gaan naar een andere school... Het symposium werd bijgewoond door 160 personen.

Daarnaast heeft het centrum in Overpelt hard gewerkt aan de uitbouw van een 'vangnet' en bouwde het een samenwerking uit met veel diensten en scholen in de omgeving om de kinderen een aangepaste begeleiding te kunnen bieden.

Alseberg: Deloitte-werknemers op stap met kinderen

Time4Society brengt bedrijven en maatschappelijk waardevolle projecten samen. Bedrijven die tijd willen maken voor sociale, ecologische of cultureel waardevolle projecten kunnen de handen uit de mouwen steken. Zie het als een zinvolle vorm van teambuilding.

Daar werkt het opvangcentrum in Alseberg graag aan mee. Ze verwelcomden de werknemers van adviesbureau Deloitte. Zij vergezelden kinderen uit het opvangcentrum tijdens een namiddag in het kindermuseum van Elsene. Voor dat project ontving het opvangcentrum op 5 mei de 'Tijdnemer Award 2011'.

› Meer info: www.time4society.com

Vrijwilliger Nina Nevejans uit Deinze: “Veel mooie momenten”

Nina Nevejans is al zeventien jaar vrijwilliger in het Rode Kruis-opvangcentrum van Deinze. Deze enthousiaste dame met Russische roots is een bezige bij. Naast haar job als administratief medewerker bij een kmo, houdt ze van tuinieren en lezen en baat ze haar bed & breakfast 'Oe Nas' uit, wat 'bij ons' betekent in het Russisch.

“Zeventien jaar geleden woonden er vooral Russische bewoners in het opvangcentrum. Mijn Russische roots en de kennis van de taal kwamen toen goed van pas”, vertelt Nina. Sinds twee jaar geeft Nina ook studiebegeleiding en Nederlandse les aan de volwassen bewoners van het opvangcentrum. Daarnaast wordt ze ingeschakeld als tolk bij onder meer doktersbezoeken.

SCHRIJNENDE VERHALEN

Vooral het contact met de mensen is voor Nina belangrijk. Toch speelt de betrokkenheid haar na al die tijd soms parten. “Na een tijdje krijgen de bewoners vertrouwen in je en vertellen ze je hun verhaal. Ik heb vaak wakker gelegen van de schrijnende verhalen die ik niet direct van me kon afzetten. Je moet daarmee leren omgaan.”

CAW Menen begeleidt bewoners opvangcentrum

De medisch begeleider van het opvangcentrum van Menen verwijst mensen met psychische problemen door naar het CAW Stimulans in Menen. Psychologe Katrien Vermeulen begeleidt hen: “Ik bied eerstelijnsbegeleiding. Asielzoekers zitten in een onzeker statuut en vaak blijven ze maar enkele maanden in België. Het is dan ook niet zinvol om een therapie op te starten.

In afwachting van een antwoord in hun procedure kan ik hen wel helpen. Sommige asielzoekers kampen met een de-

pressie, anderen zijn erg gespannen. Ik kan hen technieken leren om beter te slapen of vertellen hoe ze kunnen omgaan met de vreselijke dingen die hen overkomen zijn.

Sinds 2011 werk ik intensief samen met het opvangcentrum. Ik ben gedeeltelijk vrijgesteld voor de begeleiding van asielzoekers en kan dus heel flexibel inspelen op de noden van bewoners.”

OPVANG VOOR ASIELZOEKERS

Opvang niet-begeleide minderjarigen

Rode Kruis-Vlaanderen stelt vijf voogden te werk voor niet-begeleide minderjarigen. Het betreft jongeren die de leeftijd van 18 niet hebben bereikt, zonder ouders of wettelijke voogd in België zijn aangekomen en afkomstig zijn uit een land dat niet behoort tot de Europese Economische Ruimte (EER).

Niet-begeleide minderjarigen verblijven in een opvangcentrum, een pleeggezin, bij familie of wonen zelfstandig met begeleiding. De meesten doorlopen een asielprocedure of een bijzondere beschermingsprocedure voor niet-begeleide minderjarigen. Voor de opvolging van de verblijfsprocedure doen hun voogden een beroep op een netwerk van gespecialiseerde advocaten.

PERMANENTIE OP DE LUCHTHAVEN

Een aantal komt het land binnen via een luchthaven. Voor deze groep geldt een specifieke procedure waarbij een snelle en accurate opvolging zeer belangrijk is. Daarom startte het Rode Kruis samen met Caritas in 2005 een permanentie op. Elke week is er een voogd bereikbaar die de jongere meteen kan opvangen. In 2011 volgden we 45 grensdossiers op.

In 2011 ging het vaak om jongeren uit Servië, Macedonië, Albanië of Kosovo die met een authentiek paspoort en toeristenvisum naar België kwamen, maar werden aangehouden op de luchthaven omdat ze een onduidelijk reismotief hadden (onvoldoende financiële middelen om te mogen reizen als toerist, geen specifiek verblijfsadres in België kunnen opgeven, geen akkoord van hun ouders om te reizen). Onze voogden nemen dan contact op met de ouders om na te gaan of ze kunnen terugkeren. Negen jongeren zijn na akkoord van alle partijen teruggekeerd.

COACHING EXTERNE VOOGDEN

In 2011 startte het Rode Kruis, samen met de dienst Voogdij bij het ministerie van Justitie, een proefproject om nieuwe zelfstandige voogden te coachen. De werknemers-voogden delen zo hun expertise met de nieuwe voogden: hoe leg je een eerste contact met een minderjarige, hoe stel je jezelf als voogd voor,

Voor jongeren, die aankomen via een luchthaven, geldt een specifieke procedure waarbij een snelle en accurate opvolging zeer belangrijk is. Daarom startte het Rode Kruis samen met Caritas in 2005 een permanentie op. Elke week is er een voogd bereikbaar die de jongere meteen kan opvangen.

waar vind je een advocaat, hoe is de opvang georganiseerd, hoe verloopt een interview in het kader van de asielprocedure, hoe stel je grenzen. Na een eerste infosessie blijven de nieuwe voogden ook in hun verdere vrijwilligerswerk begeleiding krijgen van een voogd van Rode Kruis-Vlaanderen.

Enkele cijfers

- › De meeste niet-begeleide minderjarigen zijn 16 of 17 jaar.
- › Meestal zijn het jongens (73,5%).
- › Elke voogd volgt gemiddeld 25 dossiers op.
- › In 2011 volgde het Rode Kruis in totaal 234 dossiers op, 120 daarvan werden afgesloten. De meest voorkomende redenen daarvoor waren: meerderjarig geworden (73), hereniging met familie in België of Europa (15) en verdwijningen (9).
- › De vijf meest voorkomende nationaliteiten:

- Afghanistan:	74	- Rusland:	9
- Congo:	17	- Ghana:	9
- Marokko:	15	- Andere:	110

MIRWAIS: “IK HAD HEEL VEEL VRAGEN”

Mirwais kwam in juni 2009 vanuit Afghanistan aan in België. Hij verbleef eerst in een opvangcentrum en vond daarna een kleine studio in Schaarbeek. In april 2011 kreeg hij een definitieve verblijfsvergunning. Tot dan kon hij rekenen op de steun van voogd Willem Dhaenens. Een gesprek.

WAT WAREN JE VERWACHTINGEN TOEN JE IN BELGIË AANKWAM?

Mirwais: “Ik wist niet wat te verwachten. Ik dacht voortdurend: ‘Wat zal er gebeuren?’ Ik was nog geen 16, ik wist niets, behalve dat ik hier wilde blijven. Onze dorpsschool werd gesponsord door een Zweedse organisatie en een hulpverlener had me verteld: ‘Als je in een Europees land aankomt, zal er tot je 18de verjaardag iemand verantwoordelijk voor je zijn omdat jij geen ouders hebt.’ Ik wist dus dat ik een voogd zou krijgen. Maar de meesten weten dat niet.”

KRIJGT EEN KIND ZONDER OUDERS IN JOUW LAND OOK EEN VOOGD?

“In Afghanistan neemt een oom de taak van de overleden ouders over. Er zal zich altijd iemand ontfermen over het kind. Laten we zeggen: de vriendelijkste.”

WAS JE VOOGD ALTIJD BEREIKBAAR?

“Ik heb altijd het gevoel gehad dat ik met elke vraag bij mijn voogd terecht kon, ja. Ik hoopte dat de voogd mij zou helpen in de procedure, om een verblijfskaart te bekomen. In het algemeen dacht ik dat hij een oplossing zou zoeken voor elk

probleem dat mij overkwam. Ik weet dat het vele vragen waren, want ik wil alles goed begrijpen en kunnen volgen.”

BIJ WELKE BESLISSINGEN HEEFT JE VOOGD GEHOLPEN?

“Hij belde naar scholen om een plaats voor me te zoeken, ging mee bij de inschrijving, sprak met de leerkracht en overtuigde hem van mijn capaciteiten. Ik wilde de richting elektriciteit volgen en starten in het vierde jaar, niet in het derde. En kijk, meer dan een jaar later zit ik in het vijfde jaar, en alles gaat prima!”

Ik herinner mij één gesprek, in het station van La Louvière, waar ik echt niet goed van was. Mijn voogd zei: ‘Als je negatief

advies zou krijgen, dan zullen we een andere procedure moeten opstarten’. Ik begreep dat niet. Voor mij was het alsof de hemel instortte, want hoe kon het dat ik een negatief antwoord zou krijgen nadat ik alles verteld had wat me overkomen was? Onbegrijpelijk voor mij.”

HAD JE NA JE ACHTTIENDE NOG VRAGEN VOOR JE VOOGD?

“Ik ben nu bijna drie jaar in België en heb de naturalisatieprocedure opgestart, want ik wil Belg worden. Dus vroeg ik aan vele mensen, ook mijn voogd, om een brief te schrijven als aanbeveling. En de voogd heeft een zeer mooie brief geschreven over mij. Waarvoor dank!”

VOLDOENDE BLOED: ONZE ZORG

Donorwerving	54
Steeds op zoek naar nieuwe donoren	54
Getuigenissen overtuigen stamceldonoren	59
Kerncijfers	60
Het donorenbestand en de afnamecijfers	60
Afname en verwerking	62
Alle stadia die een gift doorloopt	62
Diagnostiek	64
Centraal labo speelt een sleutelrol	64
Pionier in transplantatie-onderzoek	65
Veilig en van goede kwaliteit	67
Europese samenwerking	67
Erkenning van onze kwaliteitswaarborg	68
Nadruk op uitmuntendheid	70
Kwaliteitsprijs en tevredenheidsenquête	70
Nieuwe onderzoeksafdeling	71

Bijna 200.000 vrijwillige donoren geven bloed, plasma of bloedplaatjes in de donorcentra van het Rode Kruis. Dankzij hen kunnen we de ziekenhuizen de nodige bloedproducten bezorgen.

DONORWERVING

Steeds op zoek naar nieuwe donoren

Bijna 200.000 vrijwillige donoren geven bloed, plasma of bloedplaatjes in de donorcentra van het Rode Kruis. Dankzij hen kunnen we de ziekenhuizen de nodige bloedproducten bezorgen. Die hebben ze hard nodig, want onze bloedproducten redden dagelijks levens. De vraag is groot en daarom zijn onze donorwervers altijd in de weer om nieuwe donoren te zoeken. In 2011 voerde het Rode Kruis een nieuwe look door en zette zich in om de huidige donoren te behouden.

Het donorcentrum in Brugge verhuisde op 10 september naar een nieuwe locatie vlak bij het station. Het centrum blijft 's avonds langer open, zodat donoren ook na het werk bloed, plasma of bloedplaatjes kunnen geven.

EEN NIEUWE LOOK VOOR DONORCENTRA

In 2011 opende Rode Kruis-Vlaanderen in Geel (1 maart) en Kortrijk (2 mei) nieuwe donorcentra waar je alleen plasma kan geven. Dat was nodig, want de behoefte aan plasma neemt de laatste jaren sterk toe. Met de opening van deze centra lanceerden we ook de nieuwe look: fris en sfeervol. Ondertussen kan je die nieuwe stijl ook bewonderen in de centra van Brugge (sinds 10 september), Kortrijk (sinds 2 december), Turnhout en Antwerpen (Edegem).

Een jong, dynamisch team zet zijn schouders onder de uitbouw van het donorcentrum in Geel. Op 10 maanden tijd namen ze 7.000 plasmagiften af.

Drie vernieuwde folders overtuigen kandidaat-donoren om bloed, plasma of bloedplaatjes te geven.

EN EEN FRISSE COMMUNICATIESTIJL

In augustus werd de maximale leeftijdsgrens van donoren verhoogd. We belden alle donoren op die opnieuw in aanmerking kwamen om bloed te geven, en pasten ook alle brochures aan. Samen met die inhoudelijke veranderingen, gaven we de brochures een frisse, nieuwe stijl.

Voor kandidaat-donoren zijn er drie vernieuwde folders:

- › Kandidaat-donoren krijgen info via de brochure 'Gered met een lepeltje bloed'.
- › Kandidaat-plasmagevers vinden alle info terug in de brochure 'Jelle kan weer sporten. Dankzij plasma'.
- › Ook voor kandidaat-bloedplaatjes-donoren is er de nieuwe folder 'Mama zegt dat mijn papa een reddende engel is'.

Het is belangrijk om ook bestaande donoren goed te informeren.

- › De brochure 'Nuttige informatie voor donoren' beantwoordt de meest gestelde vragen over bloed, plasma en bloedplaatjes.
- › 'Mag ik geven' geeft meer informatie over aidsrisicogedrag.
- › In de brochure 'Alles op alles voor veilig bloed' staat hoe we de veiligheid van bloed garanderen.

BLOED GEVEN MAG TOT JE ZEVENTIGSTE

In augustus ging een nieuwe wet in voege. Op advies van de Hoge Gezondheidsraad is de leeftijdsgrens voor donoren opgetrokken. En maar goed ook, want door de toenemende vergrijzing is er steeds meer nood aan bloed. Rode Kruis-Vlaanderen is erg tevreden met deze beslissing van de overheid. De nieuwe leeftijdsgrenzen zijn:

- › Je mag tot je 66e bloed, plasma of plaatjes geven. Dat is dus één jaar langer dan voordien.
- › Als bloedgever kan je zelfs tot de dag dat je 71 wordt bloed geven. Voorwaarde is wel dat je in de 3 jaar voor je 66e verjaardag een bloed-, plasma- of plaatjesgift hebt gedaan.

Door de nieuwe leeftijdsgrens kan het Rode Kruis zo'n 15.000 zakjes bloed extra per jaar inzamelen. Deze extra afnames kunnen in dalperiodes een belangrijke buffer zijn voor de bloedvoorraad.

AMBTENAREN: BLIJF BLOED GEVEN

In september ontstond er beroering over het afschaffen van de dag dienstvrijstelling die ambtenaren krijgen als ze bloed, plasma of bloedplaatjes geven. Het Europese Hof van Justitie oordeelde dat die vrije dag niet in verhouding staat met de tijd die nodig is om bloed te geven. Een vrije dag is daarom een soort van 'vergoeding' voor een donatie. En dat is nadrukkelijk verboden door de wet.

Als organisatie kunnen we niet anders dan de Europese richtlijnen en de Belgische wetgeving volgen. Om juridische en om medische redenen heeft Rode Kruis-Vlaanderen de volledige dag dienstvrijstelling altijd in vraag gesteld.

Omdat elke donatie broodnodig blijft, lanceerden we de campagne 'Ik blijf bloed geven'. Die informeerde ambtenaren en zette de belangrijkste redenen om bloed te geven in de kijker. Het Rode Kruis blijft steeds attesten geven aan donoren die het vragen. De uiteindelijke beslissing over de compensatie ligt bij de werkgever.

DONORWERVING

TROUWE DONOREN BEDANKEN

Het Rode Kruis heeft een trouwe groep donoren. Om hen te laten weten hoe onmisbaar hun inzet is, lanceerden we ook in 2011 een hele reeks initiatieven.

Op vier zaterdagdagen in 2011 opende Rode Kruis-Vlaanderen de deuren van zijn bloedtransfusie- en donorcentra. Donoren die in de week weinig tijd hebben om bloed te geven, konden dat die vier zaterdagdagen doen. Tijdens een rondleiding door het labo ontdekten bezoekers welke weg het bloed aflegt, vanaf het moment dat een donor bloed schenkt tot het moment dat een patiënt dat bloed ontvangt.

Voor de vierde keer organiseerde het Rode Kruis een dag om trouwe donoren te bedanken voor hun inzet. In 2011 streek het bloedgeversfeest neer in het centrum van Antwerpen. 8.532 donoren en hun gezinsleden genoten van een gevarieerde dag.

Eind 2011 verscheen Club Red. Die lidkaart is er voor alle donoren die de afgelopen twee jaar bloed gaven. Club Redleden worden uitgenodigd op allerlei activiteiten en krijgen een nieuwe, drie-maandelijkse publicatie die via bloedinzamelingen wordt verspreid. Ze informeert bloedgevers en biedt hen lectuur tijdens de afname. Voor elke bloedgift in 2012 zal elk Club Redlid één van de vier speciaal ontworpen 'harten' ontvangen.

OP ZOEK NAAR NIEUWE DONOREN

In januari gaf Rode Kruis-Vlaanderen het startschot voor een nieuwe donorwervingscampagne. De campagne 'Sport' liep van januari tot maart en kreeg de steun van bekende sportfiguren, sportfederaties en voetbalclubs uit de eerste klasse.

Daarnaast focusten we ons in 2011 op bedrijven. Ondernemingen dragen al jaren hun steentje bij door bloedcollectes te organiseren voor hun personeel. We lanceerden het label 'onderneming met een hart' voor bedrijven die een bloedinzameling organiseren voor hun werknemers. In 2011 ontvingen 94 bedrijven dat label.

Ook scholen droegen hun steentje bij. Samen met de plaatselijke Rode Kruisafdeling en hun leerlingen gingen 13 scholen op zoek naar ouders die een keer bloed wilden geven. Op die manier registreerden we 1.601 nieuwe donoren.

In december gaven we het startschot voor een nieuwe campagne. Het Rode Kruis zal in 2012, samen met zangeres Kato en zanger-acteur Marijn Devalck, op zoek gaan naar veertigduizend nieuwe donoren.

STUDENTEN BREKEN RECORDS

Al jaren organiseren Rode Kruis-Vlaanderen en enkele studentenverenigingen bloedinzamelingen in de studentensteden. De samenwerking met en de inzet van vele studenten zorgden in 2011 opnieuw voor recordopkomsten bij de inzamelingen. In maart kwamen 6.569 studenten bloed geven, in november leverde de actie 7.997 bloedgiften op, een stijging van 15% tegenover vorig jaar. Meer dan 3.000 studenten gaven voor het eerst bloed.

Dankzij deze bloedinzamelingen bereikt Rode Kruis-Vlaanderen duizenden studenten die de stap zetten om bloed te geven. "Bloedserieus is de grootste sociale actie onder studenten", zegt Brecht Tavernier, ondervoorzitter vzw Bloedserieus. "De combinatie van concrete hulp bieden en het sociale element – al onze bloedgevers komen met hun vrienden naar de actie – maakt Bloedserieus zo succesvol."

› [Meer informatie op www.bloedserieus.be](http://www.bloedserieus.be).

SOFIE: “AL NA ÉÉN ZAKJE BLOED VOELDE IK ME MIRACULEUS BETER”

Redacteur Sofie Pues (28) werkt al enkele jaren bij het Rode Kruis en schreef onder andere verschillende folders om bloedgevers te werven. Enkele maanden geleden zette ze Jarne op de wereld.

Na de bevalling verloor ze heel wat bloed. Sofie: “Ik schreef talrijke keren dat bloed erg veilig is. En toch stond ik pas stil bij die betekenis toen ik het zelf nodig had.”

“De bevalling verliep erg vlot. We kwamen rond vier uur 's nachts aan in het ziekenhuis en ik bleek al 9 centimeter ontsluiting te hebben. Om 7 uur 's morgens was het zover: ik hield een gezonde zoon in mijn armen. Ik was dolgelukkig, maar ook uitgeput.

Na een tijdje zette de verpleegster mijn bed een beetje omhoog zodat ik mijn zoon wat gemakkelijker in mijn armen kon houden, maar alles werd zwart voor mijn ogen. Ik voelde me slap en duizelig.

IK MOEST EEN KEUZE MAKEN

Uit het bloedonderzoek bleek dat ik veel te weinig hemoglobine had. De dokter vertelde me dat er twee oplossingen waren: hij kon me intraveneus ijzer toedienen of een paar zakjes bloed. IJzer toedienen zou pas na enkele weken een merkbaar resultaat hebben, terwijl een zakje bloed mijn bloedwaarden meteen zou herstellen.

Toen ik voor de keuze stond, herinnerde ik me al die folders waarin ik schreef dat

bloed goed getest wordt en dus erg veilig is. Maar bloed blijft wel een natuurlijk product. Er bestaat altijd een kans op een reactie of een infectie, hoe klein die ook is. Pas als het ook echt in je gepompt wordt, besef je dat.

IK BEN DE DONOR HEEL DANKBAAR

Het infuus werd aangehangen en ik voelde de ‘vertrouwensband’ tussen donor en patiënt. Ik weet dat donoren goed gescreend worden en dat een donor natuurlijk iets goeds wil doen en dus enkel bloed zal geven als hijzelf tiptop in orde is. Ik had er vertrouwen in, maar toch bleef het een beetje eng.

Daarom vond ik het een geruststelling om te weten dat onze Rode Kruislabo's de kwaliteit van het bloed nog eens grondig testen. Ik heb zelf de Rode Kruislabo's bezocht en met mijn eigen ogen gezien hoe professioneel het eraan toegaat. Bij de minste ‘verdenking’ wordt een zakje

bloed vernietigd. Dat idee stelde me gerust.

Ik kreeg twee zakjes toegediend en die deden wonderen. Al na één zakje bloed voelde ik me miraculeus beter. Ik kon Jarne zelf in mijn armen nemen en lag niet meer helemaal hulpeloos plat in bed. Voor het eerst kon ik uit bed en kon ik zijn luier verschonen. Nu voelde ik me pas echt ‘mama’. De twee donoren die daarvoor gezorgd hebben, ben ik heel erg dankbaar.”

“ZOLANG HET KAN, BLIJF IK BLOED GEVEN”

Alain Braekeleire (67) uit Lochristi heeft al 574 donaties gedaan bij de Dienst voor het Bloed van Rode Kruis-Vlaanderen. Daarvoor gaf hij al bloed bij het Duitse Rode Kruis. Een overtuigende bloedgever dus. In 2010 werd hij 65 en moest hij stoppen. Sinds 2011 kan hij opnieuw doneren doordat de leeftijds-grens verhoogd werd.

“Als militair werkte ik in Duitsland. Daar gaf ik voor het eerst bloed. Het Duitse Rode Kruis deed een beroep op ons als ze dringend bloed nodig hadden. Een militaire kazerne is een logische plaats om donoren te zoeken: we waren gezond en geëngageerd. Ik ging altijd in op die vraag en ik ben dat ook blijven doen toen ik terug in België kwam”, legt Alain Braekeleire uit.

PROEFKONIJN

Toen hij nog werkte, maakte Alain elke vrijdagmiddag een afspraak in het bloedtransfusiecentrum van Gent. “Ik gaf bloed, plasma en bloedplaatjes.

Toen de eerste machines in het bloedtransfusiecentrum binnenkwamen om bloedplaatjes af te nemen, waren er twee ingenieurs aanwezig om het toestel te installeren. Ik denk dat ik de eerste was die het toestel uittestte, ik was het proefkonijn. De installateurs vroegen me regelmatig of ik me goed voelde (*lacht*).”

“Meer dan 20 jaar geleden lag ik uren aan zo’n machine. Het was precies een grote wasmachine en het werkte allemaal nog niet zo nauwkeurig als nu. Het gebeurde in het begin wel eens dat er een buisje lossprong en dan was dat bloed verloren. Nu zijn de afnametoestellen volledig geautomatiseerd en zou zo iets niet meer kunnen gebeuren. De afname duurt ook veel minder lang”, vergelijkt Alain.

TERUG VAN WEG GEWEEST

In 2010 moest Alain stoppen met bloed geven omdat hij 65 jaar werd. “Ik vond het jammer, want ik deed dat graag”, herinnert Alain zich. “Ik weet waarom het nodig is om bloed te geven. 21 jaar geleden had mijn vrouw een hersenbloeding. Daarna had ze regelmatig bloed no-

dig. Er zijn veel mensen zoals mijn vrouw die niet meer zouden leven als ze geen bloed hadden gekregen. Ik kan het missen, waarom zou ik er dan geen andere mensen mee helpen?”

“In 2011 las ik in de krant dat de leeftijd voor bloedgevers opgetrokken was. Snel daarna kreeg ik een oproepingskaart van het Rode Kruis om opnieuw te komen bloed geven. Daar moest ik niet over nadenken! Ik ben nog gezond en ik heb er tijd voor. Zolang ik het kan, blijf ik bloed geven. Als ik opgeroepen word, dan ga ik.”

“Ik ga ook naar de huldiging voor bloedgevers. Omdat ik al zoveel donaties gedaan heb, ben ik zelf al vaak in de bloemetjes gezet. Die eretekens heb ik allemaal bewaard.”

Getuigenissen overtuigen stamceldonoren

In 2011 boden zich meer stamceldonoren aan dan ooit. Dat had veel te maken met de getuigenissen van patiënten in de media. Duizenden Vlamingen lieten zich als reactie daarop registreren als stamceldonor.

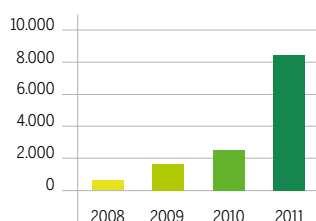
Stamcellen zijn cellen die zich onbeperkt kunnen delen en die gespecialiseerde cellen zoals bloedcellen kunnen aanmaken. Stamcellen kunnen bijvoorbeeld leukemiepatiënten helpen om te genezen. Rode Kruis-Vlaanderen verwerkt, in nauwe samenwerking met de weefselbanken van ziekenhuizen, twee soorten stamcellen: stamcellen uit perifere bloed en stamcellen uit navelstrengbloed.

Om het register waarin kandidaat-stamceldonoren geregistreerd zijn (Marrow Donor Program Belgium-Registry) te verjongen, startte in 2008 een vijfjarenactie die ook in 2011 doorliep. De doelstelling: ieder jaar tweeduizend nieuwe donoren rekruteren, typeren en registreren.

In 2011 had het Rode Kruis geen enkele moeite om die doelstelling te halen. We zagen een enorme toename van kandidaten als gevolg van getuigenissen van patiënten op zoek naar een geschikte match. Het verhaal van de kleine Miabelle Gillier kreeg heel wat media-aandacht: een Amerikaans meisje van amper 1 jaar oud met Belgische roots, dat een stamceltransplantatie nodig had om te overleven.

Om die onverwacht grote toeloop van kandidaat-stamceldonoren snel te verwerken, organiseerde Rode Kruis-Vlaanderen in mei twee uitzonderlijke afnamedagen. Op twee dagen tijd werden drieduizend kandidaten gescreend.

Evolutie nieuw geregistreerde stamceldonoren

- 574 nieuwe donoren
- 1.587 nieuwe donoren
- 2.481 nieuwe donoren
- 8.383 nieuwe donoren

MEER DAN VIJFTIGDUIZEND DONOREN: EEN SUCCES

De zoektocht naar een geschikte stamceldonor start bij de familie. De kans op een perfecte overeenkomst tussen broers en zussen is ongeveer een op de vier. Als de familie geen geschikt familielid vindt, kan ze een beroep doen op een niet-verwante donor. Dan daalt de kans op een perfecte match tot een op de vijftigduizend.

Het Belgisch Beenmergeregister beheert de weefseltypes van alle Belgische kandidaat-stamceldonoren. Om patiënten meer kans te geven op een geschikte donor, werkt het Belgisch Beenmergeregister samen met 66 internationale

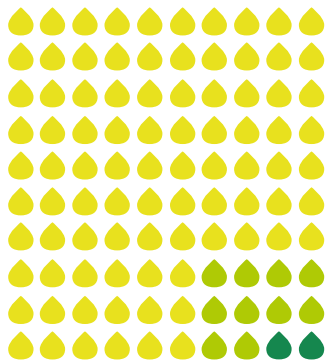
registers waarin 18 miljoen donoren geregistreerd zijn. Begin 2011 telde het Belgisch Beenmergeregister meer dan 50.000 donoren, in december stond de teller op 56.972.

“Stamceldonor worden is eenvoudig”, zegt Philippe Vandekerckhove, gedelegeerd bestuurder van Rode Kruis-Vlaanderen. “Als mensen zich aanmelden, contacteren we hen voor een gesprek en een bloedstaal. Dat staal testen we in onze labo’s om de weefseltypering te bepalen. Daarna registreren we de donor in het stamcelregister. Als hij een unieke match vormt met een patiënt, dan roepen we de donor op. Een stamceldonatie gebeurt via een bloedafname. Alleen in zeldzame gevallen is een beenmergpunctie nodig.”

KERNCIJFERS

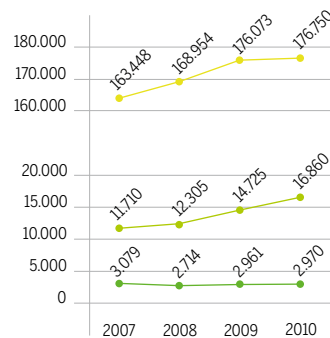
Het donorenbestand en de afnamecijfers

Donoren per soort gift in 2011

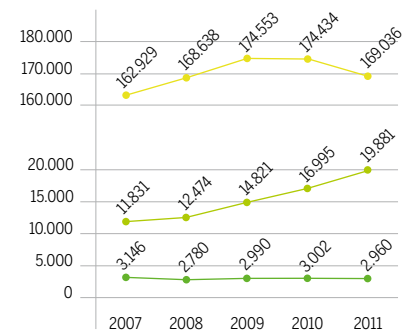
- bloed
 - plasma
 - bloedplaatjes
- Totaal:
191.877 donoren**

Evolutie aantal donoren per soort gift 2007-2010*

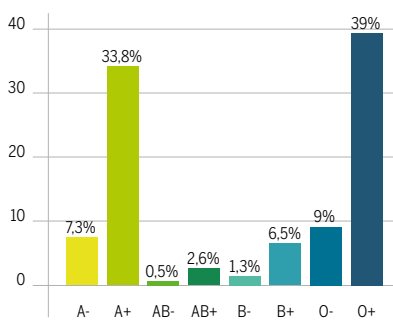
- bloed
- plasma
- bloedplaatjes

Evolutie aantal donoren per soort gift 2007-2011*

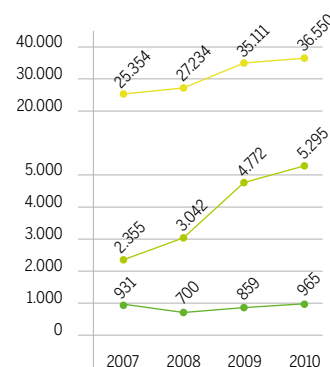

- bloed
- plasma
- bloedplaatjes

Verdeling bloedgroepen bij bloedgevers

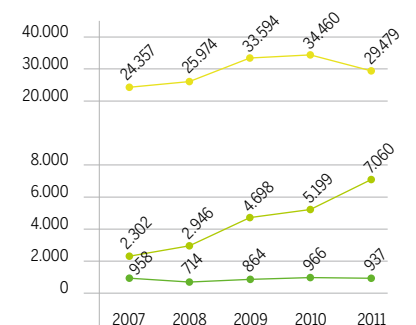

Evolutie aantal nieuwe donoren per soort gift 2007-2010**

- bloed
- plasma
- bloedplaatjes

Evolutie aantal nieuwe donoren per soort gift 2007-2011**

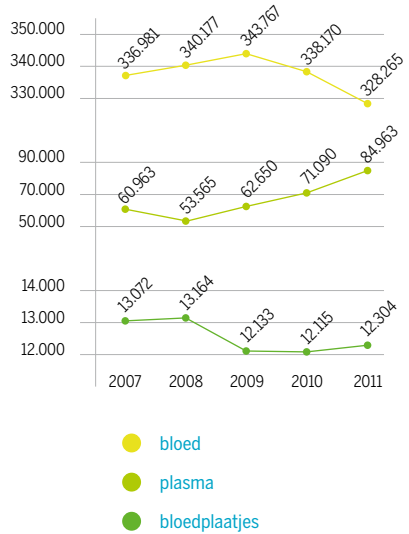

- bloed
- plasma
- bloedplaatjes

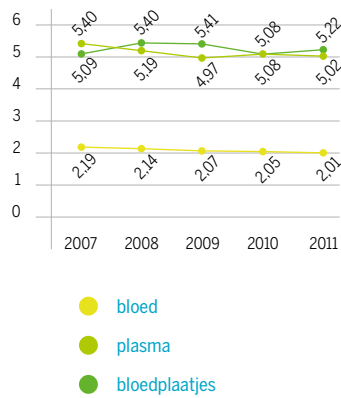
*Deze twee lijngrafiekken tonen de evolutie van het aantal donoren. De linkse grafiek bevat cijfers zoals gemeten tot eind 2010. De rechtse grafiek bevat nieuwe cijfers op basis van het uniformiseren van dubbele donoren en de rechtzetting van dubbelbetaling in vrijgaves.

**Deze twee lijngrafiekken tonen de evolutie van het aantal nieuwe donoren. De linkse grafiek bevat cijfers zoals gemeten tot eind 2010. De rechtse grafiek bevat nieuwe cijfers op basis van het uniformiseren van dubbele donoren en de rechtzetting van dubbelbetaling in vrijgaves.

Evolutie aantal geslaagde afnames per soort gift 2007-2011

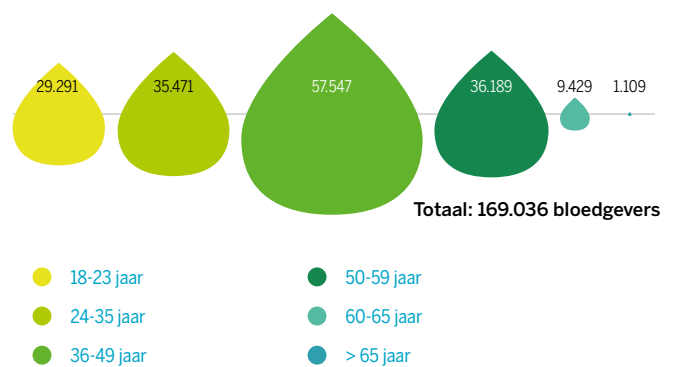
Aantal geslaagde giften per donor

Geslacht van de donoren per soort gift

Bloedgevers volgens leeftijd

AFNAME EN VERWERKING

Alle stadia die een gift doorloopt

De Dienst voor het Bloed wil de patiënt van veilige bloedproducten voorzien en de ziekenhuizen optimale kwaliteit leveren. Daarom werkte de dienst ook in 2011 verder aan de verbetering van alle stadia die een gift doorloopt. Want een bloed-, plasma- of bloedplaatjesgift legt een heel traject af. Dat start bij de donor en eindigt bij de patiënt.

Sinds 2011 kan elke donor zich aanmelden met zijn identiteitskaart.

ELEKTRONISCHE DONORREGISTRATIE IN HEEL VLAANDEREN

CTS Serveur is het nieuwe bloedinformatiesysteem. Dankzij deze softwaremodule kan een donor zich bij een bloedafname registreren met zijn elektronische identiteitskaart (e-id). Na een jarenlange voorbereiding startte het systeem eind 2010 in de provincie West-Vlaanderen. Begin 2011 pasten we het toe in de rest van Vlaanderen. Daardoor is de werking van de Dienst voor het Bloed verder uniform geautomatiseerd. Via een draadloze verbinding wordt de barcode ingelezen die de veilige registratie van donorgegevens en gebruikte afname-materialen verzekert.

NIEUWE COLLECTEWAGENS

Begin 2011 stelde Rode Kruis-Vlaanderen 25 nieuwe collectewagens voor bloedinzamelingen voor. Ze zijn uiterst modern, milieuvriendelijk en gebruiksvriendelijk. De nieuwe voertuigen zijn zo ingericht dat de basisgrondstoffen en collectebehoeften gescheiden zijn van het catering- en medisch afvalgedeelte. De temperatuur in de trailer wordt volledig automatisch gecontroleerd. Bovendien zijn de nieuwe voertuigen uitgerust om autonoom een volledige bloedinzameling van stroom te voorzien. Voor Rode Kruis-Vlaanderen zijn ze een logische stap in ons streven naar verdere professionalisering en kwaliteitsverbetering.

Het Rode Kruis nam 25 nieuwe collectewagens voor mobiele bloedinzamelingen in gebruik in 2011.

OPTIMALE BEWARING IN KLIMACONTAINERS

Meteen na de bloedafname bewaren we een zakje vol bloed in goed gecontroleerde omstandigheden bij een temperatuur van minstens 20°C. Vroeger gebruikten we daarvoor speciale koelplaten. Bij hoge omgevingstemperaturen (vanaf 27°C) was de koelcapaciteit van deze platen soms onvoldoende. Kritischer was erg koud weer: dan kon de koelplaat zijn temperatuurstabiliserende werking verliezen en koelde hij – samen met het vol bloed dat er op ligt – té sterk af. Daarom nam de Dienst voor het Bloed in 2011 het initiatief om de directe bewaring en het transport van de bloedproducten na afname te voorzien in Klimacontainers. Alle testen en noodzakelijke aanpassingen zijn achter de rug en de containers zullen midden 2012 in gebruik genomen worden. De containers kunnen elk 120 bloedzakken bewaren in een optimale temperatuursomgeving.

ELEKTRONISCHE TEMPERATUURLOGGERS

We namen ook elektronische LOG-IC loggers in gebruik. Daardoor vereenvoudigde de procedure om de temperatuur te loggen tijdens de bloedafname, het transport naar het bloedtransfusiecentrum en de bewaring daar.

GESPECIALISEERDE SOFTWARE VERBETERT KWALITEIT

Sinds 2009 maakt de Dienst voor het Bloed actief gebruik van Business Intel-

Na elke donatie sporen zeer gevoelige laboratoriumtesten mogelijke infecties op.

ligence via IBM Cognos. Deze gespecialiseerde software maakt continue procesverbetering mogelijk via operationele en analytische rapportering. Hierdoor wordt onder andere de voorraad per specifieke bloedgroep beter in kaart gebracht. Dat maakt gerichte oproepacties voor specifieke donoren mogelijk. Via deze gespecialiseerde software en analytische modellen zal de Dienst voor het Bloed in staat zijn om een proactief voorraadbeleid te voeren en zo continu de kwaliteit te garanderen.

PATHOGEENREDUCTIETECHNOLOGIE

Uiteraard willen we voorkomen dat er door bloedtransfusies infecties worden overgedragen. Daarom zijn er strenge regels voor de donorselectie die we aanpassen zodra we nieuwe mogelijke risico's kennen. We doen op alle donaties bovendien zeer gevoelige laboratoriumtesten om infecties op te sporen. Pathogeenreductietechnologie (PRT) biedt een derde laag van bescherming: het voegt een 'ontsmettend' product toe aan het bloed, een desinfectans dat ziekteverwekkers zonder onderscheid uitschakelt.

Pathogeenreductie van plasma is niet nieuw. De Dienst voor het Bloed past al sinds 2004 de methyleenblauwmethode toe. Deze methode gebruikt methyleenblauw als fotoactieve stof en belichting met zichtbaar licht om plasma virusvrij te maken.

De technologie van pathogeenreductie blijft zich ontwikkelen. Bij de keuze van een PRT-methode voor plasma spelen heel wat elementen mee. Rode Kruis-Vlaanderen volgt de ontwikkelingen op de voet. In december 2011 beslisten we om een studie op te zetten waarin drie methoden van pathogeeninactivering van plasma onder identieke omstandigheden vergeleken worden. Alle stalen worden in dezelfde gespecialiseerde laboratoria getest. De resultaten van deze vergelijkende evaluatie zijn niet enkel nuttig voor onze eigen organisatie, we zullen ze ook rapporteren in een wetenschappelijke publicatie.

DIAGNOSTIEK

Centraal labo speelt een sleutelrol

Het Rode Kruis vervult een sleutelrol in de veiligheid en de snelle beschikbaarheid van bloedproducten. In het centraal laboratorium doen we testen die bepalen of een bloedgift veilig is.

In 2011 kreeg het labo-informatiesysteem een upgrade en schakelden alle bloedtransfusiecentra over naar een nieuw bloedinformatiesysteem (CTS).

SNELLE BETROUWBARE ANALYSE

Het centraal laboratorium (CELA) is sterk geautomatiseerd. Daardoor kunnen we de bloedstalen snel analyseren en de testresultaten feilloos intern vrijgeven. Zo kunnen de bloedproducten veilig en snel worden vrijgegeven en raken ze vlug bij de ziekenhuizen en hun patiënten.

SUCCESVOLLE OPVOLGAUDIT

ISO 15189 is een internationale kwaliteitsnorm voor medische laboratoria, die zowel de goede organisatie van een laboratorium als de kwaliteit van de uitgevoerde medische onderzoeken beoordeelt. In 2010 verkreeg het centraal labo de accreditatie volgens deze kwaliteitsnorm, in 2011 werd de eerste opvolgaudit met succes afgerond. Dit bevestigt dat ons laboratorium werkt volgens hoge kwaliteitsnormen en voortdurend streeft naar verbetering.

UITGEBREID SCREENEN

Begin 2011 schakelden alle bloedtransfusiecentra over naar een nieuw bloedinformatiesysteem (CTS). Vanuit CTS worden de aanvragen voor de vereiste analyses doorgestuurd naar het labo-informatiesysteem. Na de analyses worden de testresultaten terug in CTS opgeslagen.

De aangevraagde analyses zijn afhankelijk van het type donatie en het type donor. Zo zullen we nieuwe donoren uitgebreider screenen dan bekende donoren. Pas als de resultaten voor alle vereiste testen beschikbaar zijn, kunnen we de bloedproducten vrijgeven.

In 2011 kreeg het labo-informatiesysteem een upgrade, waarbij we o.a. een aantal parametreerregels voor de koppeling met CTS aanpasten. Deze wijzigingen werden eerst uitvoerig getest en gevalideerd.

DE TOEKOMST:

TESTEN OP UITHEEMSE PARASITEN

Vandaag worden donoren uit bepaalde risicogebieden systematisch uitgesloten. We willen deze automatische weigering beperken. Daarom heeft Rode Kruis-Vlaanderen beslist om in de toekomst testen te voorzien voor enkele toekomstige ziekten. Zo kunnen personen uit bepaalde regio's in Zuid-Amerika nu bijvoorbeeld geen bloed geven omdat ze mogelijk besmet zijn met de parasiet die de ziekte van Chagas veroorzaakt. Een test zou het mogelijk maken om deze personen toch te aanvaarden als bloedgever.

Daarom startte CELA in 2011 met de voorbereidingen in het labo-informatiesysteem en stelde werkvoorschriften op. Het centraal labo is klaar om testen uit te voeren voor de ziekte van Chagas.

Pionier in transplantatie-onderzoek

Het Laboratorium voor Histocompatibiliteit en Immunogenetica (HILA) is gespecialiseerd in genetische testen die nodig zijn bij de transplantatie van organen en stamcellen. Vóór een orgaantransplantatie (hart, nier) doet het HILA testen om de juiste donor te matchen met de juiste patiënt. Efficiëntie, kwaliteit en snelheid zijn daarbij sleutelwoorden. Een nog betere patiëntenzorg is altijd het doel.

VERDER OPTIMALISEREN

In 2011 vervolgde het HILA zijn optimalisatieproject waarin het alle processen doorlichtte, analyseerde en weer opbouwde. Daarbij definieerde het labo zorgpaden voor orgaan- en stamceltransplantatie en bloedtransfusie. Als een arts een test aanvraagt, dan kiest hij vanaf 2012 een door het HILA uitgewerkt aanvraagpad dat meteen de nodige HLA-testen (Human Leukocytic Antigen) voor zijn patiënt selecteert.

EXTERNE AUDIT

Het HILA voldoet aan de standaarden die vastgelegd zijn door EFI (European Federation of Immunogenetics). Die accreditering gaat gepaard met een jaarlijkse interne en een driejaarlijkse externe audit. In 2011 kreeg het labo een Nederlandse inspecteur uit Amsterdam over de vloer en een Duitse inspecteur uit Heidelberg. Ze gaven ons mooie complimenten: ze vonden onze werking vooruitstrevend en onze medewerkers zeer gedreven.

AUTOMATISERING VAN PROTOCOLS

In 2011 bereidden we in het HILA de automatisering van HLA-specifieke protocols voor. In 2012 zullen we ze valideren en toepassen in de dagelijkse routine van het labo. De automatisering van de DNA- en celtesten verhoogt de testprecisie en maximaliseert de staal- en da-

tatraceerbaarheid. Bovendien zullen we een aantal basistesten aan een hogere frequentie kunnen uitvoeren. Daardoor kunnen we de tijd tussen de aanvraag van de test in het ziekenhuis en de rapportering van het resultaat aan de arts, nog verder reduceren. Het HILA is met dit automatiseringsproject binnen het vakgebied HLA en transplantatie een pionier op Europees niveau.

De 96 Capillair Sequencer zorgt voor een uitbreiding van de capaciteit voor homozygoot sequenzen. Met dit automatiseringsproject is het HILA een pionier op Europees niveau.

ACHT NIEUWE WEEFSELTYPES ONTDEKT

Voor een aantal ernstige, acute aandoeningen, zoals leukemie, is het van levensbelang om snel een geschikte stamcel donor te vinden. Bij een stamceltransplantatie moet het weefseltype van patiënt en donor zo identiek mogelijk zijn om afstotingsreacties en herval te voorkomen. Daarom is het van cruciaal belang om het HLA-type van patiënt en donor tot in het detail te bepalen. Aan de hand van een goeddoordachte 'hoge resolutie teststrategie' combineert het HILA precisie en snelheid waardoor we op een

zo kort mogelijke tijd de 'juiste' donor voor iedere patiënt kunnen selecteren. Door deze aanpak ontdekten we acht nieuwe HLA-weefseltypes die we in het HILA voor het eerst karakteriseerden.

In 2011 deelden we deze klinisch relevante ontdekkingen met de transplantatiewereld via een publicatie in het internationaal gespecialiseerde vakblad *Tissue Antigens*. De publicatie vindt u bij het overzicht van wetenschappelijke publicaties op blz. 90.

DNA-TECHNIKEN IN HET HILA

Rode Kruis-Vlaanderen heeft vier urgentielaboratoria immunohematologie (IH). In deze labo's ligt de focus op de overeenstemming van het bloed van patiënt en donor. Als de celtesten die IH-labo's uitvoeren niet volstaan, doen zij een beroep op de DNA-technieken van het HILA.

AFSTOTING VOORKOMEN

In 2011 heeft het HILA 380 DNA-testen uitgevoerd om bloedgroepen te bepalen. Dankzij deze bijkomende testen kunnen we afstotingsreacties na een bloedtransfusie voorkomen bij patiënten met bepaalde bloedziekten.

RESUSTYPERING BIJ TWIJFELGEVALLEN

Resusnegatief bloed is zeldzaam. Daarom is het belangrijk om er altijd voldoende van in voorraad te hebben. Alle patiënten mogen resusnegatief bloed ontvangen, maar het is enkel mogelijk om de voorraad op peil te houden als alleen resusnegatieve patiënten het toegediend krijgen. Daarom voerde het HILA in 2011 aanvullende testen uit bij 310 patiënten met een twijfelachtige resustypering. De genetische testen wezen uit dat 250 van hen als resuspositief mogen worden beschouwd. Zo konden we onze voorraad resusnegatief bloed sparen voor patiënten die we enkel daarmee kunnen helpen.

Het HILA voert DNA-testen uit op bloedproducten als de gewone celtesten niet volstaan.

De perfecte match vinden

De HLA (Human Leukocytic Antigen)-antigenen die op de witte bloedcellen zitten bepalen het weefseltype van patiënt en donor. Ze spelen een belangrijke rol in het immuunsysteem.

Er bestaan honderden verschillende HLA-antigenen waardoor er in totaal meer dan een miljoen combinaties mogelijk zijn. Iedereen erft die combinatie van zijn of haar ouders. Daarom is de

kans op een geschikte match redelijk groot binnen de eigen familie (een kans op de vier tussen broers en zussen), maar veel kleiner bij een niet-verwante donor (een kans op de vijftigduizend).

Voor een succesvolle orgaantransplantatie moeten donor en ontvanger zo veel mogelijk dezelfde HLA-antigenen hebben. Het HILA test de overeenstemming van het HLA-type van donor en patiënt.

VEILIG EN VAN GOEDE KWALITEIT

Europese samenwerking

Binnen Europa werken de nationale bloedinstellingen samen in een netwerk, de European Blood Alliance, of EBA. Rode Kruis-Vlaanderen neemt actief deel aan verschillende comités en werkgroepen van EBA. Onze gedelegeerd bestuurder, prof. dr. Vandekerckhove, is ondervoorzitter. Dit Europese netwerk draagt bij tot de veiligheid van de bloedvoorziening in Europa.

De Europese werkgroep Donor Management werkte in 2011 een opleidingsprogramma uit voor de rekrutering van donoren.

SAMENWERKING UITBOUWEN

De werkgroep Collaborative Validation werd opgericht in 2009 om de activiteiten met betrekking tot de Europese en globale validatie te leiden en te coördineren. In 2011 startte een pilootproject voor een gezamenlijke audit van leveranciers en de validatie van Eurobloodpack, een standaard voor bloedzakken.

INSPECTIES IN BLOEDINSTELLINGEN

De werkgroep European Blood Inspection (EuBIS) ontwikkelde gezamenlijke Europese standaarden en criteria voor inspecties binnen bloedinstellingen. Ze bestaat sinds 2007 en telt deelnemers uit negentien EU- of EVA-landen en deelnemers uit Denemarken, Litouwen, Portugal en Zweden.

De werkgroep schreef handleidingen met normen en richtlijnen voor kwaliteitszorg en de inspectie van bloedinstellingen. Op basis daarvan organiseert EuBIS elk jaar een seminarie om de kennis van kwaliteit en de veiligheid van bloed te bevorderen. In 2011 vond het seminarie plaats in Rome. Rode Kruis-Vlaanderen zal in 2012 gastheer zijn en het seminarie organiseren.

› www.eubis-europe.eu

DONORMANAGEMENT

Bloedinstellingen uit achttien Europese landen hebben samengewerkt in de werkgroep Donor Management, kortweg Domaine. Dit project wilde een veilige en voldoende bloedbevoorrading creëren door goede praktijken in donormanagement in de kijker te zetten. Dat kan gaan over manieren om donoren te werven of te behouden, maar ook over bloedbankprocedures voor patiënten die op regelmatige basis transfusies nodig hebben.

In 2011 ging het project zijn laatste fase in met de uitwerking van een opleidingsprogramma. De Dienst voor het Bloed gaf de eerste cursus tijdens het congres van de International Society Blood Transfusion in juni 2011 in Lissabon.

› *De uitgewerkte handleiding is beschikbaar op www.domaine-europe.eu.*

VEILIG EN VAN GOEDE KWALITEIT

Erkenning van onze kwaliteitswaarborg

Rode Kruis-Vlaanderen werkt dagelijks aan een kwaliteitssysteem en aan een efficiënte en doordachte organisatie. Daarom kunnen we de ziekenhuizen voldoende en veilige bloedproducten leveren. Ook in onderzoek, ontwikkeling en opleiding over bloedtransfusie bieden we topkwaliteit.

ERKENNING ALS BLOEDINSTELLING VERLENGD

Als bloedinstelling valt de Dienst voor het Bloed onder de inspectiebevoegdheid van het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG). Eind 2011 verlengde dat agentschap de erkenning van de Dienst voor het Bloed als bloedinstelling. Deze erkenning, die we onafgebroken behouden, bevestigt dat we goed en efficiënt werken.

ISO-CERTIFICATIE

In 2008 verkreeg de Dienst voor het Bloed het ISO 9001-certificaat. Die acreditatie bewijst dat we bloed en bloedproducten afnemen, bewerken, bewaren en bedelen volgens de kwaliteitseisen van de International Standardization Organisation (ISO). Externe toezichtsaudits evalueerden of we het kwaliteitsmanagementsysteem in 2011 doeltreffend toepasten. We kregen een gunstig advies en konden dus het ISO 9001-certificaat behouden.

SNEL REAGEREN OP INFECTIES

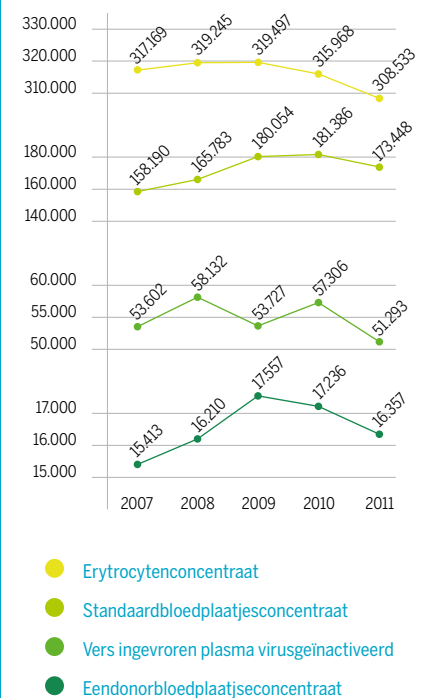
In 2011 richtte de Dienst voor het Bloed een interne veiligheidsmonitor op om snel te reageren op opkomende infecties die een bedreiging vormen voor de bloedvoorraad. Zo is er het West-Nijl-virus dat sinds enkele jaren opduikt in Griekenland, Italië, Hongarije en Turkije. Verder zijn er de Coxiella burnetii bacterie die Q-koorts veroorzaakt in Nederland, de malariaparasiet die gevonden is in Griekenland of het Chikungunyavirus in Zuid-Europa.

Maandelijks neemt de Dienst voor het Bloed deel aan een internationale Europese conferentie van de European Blood Alliance waar opkomende infecties en preventieve maatregelen besproken worden om de bloedvoorraad veilig te houden. Deze maatregelen zijn onder meer: donoren even laten wachten met bloed geven, bloedproducten terugroepen of bijkomende laboratoriumanalyses uitvoeren.

In 2011 vroegen we donoren om vier weken te wachten met bloed geven nadat ze in een gebied verbleven waar het West-Nijl-virus aanwezig was. Na een wachttijd van vier weken is het infectiegevaar geweken en komt de donor opnieuw in aanmerking voor een donatie.

Door deze verhoogde waakzaamheid wil de Dienst voor het Bloed voorkomen dat het donorbloed opkomende virale, bacteriële en parasitaire infecties bevat die schade kunnen berokkenen aan de patiënt.

Evolutie van het aantal leveringen aan ziekenhuizen

HOGE KWALITEIT IN STAMCELLABORATORIA

De stamcelverwerking van de Dienst voor het Bloed zorgt voor de verwerking, bewaring en aflevering van stamcelhoudende producten aan patiënten in Vlaanderen en in het buitenland. In het kader van de gewijzigde wetgeving is Rode Kruis-Vlaanderen erkend als intermediaire structuur.

JACIE, het Joint Accreditation Committee, is een internationaal erkend accreditatiesysteem. Het staat in voor een hoge kwaliteit van patiëntenzorg en erkent de prestaties van laboratoria in stamceldonorcentra en stamceltransplantatiecentra. In oktober 2011 heeft JACIE bevestigd dat het Stamcel Laboratorium Klinische Hematologie en Donorcentrum Jette in het UZ Brussel voldoet aan de vereisten van JACIE. De accreditatie voor therapeutische afname is geldig tot 18 oktober 2015.

NAVELSTRENGBLOED REDT LEVENS

De navelstreng van een pasgeboren baby is bijzonder. De stamcellen die in navelstrengbloed zitten, zorgen voor de aanmaak van nieuwe bloedcellen en kunnen een leven redden. Voor patiënten met leu-

De Dienst voor het Bloed verwerkt navelstrengbloed en slaat het op voor de Navelstrengbloedbank van het UZ Gent.

Het team van de intermediaire structuur (IMS) en de navelstrengbloedbank behaalde in 2011 het Netcord-certificaat.

kemie (of een andere bloedziekte) biedt een transplantatie met stamcellen vaak een laatste kans op overleven, als de klassieke behandelingen niet aanslaan.

NAVELSTRENGBLOEDBANK IS ERKEND

De Dienst voor het Bloed bewaart stamcellen uit navelstrengbloed. De wetgeving werd gewijzigd en daarom hervormden we de Navelstrengbloedbank in 2010 tot een intermediaire structuur (IMS). De IMS verwerkt navelstrengbloed en slaat het op voor de Navelstrengbloedbank van het UZ Gent.

Als gevolg van deze wetwijziging inspecteerde het FAGG (Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten) verschillende keren de IMS en de Navelstrengbloedbank. In augustus 2011 kregen we van het FAGG een erkenning tot 31 januari 2012. In oktober 2011 diende de Dienst voor het Bloed een aanvraag tot verlenging in. In afwachting van een nieuwe inspectie is de bestaande erkenning voorlopig verlengd.

KWALITEIT OP INTERNATIONAAL NIVEAU

In 2011 behaalden we ook het Netcord-certificaat. Netcord is een non-profitorganisatie van navelstrengbloedbanken die de kwaliteit van navelstrengbloedproducten wil bevorderen in samenwerking met

FACT (Foundation for the Accreditation of Cellular Therapy). Wereldwijd telt Netcord 31 leden die garant staan voor producten en diensten van hoge kwaliteit.

In 2000 werden de eerste Netcord-FACT International Standards for Cord Blood Collection, Processing, Testing, Banking, Selection and Release gepubliceerd. Om de drie jaar verschijnt er een herwerkte editie. Deze kwaliteitsstandaarden dienen als leidraad voor de inspectie en accreditatie door Netcord-FACT.

INTENSIEVE INSPECTIE

Twee jaar lang bereidde de Dienst voor het Bloed de Netcord-inspectie intensief voor. We deden systeem- en procesvalidaties, schreven werkvoorschriften of pasten ze aan, sloten contracten af met derden, en vertaalden alle belangrijke documenten in het Engels.

Drie inspecteurs en een inspecteur in opleiding inspecteerden twee dagen lang de algemene bankactiviteiten, het verwerkingscentrum en de afnamecentra (AZ Sint-Lucas Gent en UZ Gent). In november ontving de Intermediaire Structuur van het Rode Kruis in samenwerking met de Navelstrengbloedbank van het UZ Gent de Netcord-accreditatie. Deze accreditatie is geldig voor drie jaar.

NADRUK OP UITMUNTENDHEID

Kwaliteitsprijs en tevredenheidsenquête

KWALITEITSPRIJS 2011 VOOR DIRECTIE UZ LEUVEN

Rode Kruis-Vlaanderen en het Centrum voor Ziekenhuis- en Verplegingswetenschap van de KU Leuven sporen ziekenhuizen aan om te streven naar een duurzaam kwaliteitsbeleid. Constante aandacht voor kwaliteitsvolle zorg is bij hoogstaande, medische hulpverlening namelijk cruciaal. Daarom reikten we op 7 december voor de tweede keer de kwaliteitsprijs 'Excellentie in Ziekenhuismanagement' uit.

ELEKTRONISCH VOORSCHRIFT

Het UZ Leuven ontving de Kwaliteitsprijs 2011 voor zijn inspanningen om het elektronische geneesmiddelenvoorschrift te verfijnen en perfectioneren. Voor hun project 'Bewaking geneesmiddelentransacties in het elektronische geneesmiddelenvoorschrift' kreeg het ziekenhuis uit handen van Vlaams minister-president Kris Peeters een cheque van 12.500 euro.

"Duurzaam kwaliteitsbeleid is een constante in de werking van de Vlaamse ziekenhuizen, en helpt enorm om onze bloedproducten veilig toe te dienen", zegt prof. dr. Philippe Vandekerckhove, gedelegeerd bestuurder van Rode Kruis-Vlaanderen. "Rode Kruis-Vlaanderen bekroont dit streven naar kwaliteit door een prijs uit te reiken aan de ziekenhuisdirectie die de kwaliteitszorg het meest heeft verbeterd."

ZIEKENHUIZEN ZIJN TEVREDEN

We willen dat de ziekenhuizen tevreden zijn en blijven over onze dienstverlening. Daarom deed de Dienst voor het Bloed in 2011 voor de derde keer een tevredenheidsenquête. Het resultaat: ziekenhuizen zijn zeer tevreden over onze service, maar melden ook enkele verbeterpunten.

ENKELE RESULTATEN:

- › 73 % van de Vlaamse ziekenhuizen beantwoordde onze bevraging.
- › 88% van de ziekenhuizen is tevreden over de bestellingen van bloed en bloedderivaten.
- › 79% van de ziekenhuizen is tevreden over de levering van resultaten van labotesten klinische biologie.
- › 95% van de ziekenhuizen is erg te spreken over onze deelname aan transfusiecomités en 90% vindt dat het medische advies van onze klinisch laboranten beantwoordt aan de verwachtingen of zelfs de verwachtingen overtreft. Ze stellen de deskundigheid en snelheid van ons medisch advies

op prijs, net als de beschikbaarheid en bereikbaarheid van onze gespecialiseerde medewerkers.

- › De facturatie en attestatie van onze bloedproducten is voor verbetering vatbaar, vertelde 31% van de ziekenhuizen ons. Om tegemoet te komen aan de verwachtingen van de ziekenhuizen inzake facturatie en attestatie zullen we in 2012 werken aan snellere en meer transparante facturen en attesten. Ook het elektronisch dataverkeer tussen ziekenhuizen en Rode Kruis-Vlaanderen zal bekeken worden.

NAAR EEN VERBETERDE DIENSTVERLENING

In de tevredenheidsenquête van 2008 vroegen ziekenhuizen meer info over de voorraad van onze bloedproducten. Die vinden ze nu op www.dienstvoorhetbloed.be. Elk ziekenhuis kan er dagelijks een geactualiseerde grafiek raadplegen die het aantal dagen voorraad van rode bloedcellen weergeeft. Bovendien melden sommige ziekenhuizen ons dat ze graag een snellere HLA-rapportering wensten. Ook op die vraag zijn we ingegaan (zie blz. 65).

Het UZ Leuven ontving de Kwaliteitsprijs 2011 voor zijn inspanningen om het elektronische geneesmiddelenvoorschrift te verfijnen en perfectioneren.

Nieuwe onderzoeksafdeling

In 2011 richtten we een onderzoeksafdeling op om door wetenschappelijk onderzoek meer en beter inzicht te krijgen in transfusie(geneeskunde) en bloedafname. Deze nieuwe afdeling sluit aan bij de ruimere ambitie van Rode Kruis-Vlaanderen om zich verder om te vormen tot een kennisorganisatie. Dat staat zo in Afspraak 2015.

Rode Kruis-Vlaanderen verricht twee types van onderzoek: toegepast onderzoek en fundamenteel onderzoek. Binnen de toegepaste onderzoekslijn bestuderen we mogelijkheden tot operationele en methodologische verbetering. Binnen de fundamentele onderzoekslijn staat het verwerven van basiswetenschappelijke inzichten centraal. Deze inzichten kunnen helpen om biologische en medische vraagstukken beter te begrijpen. Daarom wordt dit onderzoek ook wel translationeel onderzoek genoemd. De onderzoeksafdeling van Rode Kruis-Vlaanderen buigt zich specifiek over dit laatste type onderzoek.

In 2011 onderzochten onze wetenschappers de invloed die het bewerken en het bewaren van bloedplaatjesconcentraten

heeft op de werking van deze bloedplaatjes. Dit leverde twee deelonderzoeksprojecten op:

- › De invloed van oxidatieve stress op bloedplaatjesveroudering en -kwaliteitsvermindering.
- › De functie van receptorshedding tijdens bloedplaatjesbewaring.

In beide projecten gaat speciale aandacht naar de rol van pathogeenreductie, in het kader van de geplande invoering van dit proces (zie blz. 63). Verder onderhouden we een dynamische lijst met wetenschappelijke vragen en onderzoeksmogelijkheden en passen we die aan de internationale literatuur aan.

De nieuwe onderzoeksafdeling van Rode Kruis-Vlaanderen startte in 2011 verschillende onderzoeksprojecten op.

“Ik kreeg de kans om intern door te groeien”

Britt Van Aelst (26) ging in 2007 aan de slag als procesingenieur bij de Dienst voor het Bloed. Ze groeide door en startte begin 2012 op de onderzoeksafdeling.

Britt: “Mijn eerste taak als procesingenieur was de uniformisering van de componentenverwerking in onze bloedtransfusiecentra. Toen het Rode Kruis in 2009 een nieuw Bloed Informatie Systeem (CTS) invoerde, stond ik mee in voor de parametring. We kregen een ruw informatiesysteem in handen dat we op maat van onze organisatie moesten instellen. Ik stelde de juiste parameters in zodat het programma precies de stappen volgt die nodig zijn om een zakje bloed te controleren en te verwerken tot een veilig bloedproduct, klaar om aan een patiënt toe te dienen.”

Enkele maanden geleden kwam er een functie vrij als research & development-medewerker in de nieuwe onderzoeksafdeling van het Rode Kruis. “Dat sprak mij erg aan. Het is de perfecte combinatie van analytisch denkwerk en praktisch onderzoek in het labo. In andere organisaties krijg je niet altijd de kans om zonder ervaring te starten in zo’n onderzoeksfunctie. Hier mag ik ervaring opdoen on-the-job.”

ORGANISATIE

Rode Kruisvrijwilligers	74
De spil van de Rode Kruiswerking	74
Opleidingen voor vrijwilligers	75
Praktisch en op maat	75
Afspraak 2015	76
Een nieuw strategisch vijfjarenplan	76
Rode Kruis-Vlaanderen	78
Schakel binnen de Rode Kruisbeweging	78
Organogram	80
De bestuursorganen van Rode Kruis-Vlaanderen	81
Stuur- en controleniveau	81
Operationeel niveau	84
Externe mandaten van de leden van de Gemeenschapsraad, Raden van bestuur en Directiecomités	86
Lidmaatschappen	86
Ondernemingsraad	87
Comité voor Preventie en Bescherming op het werk	87
Het Rode Kruis als werkgever	88
Kerncijfers personeelsbestand	88
Expertise uitdragen en delen	90
Publicaties en lezingen	90
Evidence-based practice	94
Projecten Expertisecentrum	94
Ook dit was 2011	95

In 2011 boden Rode Kruisvrijwilligers in 100 scholen begeleiding aan kinderen die moeilijk meekunnen in de klas.

RODE KRUIS- VRIJWILLIGERS

De spil van de Rode Kruiswerking

Vrijwilligers vormen de ruggengraat van onze samenleving én van de Rode Kruiswerking. Eind 2011 telde Rode Kruis-Vlaanderen 13.695 vrijwilligers. Ze staan altijd klaar om hulp te bieden. Dat doen ze op diverse manieren: eenmalig of iedere dag opnieuw, als begeleider, lesgever of hulpverlener, alleen of in groep. Het overgrote deel van hen is actief in een plaatselijke afdeling.

PLAATSELIJK GEORGANISEERD

Rode Kruis-Vlaanderen heeft 253 plaatselijke afdelingen. Sommige hebben als werkgebied een stad, andere een gemeente of fusiegemeente. Nog andere overkoepelen enkele gemeenten. Doordat onze Rode Kruisafdelingen verankerd zijn in heel Vlaanderen, staan ze in nauw contact met de bevolking. Zo kunnen ze hulpnoden opsporen en er een antwoord op geven.

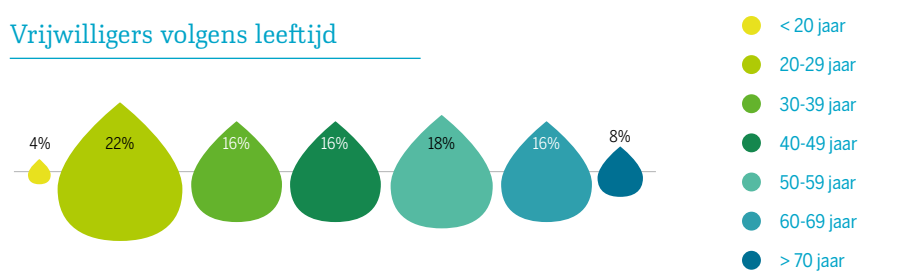
Heel wat Rode Kruisafdelingen bieden ook activiteiten aan voor kinderen en

jongeren. Daarvoor staan Jeugd Rode Kruiskernen in. Eind 2011 telde Rode Kruis-Vlaanderen 107 jeugdkernen. Zij organiseren eerstehulpopleidingen voor kinderen en jongeren, maar bieden ook jeugdbewegingsactiviteiten aan.

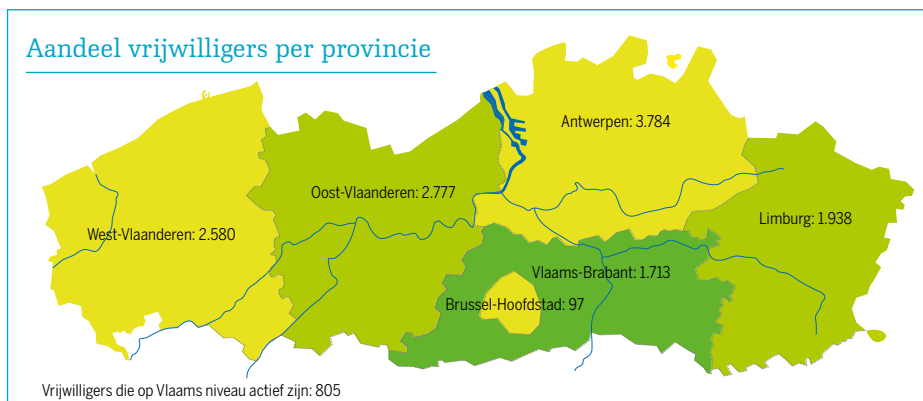
Bekijk het overzicht van alle plaatselijke afdelingen en de Jeugd Rode Kruiskernen op de achterflap van dit jaarverslag.

› Contactgegevens vindt u op www.rodekruis.be > Rode Kruis in uw buurt.

Vrijwilligers volgens leeftijd

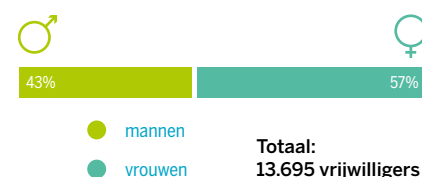

Aandeel vrijwilligers per provincie

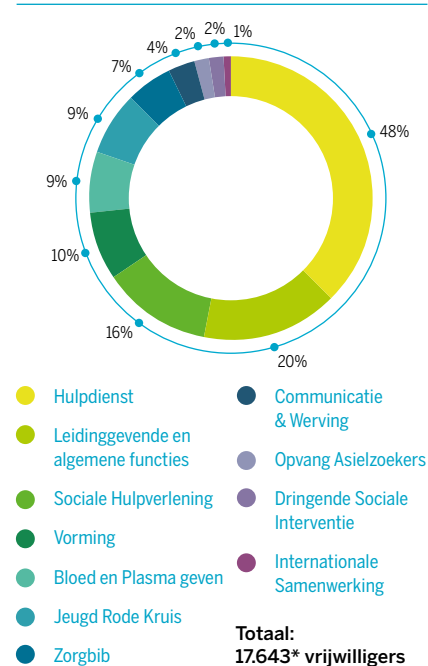

KERNCIJFERS VRIJWILLIGERS (Cijfers: 31 december 2011)

Aandeel mannelijke en vrouwelijke vrijwilligers

Aandeel vrijwilligers per activiteit

*Het aantal vrijwilligers in deze grafiek is groter dan het totale aantal vrijwilligers van Rode Kruis-Vlaanderen omdat sommige vrijwilligers meer dan één taak uitvoeren.

OPLEIDINGEN VOOR VRIJWILLIGERS

Praktisch en op maat

Om op elke plaats en op elk moment kwaliteitsvolle hulpverlening te garanderen, volgen de Rode Kruisvrijwilligers jaarlijks tal van opleidingen en bijscholingen. Het opleidingsaanbod bestaat uit introductiecurssussen voor nieuwe vrijwilligers, functiegerichte opleidingen en bijscholingen. Voor iedere vrijwilligersfunctie en -taak zijn er opleidingen op maat.

DIENST INTERVENTIE

Hulpdienstvrijwilligers kunnen tal van opleidingen en bijscholingen volgen. Iedere vrijwilliger start als logistiek medewerker nadat hij slaagt voor de eerstehulp cursus. Via opleidingen en bijscholingen kan hij doorgroeien naar een functie met meer verantwoordelijkheden — meer 'sanitaire bekwaamheden' zoals dit in het jargon heet (zie grafiek). In 2011 organiseerde de Hulpdienst 1.350 uur opleiding en 2.015 uur bijscholing.

Dringende Sociale Interventie organiseerde in 2011 227 uur opleiding en bijscholing. 162 vrijwilligers namen deel aan de bijscholingen.

JEUGD RODE KRUIS

In 2011 organiseerde Jeugd Rode Kruis 24 vormingen, 6 meer dan in 2010. De jonge vrijwilligers schoolden zich bij in didactiek, jeugdleidersvaardigheden (hoe begeleid ik een groep, hoe bouw ik een spel goed op...) en eerste hulp.

EERSTE HULP EN ONGEVALLENSIMULATIE

De vrijwilligers van de dienst Vorming volgden in 2011 ruim 423 uur vorming: van de lesgeveropleiding over bijscholingen rond het gebruik van een AED (automatische externe defibrillator: een draagbaar toestel dat een elektrische schok aan het hart toedient bij levensbe-

dreigende hartritmestoornissen) tot het leren grimeren van levensgeachte wonden. In 2010 waren dit 336 uren. De stijging is te verklaren door de verplichte AED-bijscholing en door de (vernieuwde) simulantenopleiding.

SOCIALE WERKING

Voor de vrijwilligers die actief zijn binnen de sociale activiteiten werden meer dan 170 opleidingsuren georganiseerd: van omgaan met dementerenden tot het correct gebruiken van hulpmiddelen. 752 vrijwilligers namen deel aan deze opleidingen en bijscholingen.

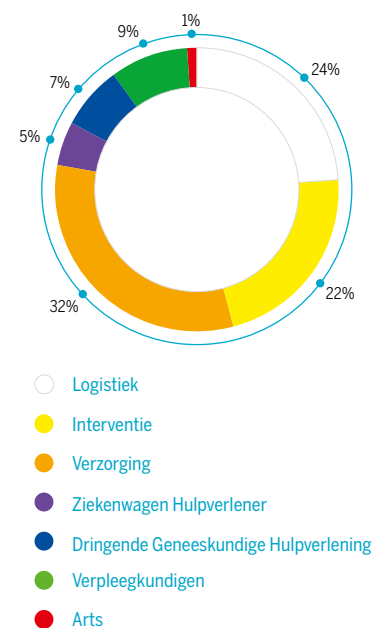
INTERNATIONALE SAMENWERKING

103 vrijwilligers van Internationale Samenwerking woonden in 2011 een opleiding bij. In totaal werden 32 uren opleiding georganiseerd.

OVERIGE OPLEIDINGEN

30 vrijwilligers Communicatie & Werving volgden de basisopleiding van 22 uur die twee keer georganiseerd werd in 2011. Voor de webmasters en webredacteurs van de afdelingswebsites werden 24 uur taakspecifieke opleidingen georganiseerd waaraan 31 vrijwilligers deelnamen. Daarnaast werden 39 instapsessies van elk drie uur georganiseerd voor nieuwe vrijwilligers. Daarin maakten ze kennis met de structuur, de organisatie en de waarden van het Rode Kruis.

De verdeling van de sanitaire bekwaamheden van de Hulpdienstvrijwilligers

AFSPRAAK 2015

Een nieuw strategisch vijfjarenplan

Met Afspraak 2015 legde Rode Kruis-Vlaanderen begin 2011 vast waar het over vijf jaar wil staan. Het nieuwe vijfjarenplan is de opvolger van Strategie 2010. Dat plan effende al de weg voor een gestructureerde koers met duidelijk meetbare resultaten. Waar Strategie 2010 eerder de nadruk legde op efficiëntie, mikt Afspraak 2015 meer op inhoudelijke effectiviteit.

Afspraak 2015 werd een ambitieus strategisch plan met meetbare actiepunten. Een ding is zeker: we blijven de meest kwetsbare mensen in onze samenleving centraal stellen. De doelstellingen van Afspraak 2015 zijn samengebracht in acht krachtlijnen.

1. Stimulans voor zelfredzaamheid
2. Paraat bij rampen
3. Uitmuntend in bloedvoorziening
4. Zorgzaam voor kwetsbaren
5. Inspirerend voor vrijwilligers
6. Samenwerkend voor meer impact
7. Performant en kwaliteitsbewust
8. Visibel met een sterk profiel

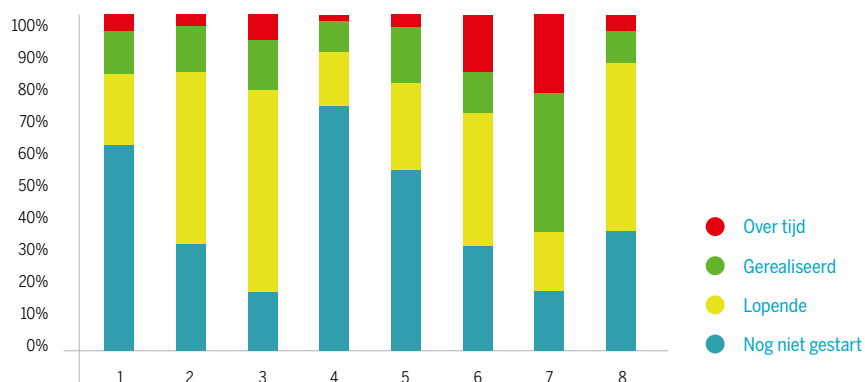
De krachtlijnen werden omgezet in 41 doelstellingen en 161 concrete actiepunten. Dat betekent dat we perfect kunnen meten of we onze doelstellingen halen.

› [Lees meer op
www.afspraak2015.rodekruis.be](http://www.afspraak2015.rodekruis.be)

GOED OP KOERS

Na één jaar is de uitvoering van Afspraak 2015 goed op koers: bijna de helft van de actiepunten is gerealiseerd of lopende, de andere actiepunten starten pas in 2012 of later. Slechts 6% heeft vertraging opgelopen.

Vooruitgang actiepunten

Afspraak 2015:
strategisch beleids-
plan van Rode Kruis-
Vlaanderen.

ENKELE VOORBEELDEN VAN SUCCESVOLLE REALISATIES

AANTAL DOCENTEN OPGELEID OM EERSTEHULPLESSEN TE GEVEN

De doelstelling voor 2011 was om 260 docenten op te leiden. Eind 2011 werd afgeklokt op 411 docenten, dat is dus ruim anderhalf keer zo veel als waarop werd gemikt.

› Lees meer op blz. 19.

AANTAL LICENTIES AFRIKAANSE EERSTEHULPRICHTLIJNEN (AFAM)

In juli 2011 werd AFAM gelanceerd. Datzelfde jaar leverden we al dubbel zoveel licenties af als vooropgesteld: 13 in plaats van 7 nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen zullen de Afrikaanse eerstehulpriichtlijnen gebruiken als basis voor hun cursussen eerste hulp.

› Lees meer op blz. 37.

AANTAL NIEUWE SIT-VOERTUIGEN

In 2011 werden geen 5 maar 6 nieuwe SIT-MED-voertuigen aangekocht. Een SIT-MED-voertuig heeft hulpverleners en materiaal aan boord en rukt bij een ramp uit samen met een SIT-LOG, een logistiek voertuig. Het SIT-TEAM (de SIT-MED en de SIT-LOG) staat in voor de uitbouw van een hulppost in rampgebieden.

› Lees meer op blz. 11.

ZIEKENWAGENS VOLDOEN AAN NORMEN

Het strategisch plan bepaalt dat in 2011 80% van de ziekenwagens moest voldoen aan de normen ICM/DGH/004. Eind 2011 bleek dat al onze ziekenwagens conform zijn. Daarmee is het streefcijfer tegen 2015 bereikt.

ONDERZOEKSPROJECTEN DIENST VOOR HET BLOED

In 2011 ging de onderzoeksafdeling van de Dienst voor het Bloed van start met meteen vier in plaats van de vooropge-

stelde drie nieuwe onderzoeksprojecten.

› Lees meer op blz. 71.

GEVALIDEERDE PROCESSEN EN SYSTEMEN

Kwaliteit is een belangrijk en permanent aandachtspunt. Dat blijkt ook uit de resultaatsindicatoren op dit gebied: vaak overtroffen we de vooropgestelde doelstellingen. Een voorbeeld hiervan is het percentage gevalideerde processen en systemen: in plaats van de beoogde 60% werd 70% van deze processen en systemen gevalideerd.

AANTAL SCHOLEN MET EEN BRUGFIGURENPROJECT

Het strategisch plan stelde tot doel minstens 75 scholen te ondersteunen met het Brugfigurenproject. Eind 2011 stelden we vast dat onze Rode Kruisvrijwilligers al in 100 scholen begeleiding bieden voor kinderen die moeilijk meekunnen in de klas.

› Lees meer op blz. 23.

VERNIEUWDE 'ERECODE VAN DE VRIJWILLIGER'

In 2011 werd een vernieuwde Erecode goedgekeurd en verspreid naar alle vrijwilligers. Het bleef hier echter niet bij. De vernieuwde tekst maakte deel uit van een globaal integriteitsproject onder de noemer 'Goede afspraken, goede vrienden'. Dit project verduidelijkte de verantwoordelijkheid van vrijwilligers en personeelsleden en omschreef de ondersteuning die Rode Kruis-Vlaanderen biedt.

FINANCIËLE CORRECTHEID EN TRANSPARANTIE

De boekhouding van Rode Kruis-Vlaanderen is onder meer gebaseerd op 253 afdelingsboekhoudingen. Het consolideren hiervan is een uitdaging. Niet alleen de accuraatheid is belangrijk, ook de tijdige inlevering van gegevens. Af-

spraak 2015 mikt daarom op een 100% 'on time' prestatie. Voor 2011 stelden we ons tot doel dat 40% van de afdelingen hun boekhoudkundig verslag tijdig zou indienen. We ontvingen 85% van de afdelingsboekhoudingen op tijd, een grote stap vooruit naar het bereiken van het einddoel.

OVERLEG MET FEDASIL

Het Rode Kruis is een partner van de overheid. Goed en frequent overleg is dus van groot belang, ook bij de opvang van asielzoekers. Voor 2011 was het doel om vijf formele overlegmomenten te hebben, het werden er uiteindelijk acht.

EERSTEHULPCOMPETENTE PERSONEELSLEDEN

Als Rode Kruis-Vlaanderen de bevolking oproept om eerstehulpcompetent te worden, geldt dat ook voor het eigen personeel. We streefden ernaar om 10% van onze personeelsleden eerstehulpcompetent te maken. Eind 2011 stelden we vast dat meer dan 20% van onze personeelsleden de basisprincipes van eerste hulp kent.

NIET ALLE DOELSTELLINGEN VOOR 2011 ZIJN GEHAALD

- › De rekrutering van een coördinator vrijwilligersbeleid duurde langer dan verwacht omwille van het beoogde specifieke profiel. Daarom stelden we vertraging vast bij het realiseren van de doelstellingen op het gebied van vrijwilligersbeleid. We zullen deze vertraging in de loop van de komende jaren proberen in te halen.
- › Het overleg tussen de betrokken organen nam meer tijd in beslag dan gepland. Daardoor is het voorbereidende werk voor de beoogde licht logistieke ondersteuning pas in 2012 gestart. Ondanks die vertraging willen we de doelstellingen tegen 2015 halen.

RODE KRUIS- VLAANDEREN

Schakel binnen de Rode Kruisbeweging

Rode Kruis-Vlaanderen is geen organisatie met vrijwilligers, maar een organisatie waarvan het beleid bepaald wordt door vrijwilligers. Rode Kruis-Vlaanderen is ook geen organisatie voor vrijwilligers: mensen in nood helpen is het eerste criterium dat al onze activiteiten bepaalt.

Het is ook de ontstaans- en bestaansreden van het Rode Kruis.

Binnen welke organisatiestructuur gebeurt dit?

Rode Kruis-Vlaanderen is actief in heel Vlaanderen en Brussel en voert zeer verscheiden activiteiten uit. We streven naar optimale organisatiestructuren zodat vrijwilligers en personeelsleden maximale mogelijkheden krijgen om hun opdrachten te realiseren. Op beleids- en bestuursvlak wordt dit verzoend met de principes van deugdelijk bestuur.

DEEL VAN HET INTERNATIONALE RODE KRUIS

Rode Kruis-Vlaanderen is een onafhankelijke organisatie en maakt via het Belgische Rode Kruis deel uit van het Internationale Rode Kruis. De Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen (IFRC) coördineert de activiteiten van de 187 nationale verenigingen in vreedstijd. Het Internationale Rode Kruiscomité (ICRC) coördineert de Rode Kruisactiviteiten in conflictgebieden. Wereldwijd zijn 13 miljoen Rode Kruisvrijwilligers actief.

DEEL VAN HET BELGISCHE RODE KRUIS

Het Belgische Rode Kruis heeft een federale structuur. Dit betekent dat de dienstverlening en de activiteiten van de gemeenschappen autonoom zijn. Rode Kruis-Vlaanderen en de Franstalige

vleugel van het Belgische Rode Kruis bepalen elk hun eigen koers, gericht op de hoogste noden in hun gemeenschap. De Duitstalige gemeenschap van het Rode Kruis kan een beroep doen op de diensten en de infrastructuur van de Franstalige gemeenschap van het Rode Kruis.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kent een bijzondere regeling. Een aantal activiteiten is er gemeenschappelijk voor de Vlaamse en de Franstalige gemeenschap van het Rode Kruis en zijn bijgevolg tweetalig, zoals de hulpverlening bij rampen. De eerstehulp cursussen voor de bevolking zijn dan weer gemeenschapsgebonden en worden apart georganiseerd.

DRIE ONDERDELEN BINNEN RODE KRUIS- VLAANDEREN

Rode Kruis-Vlaanderen bestaat uit drie onderdelen: de Humanitaire Diensten, de Dienst voor het Bloed en de Ondersteunende Diensten. De Humanitaire Diensten omvatten het geheel van de activiteiten van Rode Kruis-Vlaanderen, met uitzondering van de activiteiten eigen aan de Dienst voor het Bloed, het inzamelen en het bereiden van bloed, plasma en weefsels. De ondersteunende centrale diensten (ICT, Personeelszaken, Communicatie & Werving, Financiën, Aankoop & Facility Management) ondersteunen beide onderdelen.

Op vraag van de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen stuurt Rode Kruis-Vlaanderen noodhulp naar getroffen gebieden.

DE BESLISSINGSNIVEAUS BINNEN RODE KRUIS-VLAANDEREN

Het Rode Kruis werkt dicht bij de mensen. Alleen al in Vlaanderen zijn er 253 plaatselijke afdelingen. Rode Kruis-Vlaanderen telt 13.695 vrijwilligers. Zij sporen binnen het werkgebied van hun afdeling de noden op en spelen daarop in, rekening houdend met de kernactiviteiten die door Rode Kruis-Vlaanderen geformuleerd zijn. Een afdeling kan als werkgebied een gemeente, een stad, een deelgemeente of een groep gemeenten hebben. De afdelingen zijn gegroepeerd in 16 regio's en 5 provincies.

We onderscheiden binnen Rode Kruis-Vlaanderen het stuur- en controleniveau en het operationele niveau.

STUUR- EN CONTROLNIVEAU

Binnen Rode Kruis-Vlaanderen zijn er drie stuur- en controleniveaus met bijbehorende organen: het centrale niveau (Gemeenschapsraad en Raad van Bestuur), het provinciale niveau (Provincieraad, Provinciale Vergadering, het Regiocomité) en het lokale niveau (Afdelingscomité).

De vrijwilligers vormen de ruggengraat van het Rode Kruis. Het is dus niet meer dan normaal dat zij een belangrijke stem hebben in het beleid van het Rode Kruis. De regio- en provincievoorzitters vertegenwoordigen de afdelingen binnen het hoogste leidende orgaan van Rode Kruis-Vlaanderen: de Gemeenschapsraad. Deze raad bepaalt het algemene beleid.

De Gemeenschapsraad legt de principes op het vlak van algemeen beleid en strategie vast; de Raden van Bestuur volgen de verwezenlijking ervan op.

'Thuis in m'n tehuis' is een van de Sociale Hulpverleningsprojecten van de Humanitaire Diensten.

OPERATIONEEL NIVEAU

Onder het stuur- en controleniveau bevindt zich het operationele niveau. Rode Kruis-Vlaanderen telt drie operationele niveaus met bijbehorende organen: het centrale niveau (Directiecomités), het provinciale niveau (Provinciecomité, Regiocomité) en het lokale niveau (Afdelingscomité).

Op plaatselijk en provinciaal niveau en op gemeenschapsniveau zijn alle operationele activiteiten georganiseerd binnen 'disciplines'. Een discipline omvat het geheel van de werking van Rode Kruis-Vlaanderen op een bepaald activiteitsgebied. Rode Kruis-Vlaanderen telt acht disciplines: Communicatie & Werving, Dringende Sociale Interventie, Hulpdienst, Internationale Samenwerking, Jeugd Rode Kruis, Sociale Hulpverlening, Vorming en Zorgbib.

VRIJWILLIGERSORGANISATIE MET DEUGDELIJK BESTUUR

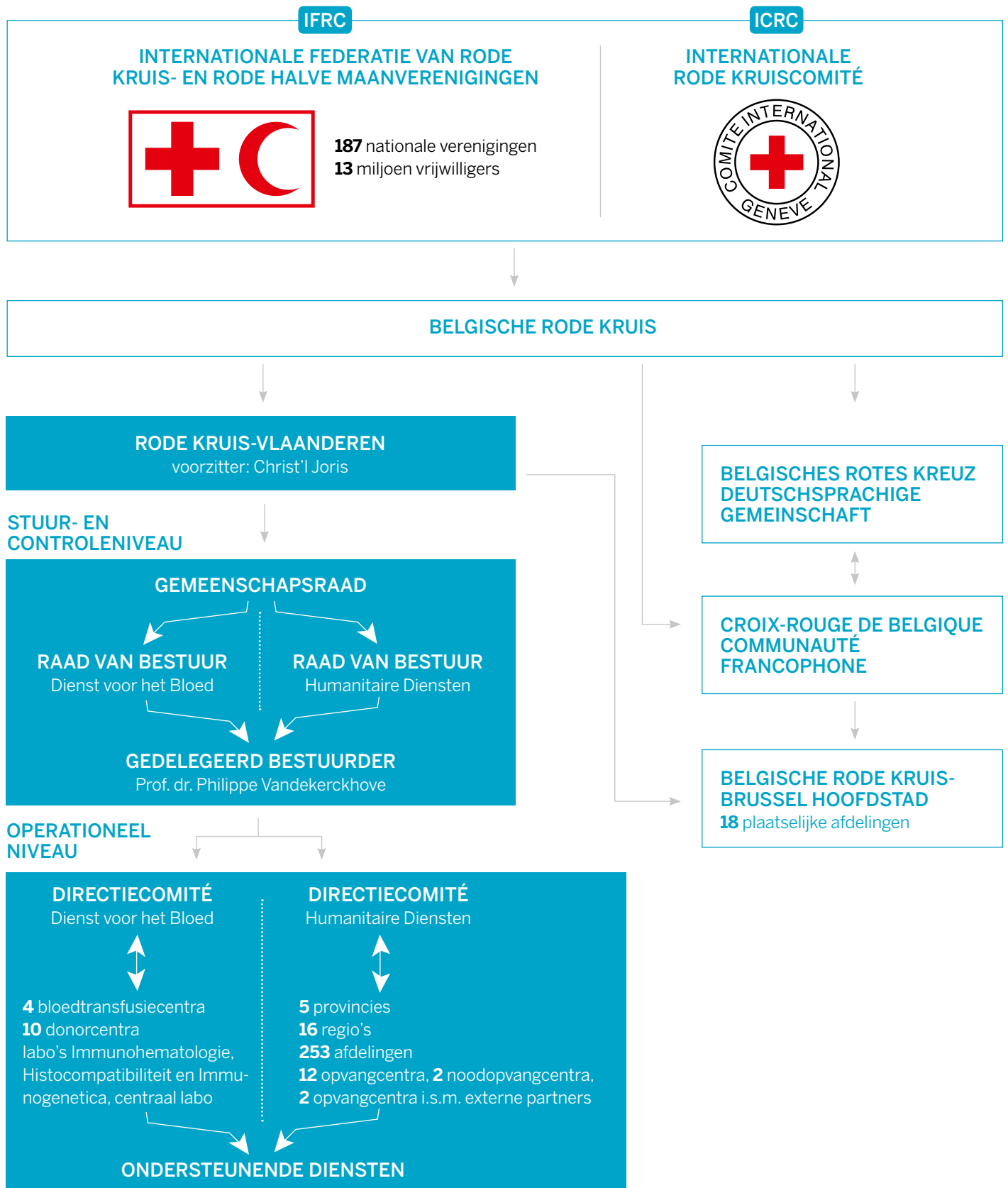
De bestuurs- en beleidsorganisatie van Rode Kruis-Vlaanderen verzoent twee

belangrijke uitgangspunten: het beslissingsrecht van de vrijwilligers over het algemeen beleid en het naleven van de principes van deugdelijk bestuur.

Het beslissingsrecht van de vrijwilligers wordt georganiseerd volgens een systeem van getrapte democratie, waarbij de vrijwilligers vertegenwoordigd worden door gemandateerde verkozenen. Daarnaast zorgen efficiënte en transparante besluitvormingsprocessen, duidelijk afgelijnde verantwoordelijkheden in lijn met de wettelijke bepalingen en inspraak van maatschappelijke belanghebbenden (stakeholders) voor het naleven van de principes van deugdelijk bestuur.

Voor een overzicht van de leden van de verschillende organen, zie blz. 81-85. Alle mandaten binnen Rode Kruis-Vlaanderen hebben een duurtijd van vier jaar.

ORGANOGRAM

DE BESTUURSORGANEN VAN RODE KRUIS-VLAANDEREN

Stuur- en controleniveau (situatie tot 15 maart 2012)

GEMEENSCHAPSRAAD

De Gemeenschapsraad is het hoogste beleidsorgaan van Rode Kruis-Vlaanderen en wordt voorgezeten door de gemeenschapsvoorzitter. De raad bepaalt het algemene beleid van Rode Kruis-Vlaanderen. Hij is samengesteld uit democratisch verkozen vertegenwoordigers van de bijna 14.000 vrijwilligers en de 253 plaatselijke Rode Kruisafdelingen in Vlaanderen. Zo wordt erop toegezien dat het beleid van de organisatie bepaald wordt door de vrijwilligers.

De Gemeenschapsraad oefent zijn bevoegdheden op de meest effectieve en efficiënte wijze uit. Hiertoe kan hij o.a. permanente of occasionele werkgroepen oprichten (zie verder).

Samenkomsten

De Gemeenschapsraad vergaderde in 2011 op 26 maart, 25 juni, 24 september, 14 november en 17 december.

Samenstelling

<i>Stefan Beerten,</i>	provincievoorzitter Limburg
<i>André Brems,</i>	provincievoorzitter Antwerpen
<i>Paul Broos,</i>	voorzitter Medisch Commissie Humanitaire Diensten
<i>Pol Casteleyn,</i>	provincievoorzitter Vlaams-Brabant
<i>Mike De Maeyer,</i>	regiovoorzitter Mechelen
<i>Christ Declerck,</i>	regiovoorzitter Zuid-West-Vlaanderen
<i>John Dejaeger,</i>	bestuurder Dienst voor het Bloed (vanaf 24 september 2011)
<i>Johan Gillebeert,</i>	voorzitter Adviescommissie Hulpdienst (vanaf 14 november 2011)
<i>Manu Heyse,</i>	voorzitter Adviescommissie DSI
<i>Dirk Huyghe,</i>	voorzitter Auditcomité
<i>Peter Janssens,</i>	regiovoorzitter Noorderkempen (vanaf 23 maart 2011)
<i>Christ' l Joris,</i>	gemeenschapsvoorzitter
<i>Pieter Laekeman,</i>	regiovoorzitter Noord-West-Vlaanderen
<i>Geert Maelfait,</i>	gemeenschapspenningmeester
<i>Liesbeth Maes,</i>	regiovoorzitter Dendermonde/Sint-Niklaas
<i>Pierre Mattelaer,</i>	bestuurder Dienst voor het Bloed (tot 15 augustus 2011)
<i>Stef Meynendonckx,</i>	regiovoorzitter Taxandria
<i>Roger Mottard,</i>	voorzitter Brussel-Hoofdstad
<i>Rudy Pypops,</i>	regiovoorzitter Oost-Brabant
<i>Paul Ragé,</i>	voorzitter Adviescommissie Hulpdienst (tot 11 juli 2011)
<i>Leni Sannen,</i>	voorzitter Adviescommissie Jeugd Rode Kruis

In memoriam

Op 15 augustus overleed na een slepende ziekte dr. Pierre Mattelaer, sinds 18 september 2004 lid van de Gemeenschapsraad en bestuurder van de Dienst voor het Bloed.

Hij bleef ondanks zijn ziekte met veel interesse en betrokkenheid het wel en wee van Rode Kruis-Vlaanderen volgen. Zijn inzet en expertise zullen binnen de Dienst voor het Bloed gemist worden.

<i>François Segers,</i>	regiovoorzitter West-Brabant
<i>Yolanda Simons,</i>	voorzitter Adviescommissie Zorgbib
<i>Frank Slootmans,</i>	provincievoorzitter West-Vlaanderen
<i>Diane Solon,</i>	voorzitter Adviescommissie Communicatie & Werving
<i>Freddy Snoeck,</i>	gemeenschapsondervoorzitter
<i>Jan Standaert,</i>	voorzitter Adviescommissie Internationale Samenwerking
<i>Laurette Steenssens,</i>	bestuurder Dienst voor het Bloed
<i>Lut Swennen,</i>	voorzitter Adviescommissie Sociale Hulpverlening
<i>Hugo Tant,</i>	regiovoorzitter Antwerpen
<i>Marjan Thijssen,</i>	regiovoorzitter Zuid-Limburg
<i>Vic Valgaeren,</i>	voorzitter Adviescommissie Vorming
<i>Raymond Van Ballaer,</i>	regiovoorzitter Midden-Limburg
<i>Luc Van Hauwenhuysse,</i>	provincievoorzitter Oost-Vlaanderen
<i>Gilbert Van Laethem,</i>	bestuurder Humanitaire Diensten en Dienst voor het Bloed
<i>Francis Van Leemputte,</i>	regiovoorzitter Zuiderkempen a.i.
<i>Pascal Van Waeyenberghe,</i>	regiovoorzitter Aalst-Oudenaarde
<i>Philippe Vandekerckhove,</i>	gedelegeerd bestuurder
<i>Denis Verslype,</i>	regiovoorzitter Westhoek
<i>Pedro Vervliet,</i>	regiovoorzitter Gent-Eeklo

DE BESTUURSORGANEN VAN RODE KRUIS-VLAANDEREN

RADEN VAN BESTUUR

Binnen Rode Kruis-Vlaanderen zijn er twee Raden van Bestuur: één voor de Dienst voor het Bloed en één voor de Humanitaire Diensten. Deze Raden van Bestuur zorgen voor de uitvoering van het beleid en de beslissingen van de Gemeenschapsraad. Ze worden beide voorgezeten door de gemeenschapsvoorzitter.

Samenkomsten

De Raad van Bestuur Dienst voor het Bloed vergaderde in 2011 op 10 februari, 28 april, 23 juni, 16 september, 13 oktober en 8 december. De Raad van Bestuur Humanitaire Diensten vergaderde in 2011 op 13 januari, 10 februari, 17 maart, 19 mei, 8 september en 10 november.

Samenstelling

Christ'1 Joris, gemeenschapsvoorzitter (voorzitter)

Leden van beide Raden van Bestuur:

John Dejaeger, bestuurder Dienst voor het Bloed (vanaf 24 september 2011)

Dirk Huyghe, voorzitter Auditcomité

Geert Maelfait, gemeenschapspenningmeester

Pierre Mattelaer, bestuurder Dienst voor het Bloed (tot 16 augustus 2011)

Freddy Snoeck, gemeenschapsondervoorzitter

Laurette Steenssens, bestuurder Dienst voor het Bloed

Luc Van Hauwenhuyse, bestuurder Dienst voor het Bloed

Gilbert Van Laethem, bestuurder Dienst voor het Bloed en Humanitaire Diensten

Philippe Vandekerckhove, gedelegeerd bestuurder

Leden van de Raad van Bestuur Humanitaire Diensten met adviserende bevoegdheid:

Stefan Beerten, provincievoorzitter Limburg

André Brems, provincievoorzitter Antwerpen

Pol Casteleyn, provincievoorzitter Vlaams-Brabant

Roger Mottard, voorzitter Brussel-Hoofdstad

Frank Sloomans, provincievoorzitter West-Vlaanderen

Luc Van Hauwenhuyse, provincievoorzitter Oost-Vlaanderen

COMITÉS VAN DE RADEN VAN BESTUUR

In de schoot van de Raden van Bestuur zijn volgende comités opgericht: het Auditcomité, het Financieel Comité en het Remuneratiecomité. Deze comités hebben het mandaat om gespecialiseerde aangelegenheden te analyseren en hierover verslag uit te brengen bij de Raden van Bestuur. Zo stellen ze de Raden van Bestuur in staat om beslissingen te nemen of hun toezichthoudende rol te vervullen.

AUDITCOMITÉ

Het Auditcomité oefent toezicht uit op de risico's en controlemechanismen van de vereniging. Het kijkt, meer in het bijzonder, de volgende materies na, en evalueert en beveelt verbeteringsacties aan over:

- › de organisatie, de procedures en de systemen
- › de interne en externe financiële rapportering
- › de waarderingsregels
- › de gedragsregels en eventuele belangenconflicten
- › de risicoanalyse
- › de systemen en werking van de interne en externe controle

Samenkomsten

Het Auditcomité vergaderde in 2011 op 8 maart, 31 mei, 13 september en 15 december.

Samenstelling

Dirk Huyghe, bestuurder (voorzitter)

Christ'1 Joris, gemeenschapsvoorzitter

Geert Maelfait, gemeenschapspenningmeester

De interne auditfunctie is toevertrouwd aan de firma Deloitte en wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van Guido Vandervorst, partner. In 2011 auditeerde Deloitte de werking van de dienst Opvang Asielzoekers, Juridisch advies en Vorming evenals de afdelingen Berlare, Borgloon, Hamont-Achel, Kalmt-hout, Leopoldsburg, Leuven, Wevelgem en Wichelen.

De externe audit (wettelijk revisoraat) is toevertrouwd aan V.M.B. Bedrijfsrevisoren en wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van Tom Van Cleef, partner.

In 2011 auditeerde Deloitte o. a. de werking van het departement Opvang Asielzoekers.

FINANCIEEL COMITÉ

Het Financieel Comité adviseert de Raad van Bestuur over:

- › het thesauriebeleid van de vereniging
- › het investeringsbeleid in onroerend en roerend vermogen
- › het verlenen van kredieten aan entiteiten
- › het aangaan van leningen
- › het budget en de jaarrekeningen

Samenkomsten

Het Financieel Comité vergaderde in 2011 op 20 januari, 18 maart, 28 september en 15 december.

Samenstelling

Geert Maelfait,	gemeenschapspenningmeester (voorzitter)
Hugo Lasat,	deskundige
Gilbert Van Laethem,	bestuurder

REMUNERATIECOMITÉ

Het Remuneratiecomité verleent advies aan de Raad van Bestuur en de Gemeenschapsraad over:

- › de selectie, benoeming en herbenoeming van de leden die in deze organen zetelen (behalve de Adviescommissie-, provincie- en regiovoorzitters)
- › de benoeming van de directieleden
- › het remuneratiebeleid en het daaraan gekoppelde performantiebeleid voor het personeel dat niet onderworpen is aan een cao-regeling
- › de expertisematrix van de Raden van Bestuur en het daaruit bepalen van de ontbrekende competenties

Samenkomsten

Het Remuneratiecomité vergaderde in 2011 op 21 januari, 28 maart, 15 juni, 11 juli, 7 september en 8 december.

Samenstelling

Gilbert Van Laethem,	bestuurder (voorzitter)
Dirk Huyghe,	bestuurder
Christ'1 Joris,	gemeenschapsvoorzitter

DE BESTUURSORGANEN VAN RODE KRUIS-VLAANDEREN

Operationeel niveau (situatie tot 15 maart 2012)

DIRECTIECOMITÉS

Er zijn twee Directiecomités binnen Rode Kruis-Vlaanderen: één voor de Humanitaire Diensten en één voor de Dienst voor het Bloed. De Directiecomités zijn verantwoordelijk voor het dagelijks en operationeel beheer van de organisatie. Ze nemen autonoom beslissingen over operationele kwesties, binnen de objectieven die door hun Raad van Bestuur zijn bepaald. De Directiecomités worden voorgezeten door de gedelegeerd bestuurder.

DIRECTIECOMITÉ HUMANITAIRE DIENSTEN

Samenkomsten

Het Directiecomité Humanitaire Diensten vergaderde in 2011 op 13 en 27 januari, 10 en 24 februari, 17 maart, 14 en 28 april, 19 mei, 1 en 23 juni, 28 juli, 25 augustus, 8 en 29 september, 20 oktober, 10 november en 8 en 21 december.

Samenstelling

Stemgerechtigde leden:

<i>Philippe Vandekerckhove</i> , gedelegeerd bestuurder (voorzitter)	
<i>Stefan Beerten</i> ,	provincievoorzitter Limburg
<i>André Brems</i> ,	provincievoorzitter Antwerpen
<i>Pol Casteleyn</i> ,	provincievoorzitter Vlaams-Brabant
<i>Roger Mottard</i> ,	voorzitter Brussel-Hoofdstad
<i>Frank Sloomans</i> ,	provincievoorzitter West-Vlaanderen
<i>Luc Van Hauwenhuysse</i> ,	provincievoorzitter Oost-Vlaanderen

Leden met adviserende bevoegdheid:

<i>Luc Botten</i> ,	financieel-administratief directeur
<i>Peter Catry</i> ,	directeur HR (vanaf 21 november 2011)
<i>Greet Massart</i> ,	directeur HR (tot 30 november 2011)
<i>Filip Rylant</i> ,	directeur Communicatie & Werving
<i>Katja Verhelst</i> ,	directeur Humanitaire Diensten

DIRECTIECOMITÉ DIENST VOOR HET BLOED

Samenkomsten

Het Directiecomité Dienst voor het Bloed vergaderde in 2011 op 11 en 25 januari, 8 en 23 februari, 14 en 29 maart, 12 en 26 april, 17 en 31 mei, 13 en 26 juli, 23 augustus, 6 september, 4 en 18 oktober, 8 en 21 november en 6 december.

Samenstelling

<i>Philippe Vandekerckhove</i> , gedelegeerd bestuurder (voorzitter)	
<i>Martine Baeten</i> ,	adjunct medisch directeur (tot 1 maart)
<i>Luc Botten</i> ,	financieel-administratief directeur
<i>Peter Catry</i> ,	directeur HR (vanaf 21 november 2011)
<i>Jan Ceulemans</i> ,	manager QA
<i>Veerle Compennolle</i> ,	medisch directeur
<i>Karin Genoe</i> ,	operationeel directeur (tot 16 september 2011)
<i>Greet Massart</i> ,	directeur HR (tot 1 december 2011)
<i>Filip Rylant</i> ,	directeur Communicatie & Werving
<i>Wilfried Vantghem</i> ,	operationeel directeur (vanaf 16 november 2011)

ADVIESORGANEN

MEDISCH COMITÉ VAN DE DIENST VOOR HET BLOED

Samenkomsten

Het Medisch Comité van de Dienst voor het Bloed vergaderde in 2011 op 11 en 25 januari, 8 en 22 februari, 8, 23 en 29 maart, 12 en 26 april, 17 en 31 mei, 14 en 27 juni, 12 juli, 9 augustus, 6 en 20 september, 4 en 18 oktober, 10 en 17 november en 6 december.

Samenstelling

<i>Dr. Veerle Compernelle,</i>	klinisch bioloog, medisch directeur (voorzitter)
<i>Dr. Martine Baeten,</i>	adjunct medisch directeur en medisch expert afname
<i>Jan Ceulemans,</i>	manager QA
<i>Dr. José Coene,</i>	klinisch bioloog, medisch expert bereiding en distributie van bloedproducten
<i>Dr. Dominique De Bleser,</i>	klinisch bioloog, medisch expert stamcelverwerking
<i>Ap. Annie Desmet,</i>	klinisch bioloog, medisch expert donorlaboratorium
<i>Prof. dr. Marie-Paule Emonds,</i>	klinisch bioloog, medisch expert HLA
<i>Prof. dr. Philippe Vandekerckhove,</i>	klinisch bioloog, gedelegeerd bestuurder
<i>Dr. Anne Vanhosebrouck,</i>	klinisch bioloog, medisch expert immunohematologie

MEDISCHE COMMISSIE VAN DE HUMANITAIRE DIENSTEN

Samenkomsten

De Medische Commissie van de Humanitaire Diensten vergaderde in 2011 op 5 januari, 4 februari, 1 maart, 29 maart, 3 mei, 13 mei en 14 oktober.

Samenstelling

<i>Prof. dr. Paul Broos</i>	(voorzitter)
<i>Dr. Martine Baeten,</i>	adjunct-medisch directeur van de Dienst voor het Bloed
<i>Dr. Cor Bellanger,</i>	medisch expert
<i>Dr. Eric De Reu,</i>	afgevaardigde van de Minister van Defensie
<i>Dr. Thierry Lafullarde,</i>	provinciaal hoofdgeneesheer Antwerpen
<i>Dr. Luc Schollaert,</i>	afgevaardigde van de Minister van Defensie
<i>Dr. Marc Van Goethem,</i>	provinciaal hoofdgeneesheer Oost-Vlaanderen
<i>Dr. Jan Van Heuverswyn,</i>	afgevaardigde van de Vlaamse Minister van Volksgezondheid
<i>Dr. Karel Vandevelde,</i>	provinciaal hoofdgeneesheer West-Vlaanderen
<i>Dr. Marc Vanpoecke,</i>	provinciaal hoofdgeneesheer Limburg
<i>Dr. Pascal Vranckx,</i>	provinciaal hoofdgeneesheer Vlaams-Brabant

PERMANENTE ADVIESCOMMISSIES

Voor iedere discipline binnen Rode Kruis-Vlaanderen bestaat er een permanente Adviescommissie. De Adviescommissies vertegenwoordigen de expertise van de disciplines en geven advies over bestaande problemen en nieuwe opportuniteiten binnen hun werkterrein.

De Adviescommissies vergaderden in 2011 op volgende data:

Adviescommissie Communicatie & Werving: 25 januari en 8 december – voorzitter *Diane Solon*

Adviescommissie Dringende Sociale Interventie: 4 maart, 18 juni, 7 oktober en 2 december – voorzitter *Manu Heyse*

Adviescommissie Hulpdienst: 20 januari, 17 februari, 24 maart, 24 april, 19 mei en 22 september – voorzitter *Paul Ragé* (tot 11 juli 2011) en *Johan Gillebeert* (vanaf 14 november 2011)

Adviescommissie Internationale Samenwerking: 18 mei en 7 december 2011 – voorzitter *Jan Standaert*

Adviescommissie Jeugd Rode Kruis: 13 februari, 8 maart, 19 juni, 21 augustus, 29 oktober en 19 december – voorzitter *Leni Sannen*

Adviescommissie Sociale Hulpverlening: 17 januari, 1 maart, 27 mei en 25 oktober – voorzitter *Lut Swennen*

Adviescommissie Vorming: 22 januari, 23 maart, 14 mei, 22 juni, 21 september en 19 december – voorzitter *Vic Valgaeren*

Adviescommissie Zorgbib: 27 januari, 3 maart, 21 april, 14 juni, 1 september en 8 december – voorzitter *Yolanda Simons*

TIJDELIJKE ADVIESGROEPEN

Naast de bestaande Adviescommissies kunnen de bestuursorganen ook ad-hoccommissies of tijdelijke werkgroepen oprichten en belasten met de studie van een bepaald onderwerp.

In 2011 waren volgende ad-hocwerkgroepen actief:

- › werkgroep 'klachtenprocedure' – voorzitter *Dirk Huyghe*
- › werkgroep 'kostenverrekening' – voorzitter *Luc Van Hauwenhuyse*
- › werkgroep 'verwerving voertuigen' – voorzitter *Philippe Vandekerckhove*

Externe mandaten van de leden van de Gemeenschapsraad, Raden van Bestuur en Directiecomités

De bestuurders van Rode Kruis-Vlaanderen maken op transparante wijze hun mandaten in andere organisaties kenbaar.

Paul Broos

Voorzitter van de Provinciale Raad Brabant van de Orde der Geneesheren; bestuurder Regionaal Ziekenhuis Sint-Maria Halle; bestuurder vzw Vereniging Diestse Ziekenhuizen

Pol Casteleyn

Sociaal rechter arbeidsrechtbank Hasselt; lid AV Gezinsbond; lid AV CAW Sonar Limburg; confrère Sint-Leonardus Zoutleeuw

Christ'l Joris

Voorzitter Agoria; ondervoorzitter De Wolkammerij nv; voorzitter Raad van Bestuur ETAP nv; voorzitter Raad van Bestuur Flanders Investment & Trade; voorzitter Stichting Gillès son; bestuurder GIMV; bestuurder Group Joos; voorzitter Raad van Commissarissen Parfibel nv; lid AV Universitair Ziekenhuis Antwerpen; lid Directiecomité VBO

Geert Maelfait

Bestuurder vzw Alpha Belgium; bestuurder vzw Identifin

Filip Rylant

Bestuurder Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving

Yolanda Simons

Voorzitter Beheerraad Openbare Bibliotheek Steenokkerzeel; lid Welzijnsraad Steenokkerzeel

Freddy Snoeck

Bestuurder vzw Vlaams Communicatie Assistentie Bureau voor Doven (CAB)

Jan Standaert

Zonevoorzitter Lions Clubs International, district 112B, zone 12

Raymond Van Ballaer

Voorzitter Financieel Forum Nationale Bank (Limburg)

Gilbert Van Laethem

Lid AV CAW Delta; lid Adviesraad vzw Cocom; bestuurder Revalidatiecentrum Land van Halle-Pajottenland; voorzitter vzw Sociaal Woonkrediet; lid Toezichtsraad en Gebruikersraad vzw Zonnestraat

Philippe Vandekerckhove

Bestuurder AZ Damiaan, Oostende; bestuurder AZ Jessa, Hasselt/Herkede-Stad; bestuurder Instituut voor Tropische Geneeskunde, Antwerpen; bestuurder AZ Sint-Elizabeth, Herentals; ondervoorzitter European Blood Alliance; lid van het Investeringscomité van Flanders' Care Invest; lid van het Zorgvernieuwingsplatform van Flanders' Care; deeltijds docent faculteit Geneeskunde, KU Leuven

Lidmaatschappen

Rode Kruis-Vlaanderen is lid van tal van organisaties en samenwerkingsverbanden.

Op **internationaal niveau** maken we deel uit van de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen en van de Biomedical Excellence for Safer Transfusion (BEST) collaborative.

Op **Europees niveau** maken we deel uit van het European Red Cross/Red Crescent Network for Psychosocial Support (ENPS), het Red Cross-European Union Office, de European Blood Alliance (EBA) en het First Aid Education European Network.

Op **nationaal niveau** is Rode Kruis-Vlaanderen lid van de Belgian Resuscitation Council, het Belgisch Comité voor Hulp aan vluchtelingen, de Unie van Social Profit Ondernemingen (Unisoc), de Hoge Raad voor Vrijwilligerswerk, de Nationale Raad voor Dringende Geneeskundige Hulpverlening en de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving.

In **Vlaanderen** is Rode Kruis-Vlaanderen lid van Coprogram, Flanders Bio, Luisterpunt, het Platform Gezondheid van het VSKO, Sociare, Steunpunt Jeugd, het Verbond van Sociale Ondernemingen,

Verso, het Vlaams Instituut voor Gezondheids promotie, de Vlaamse Commissie Niet-Dringend Ziekenvervoer, de Vlaamse Onderwijsraad, het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk, de Wetenschappelijke Vereniging Transfusie Vlaanderen, het Expertisecentrum Valpreventie Vlaanderen en Zorgnet Vlaanderen.

Op **provinciaal en lokaal vlak** is Rode Kruis-Vlaanderen lid van o.m. de provinciale commissies voor Dringende Geneeskundige Hulpverlening en van heel wat gemeentelijke adviesraden op vlak van jeugd, ontwikkelingssamenwerking en cultuur.

Ondernemingsraad (situatie tot 15 maart 2012)

DIENST VOOR HET BLOED

PERSONEELSAFVAARDIGING

Ignace Amant
Katrien Bultynck (tot 14 december 2011)
Erik De Meester
Anne Gossye
Chantal Lambert
Wilfried Mertens (Adjunct-secretaris)
Wendy Pellaers
Paul Tamsin
Rita Vanmaele (secretaris)
Thérèse Vanruymbeke

WERKGEVERSAFVAARDIGING

Philippe Vandekerckhove (voorzitter)
Peter Catry (ondervoorzitter, vanaf 21 november 2011)
Karin Genoe (ondervoorzitter, tot 16 september 2011)
Luc Botten
Veerle Compernelle
Tuur Hoste
Greet Massart (tot 1 december 2011)
Wilfried Vantighem (vanaf 16 november 2011)

HUMANITAIRE DIENSTEN

PERSONEELSAFVAARDIGING

Anne-Marie Beirnaert
Marleen De Kegel
Sophie Henau
Herman Jacob
Guido Van Den Spiegel (secretaris)
Laurent Van Rillaer
Tom Verbruggen (tot 16 augustus 2011)

WERKGEVERSAFVAARDIGING

Philippe Vandekerckhove (voorzitter)
Katja Verhelst (ondervoorzitter)
Luc Botten
Peter Catry (vanaf 21 november 2011)
Tuur Hoste
Greet Massart (tot 1 december 2011)
Hilde Van Gastel

Comité voor Preventie en Bescherming op het werk (situatie tot 15 maart 2012)

DIENST VOOR HET BLOED

PERSONEELSAFVAARDIGING

Ignace Amant
Erik De Meester
Ann Gossye
Wilfried Mertens
Paul Tamsin
Marc Van Beethoven
Joseph Van Ermen
Rita Vanmaele
Thérèse Vanruymbeke
Maria Willemsens

WERKGEVERSAFVAARDIGING

Philippe Vandekerckhove (voorzitter)
Peter Catry (ondervoorzitter, vanaf 21 november 2011)
Karin Genoe (ondervoorzitter, tot 16 september 2011)
Tuur Hoste
Greet Massart (tot 1 december 2011)
Wilfried Vantighem (vanaf 16 november 2011)

HUMANITAIRE DIENSTEN

PERSONEELSAFVAARDIGING

Dominique Baron
Anne-Marie Beirnaert
Monique Bertels (tot 11 mei 2011)
Marleen De Kegel
Herman Jacob
Pierre Swales (tot 1 mei 2011)
Roland Ummels
Guido Van Den Spiegel
Tom Verbruggen (tot 16 augustus 2011)
Sylvain Zwakhoven

WERKGEVERSAFVAARDIGING

Philippe Vandekerckhove (voorzitter)
Katja Verhelst (ondervoorzitter)
Peter Catry (vanaf 21 november 2011)
Tuur Hoste
Greet Massart (tot 1 december 2011)
Hilde Van Gastel

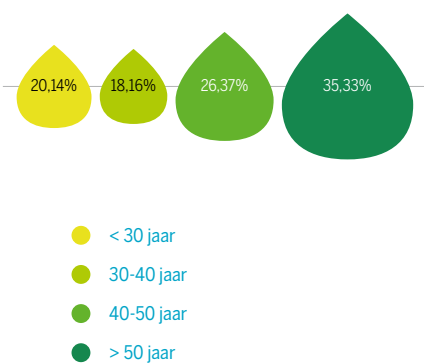
HET RODE KRUIS ALS WERKGEVER

Kerncijfers personeelsbestand (situatie op 31 december 2011)

Hoewel Rode Kruis-Vlaanderen een vrijwilligersorganisatie is, zijn er vaste medewerkers nodig die de werking ondersteunen of die taken uitvoeren die niet door vrijwilligers uitgevoerd kunnen worden.

Rode Kruis-Vlaanderen telde 1.292 personeelsleden eind 2011.

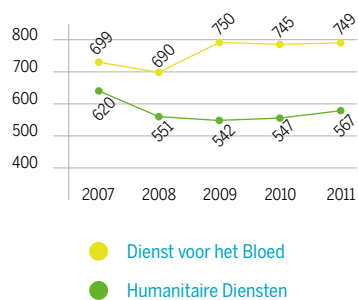
Aandeel werknemers per leeftijdscategorie

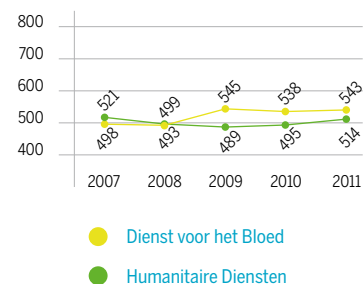
Aandeel mannen en vrouwen bij werknemers

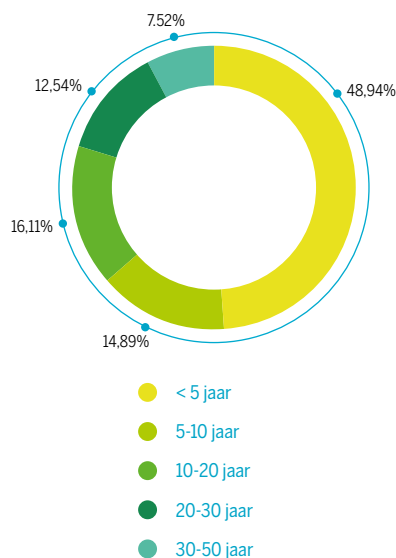
Evolutie aantal werknemers

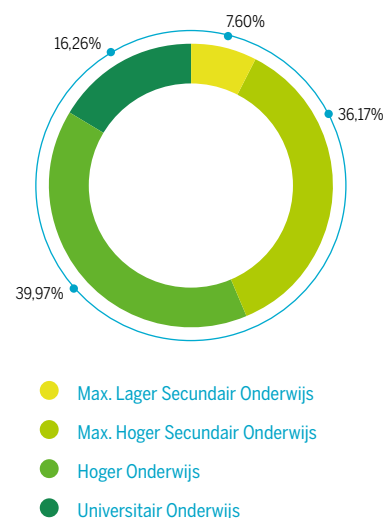
Evolutie aantal VTE's (voltijdse equivalenten)

Anciënniteit van werknemers

Diploma werknemers

In 2011 stelde Rode Kruis-Vlaanderen 343 fulltime equivalenten tewerk in zijn Opvangcentra voor asielzoekers.

EXPERTISE UITDRAGEN EN DELEN

Publicaties en lezingen

Rode Kruis-Vlaanderen is actief op tal van terreinen: van medische hulpverlening over sociale activiteiten tot eerstehulp cursussen. Uit al deze activiteiten is een hoop expertise en ervaring gegroeid. Omdat die expertise nuttig is voor iedereen, moedigt Rode Kruis-Vlaanderen zijn werknemers en vrijwilligers aan om deze te delen met anderen. Een overzicht...

WETENSCHAPPELIJKE PUBLICATIES

J. Deprest, M.P. Emonds, J. Richter, P. DeKoninck, T. Van Mieghem, D. Van Schoubroeck, R. Devlieger, L. De Catte, L. Lewi. *Amniopatch for iatrogenic rupture of the fetal membranes*. Prenat Diagn 2011, 31(7):661-666.

J. Deprest, T. Van Mieghem, M.P. Emonds, J. Richter, P. De Koninck, S. Zia, J. Van Keirsbilck, I. Sandaite, L. Olde Damink, L. Lewi. *Amniopatch to treat iatrogenic rupture of the fetal membranes*. Gynecol Obstet Fertil 2011, 39(6):378-382.

S. Van de Velde, E. De Buck, P. Vandekerckhove, J. Volmink. *Evidence-based African first aid guidelines and training materials*. PLoS Medicine 2011, 8(7):e1001059.

S. Van de Velde, A. Heselmans, P. Donceel, P. Vandekerckhove, D. Ramaekers, B. Aertgeerts. *Rigour of development does not AGREE with recommendations in practice guidelines on the use of ice for acute sprains*. BMJ Qual Saf 2011, 20(9):747-755.

S. Van de Velde. *Evidence-based practice in first aid*. Doctoraats thesis, Faculteit Geneeskunde, KU Leuven.

V.S. Van Sandt, S. Mahieu, M.P. Emonds. *Eight new alleles found in Flanders (Belgium), including the HLA-DRB1*12:24N allele*. Tissue Antigens 2011, 78(1):45-48.

ANDERE PUBLICATIES

African First Aid Materials (AFAM) including first aid instructions and prevention advice.

Help! Eerste hulp voor iedereen.

Lespakket Music For Life 2011: diarree. We do give a shit.

Waahid, doi, tre... start – Spelen met kinderen uit andere culturen.

Evolutie aantal publicaties en lezingen

- Wetenschappelijke publicaties
- Congressen, lezingen en presentaties

Lezing
'Succesplanning
en duo-legaat'.

Studiedag Our World, at War
'Internationaal humanitair recht:
ver van mijn bed?!

CONGRESSEN, LEZINGEN EN PRESENTATIES

Transplant forum *HLA antibodies in organ transplantation*; KU Leuven, 13 januari
(door M.P. Emonds)

Lezingen *Succesplanning en duo-legaat*;
diverse locaties; 17 januari, 24 februari, 7
maart, 15 maart, 31 maart, 19 april, 2 mei,
5 mei, 19 mei, 8 juni, 9 juni, 16 juni, 23 juni,
7 juli, 8 september, 11 oktober, 13 oktober,
18 oktober, 20 oktober, 26 oktober,
27 oktober, 7 november, 9 november,
14 november, 17 november, 22 november,
23 november, 25 november, 1 december en
8 december (door M. Dumont)

Capita selecta *Bloedvoorziening, een logis-
tiek process*; Les in de cyclus *Kwaliteitszorg:
een multidisciplinaire aanpak in een biome-
dische, biotechnologische of farmaceutische
omgeving*; KU Leuven; Campus Arenberg;
20 januari (door M.P. Emonds)

Presentatie *Bloedtransfusie en rol BTC bij
ramp*; UZ Leuven, campus Pellenberg,
26 januari (door M. Baeten)

Voordracht *Humanitair Recht en Humani-
taire Hulpverlening*; Belgische Technische
Coöperatie; Brussel; 28 januari, 22 februari,
18 maart, 20 mei, 17 juni, 13 september,
22 oktober, 21 en 26 november
(door A. Vande veegaete en A. Waldt)

Studiedag Our World, at War *Internatio-
naal humanitair recht: ver van mijn bed?!*;
Breendonk; 3 februari (door L. Adriaenssens
en A. Waldt)

Uiteenzetting *Internationaal Humanitair
Recht*; Universitaire stichting voor ontwik-
kelingssamenwerking; Lokeren; 7 februari
(door A. Waldt)

Lunch symposium *Validation and imple-
mentation of PRT in the Belgian Red Cross
– Flanders*; 8th Pan Arab & 5th GCC Blood
Transfusion Conference, Kuwait; 10 februari
(door J. Coene)

Voordracht *Tussenpersonen in het
Internationaal Humanitair Recht*;
Koninklijke Militaire School; voor cursisten
Raadgever in het Recht van Gewapende
Conflicten; Brussel; 15 februari
(door A. Vande veegaete en R. Neyrinck)

Voordracht *Internationaal humanitair recht
en de bescherming van journalisten*;
Arteveldehogeschool; Gent; 17 februari
(door A. Waldt)

Workshop *Moleculaire bloedgroep bepalin-
gen en klinisch gebruik*;
Wetenschappelijke Vereniging Transfusie
Vlaanderen; O.L.V. ziekenhuis Aalst;
22 februari (door M.P. Emonds)

Speech *Het Rode Kruis: een biomedische
organisatie? Dag van de studenten Biomedische
Wetenschappen*;
KU Leuven, faculteit Geneeskunde;
22 februari (door P. Vandekerckhove)

Voordracht *Humanitaire Hulpverlening en In-
ternationaal Humanitair Recht*; Hogeschool
Lessius (CIMIC Bachelor na Bachelor voor
intercultureel management en internatio-
nale communicatie); Mechelen; 23 februari
(door A. Vande Veegaete)

Presentatie *Goede transfusiepraktijken*;
Werkgroep Biologen Antwerpen; Antwerpen;
14 maart (door A. Vanhosebrouck)

Voordracht *Internationaal humanitair recht
en de bescherming van journalisten*;
Katholieke Hogeschool; Mechelen; 15 maart
(door A. Waldt)

Presentatie *Kwaliteits Management Systeem
(KMS) binnen Dienst voor het Bloed*;
LOK Vergadering Orthopedie ZNA Middell-
heim; 23 maart (door J. Ceulemans)

STOA Lezing *Stamceldonatie en Belgisch
stamcelregister*;
VUB Etterbeek, faculteit Geneeskunde;
5 april (door A. Vanhosebrouck)

Nabespreking film *'Falsos Positivos, Colom-
bia'*; Filmweek USOS 'Oorlog en haar spelre-
gels'; Antwerpen; 6 april (door A. Waldt)

EXPERTISE UITDRAGEN EN DELEN

Debat met Echo, Caritas en VOICE *Voorstelling van de nieuwe editie van de "Sphere" standaarden*, Brussel;
14 april (door A. Vande veegaete)

Voordracht *Recente ontwikkelingen in het Internationaal Humanitair Recht*; Vereniging voor de Verenigde Naties; Brussel; 14 april (door R. Neyrinck)

Voordracht *Humanitaire hulpverlening*; Belgische Technische Coöperatie; Brussel; 19 april en 12 juni (door A. Vande veegaete)

Voordracht *Protection of women, children, refugees and IDPs*; Universitaire Stichting; voor deelnemers Introductory seminar on IHL; Brussel; 28 april (door R. Neyrinck)

Voordracht *Medicatie in het jeugdwerk i.s.m. Uit de Marge*; voor jeugdwerkers, Provinciale Jeugddienst Oost-Vlaanderen; 3 mei (door M. Clarysse)

Voordracht *Internationaal humanitair recht en de bescherming van journalisten*; Universiteit Antwerpen, Communicatiewetenschappen; Antwerpen; 4 mei (door A. Waldt)

Workshop *Moleculaire bloedgroep bepalen en klinisch gebruik*; Wetenschappelijke Vereniging Transfusie Vlaanderen; Sint-Augustinusziekenhuis Antwerpen; 10 mei (door M.P. Emonds)

Voordracht *Procedurele beginselen en waarborgen bij internering*; Koninklijke Militaire School; voor leden Studiecentrum voor Militair recht en Oorlogsrecht; Brussel; 16 mei (door R. Neyrinck)

Presentatie *Centre of Expertise Belgian Red Cross-Flanders*; aan de Secretary General van het Zuid-Afrikaanse Rode Kruis; Mechelen; 16 mei (door E. De Buck)

Poster 'Evidence-based practice in first aid and prevention guidelines of Belgian Red Cross-Flanders', gebruikt tijdens het Cochrane congres in Madrid, Spanje.

Voordracht *Internationaal humanitair recht en de bescherming van journalisten*; Erasmushogeschool, Journalistiek; Brussel; 19 mei (door A. Waldt)

Consensusmeeting *AFAM (African First Aid Materials) preventie met het AFAM expertenpanel*; Johannesburg, Zuid-Afrika; 8-10 juni (door E. De Buck)

Infosessie *Eigenheid van en omgaan met maatschappelijk kwetsbare kinderen* Opleiding medewerkers Sodexho, Mechelen; 20 juni (door J. Mannekens)

Foto uit het 'Lespakket Music For Life 2011: diarree. We do give a shit.' voor het Lager Onderwijs.

Presentatie *Implementation of the Mirasol® PRT in Belgium*; 1st International Mirasol® User's meeting; Lissabon; 22 juni (door J. Coene)

Opleiding *Introduction to EBM (Evidence-Based Medicine) and EBP (Evidence-Based Practice)*; aan een delegatie van het Chinese Rode Kruis; Euro-China Center For Business Co-operation, Brussel; 27 juni (door E. De Buck)

Openbare doctoraatsverdediging *Evidence-based practice in first aid*; Leuven; 30 juni (door S. Van de Velde)

Presentatie *European First Aid Guidelines*; aan een delegatie van het Chinese Rode Kruis; Mechelen; 1 juli (door S. Van de Velde)

Presentatie *The Flanders Blood Program: A Hospital Value Added Proposition*; ABC Interim meeting; Kansas City, USA, 7 augustus (door P. Vandekerckhove)

Voordracht *Aide Humanitaire*; Belgische Technische Coöperatie; Brussel; 19 september en 23 en 26 november (door A. Vande veegaete)

Lezing *Communicatiebeleid*; Antwerpen; Public Relations Antwerpen; 22 september (door F. Rylant)

Presentatie *Evidence-based support by the Centre of Expertise of the Belgian Red Cross-Flanders*; aan David Markenson van het Amerikaanse Rode Kruis; Mechelen; 23 september (door E. De Buck)

Opleiding *Evidence-based richtlijnontwikkeling*; aan het expertenpanel voor het sportletselproject; Mechelen; 3 oktober (door N. Pauwels)

Opleiding *Evidence-Based Practice in first aid en presentatie Werking Rode Kruis-Vlaanderen*; aan een groep Chinese managers; Leuven; 14 oktober (door E. De Buck en T. Hoste)

Presentatie *African First Aid Materials*; aan "Ontwikkelingshulp Geneesheren en Apothekers-Alumni Leuven vzw" bij de overhandiging van de prijs Fonds Alumni Mundi Professor Jozef Vandepitte; Leuven; 15 oktober (door K. Verhelst en E. De Buck)

Presentatie *Selectie van bloedproducten bij patiënten met onregelmatige antistoffen*; Wetenschappelijke Vereniging Transfusie Vlaanderen; Gent; 19 oktober (door A. Vanhosebrouck)

Posterpresentatie: E. De Buck, S. Van de Velde, T. Dieltjens and P. Vandekerckhove. *Bringing evidence into practice: use of a rapid review methodology to formulate medical recommendations for the Red Cross Blood Service*; Cochrane congres Madrid, Spanje; 19-22 oktober (door E. De Buck)

Posterpresentatie: S. Van de Velde, E. De Buck, P. Vandekerckhove and J. Volmink. *Evidence-based African first aid guidelines and training materials*; Cochrane congres Madrid, Spanje; 19-22 oktober (door E. De Buck)

Posterpresentatie: T. Dieltjens, L. Adriaenssens, N. Pauwels and S. Van de Velde. *Training of staff and volunteers of the Belgian Red Cross-Flanders who are unfamiliar with EBP: experiences from a newly developed workshop*; Cochrane congres Madrid, Spanje; 19-22 oktober (door N. Pauwels)

Posterpresentatie: N. Pauwels, T. Dieltjens, S. Van de Velde en E. De Buck. *Evidence-based practice in first aid and prevention guidelines of Belgian Red Cross-Flanders*; Cochrane congres Madrid, Spanje; 19-22 oktober (door N. Pauwels)

Presentatie *Evidence-Based Practice in Belgian Red Cross-Flanders*; aan een delegatie van het Zuid-Afrikaanse Rode Kruis; 21 oktober (door E. De Buck)

Voordracht *E-learning: utopie ou avenir de la formation des volontaires?*; Colloquium 'La formation des volontaires : pourquoi ? comment ?', Croix-Rouge de Belgique communauté Francophone; Brussel; 21 oktober (door A. Waldt)

Voordracht *Coordination of Multi-Sectoral Response to Gender-Based Violence in Humanitarian Settings*; International Centre for Reproductive health en United Nations Population Fund; Gent; 8 november (door A. Vande veegaete)

Voordracht *Internationaal humanitair recht en de bescherming van journalisten*; Hogeschool Universiteit Brussel, Journalistiek; Brussel; 15 november (door A. Waldt)

Presentatie *Selectie van bloedproducten bij patiënten met onregelmatige antistoffen*; Wetenschappelijke Vereniging Transfusie Vlaanderen; Mechelen; 16 november (door A. Vanhosebrouck)

Lezing *Stamceldonorsch*; Jaarcongres Vlaamse Verpleegkundigen; Hogeschool Gent; 19 november (door M.P. Emonds)

Presentatie *Other Red Cross Red Crescent EBM / EBP practices and the First Aid and Health Evidence Based Network*; General Assembly, International Federation of Red Cross and Red Crescent societies; Genève, Zwitserland; 23 november (door P. Vandekerckhove)

Presentatie *Nieuwe methoden: moleculaire bloedgroep typering*; Vergadering inwendige ziekten; UZ Gent; 8 december (door M.P. Emonds)

Seminarie *Diarree*; Instituut voor Tropische Geneeskunde in kader van Music For Life; Antwerpen; 20 december (door A. Vande veegaete)

EVIDENCE-BASED PRACTICE

Projecten Expertisecentrum

Het Rode Kruis onderbouwt technieken en praktijken uit zijn werkdomeinen met wetenschappelijk bewijs. Daarbij wordt een strikt vastgelegde methodologie gevolgd voor de ontwikkeling van praktijkrichtlijnen en systematische reviews. Het Expertisecentrum neemt elk jaar nieuwe vragen onder de loep. Die werkwijze garandeert een kwaliteitsvolle hulpverlening.

In 2011 werkte het Expertisecentrum mee aan de ontwikkeling van verschillende evidence-based praktijkrichtlijnen voor eerste hulp.

- › Voor alle onderwerpen van het eerstehulpboek 'Help! Eerste hulp voor iedereen' zocht het Expertisecentrum naar wetenschappelijk bewijs dat omgezet werd in praktische aanbevelingen. Deze aanbevelingen werden vervolgens geëvalueerd door experts en aangevuld met de jarenlange vakkennis van hulpverleners. Lees meer over 'Help! Eerste hulp voor iedereen' op blz. 16-17.
- › Het European First Aid Manual (EFAM) werd in 2011 vernieuwd. Alle beschreven eerstehulptechnieken zijn wetenschappelijk onderbouwd. Lees meer op blz. 18.
- › In 2011 vervulde we African First Aid Materials (AFAM) met preventieadvies. Lees meer op blz. 37.

Voor de Dienst voor het Bloed zocht het Expertisecentrum naar de meest effectieve manier om bloedplaatjes af te nemen. Daarnaast onderzocht het de mogelijkheid om resuspositief bloed te geven aan resusnegatieve patiënten. Tot slot werd onderzocht of het bloed van mensen met hemochromatose (te veel ijzer in het bloed) gebruikt mag worden voor transfusie via een systematische review die in het peer reviewed tijdschrift Journal of Hepatology gepubliceerd zal worden.

Voor de dienst Interventie werd gezocht naar hoe risicocommunicatie de zelfredzaamheid van betrokkenen kan verhogen. Naar aanleiding van Music For Life zocht het centrum wetenschappelijk advies over de preventie en behandeling van diarree.

BRUG TUSSEN WETENSCHAP EN PRAKTIJK

Rode Kruis-Vlaanderen wil met 'evidence-based practice' een brug slaan tussen wat wetenschappelijke studies ontdekken en wat de dagelijkse praktijk binnen onze organisatie ons leert. Een workshop maakt Rode Kruismedewerkers duidelijk hoe beleid, wetenschap en praktijkervaring kunnen leiden tot kwaliteitsvolle aanbevelingen, strategieën en programma's. In 2011 organiseerde het Expertisecentrum drie sessies voor een dertigtal deelnemers.

Daarnaast nam het Expertisecentrum deel aan het 19de Cochrane-colloquium. Die organisatie bundelt de best mogelijke wetenschappelijke bewijzen op gebied van gezondheidszorg. Het Expertisecentrum mocht er in vier posterpresentaties zijn projecten en activiteiten toelichten.

Daarnaast gaf het Expertisecentrum ook presentaties aan de adviescommissies van Rode Kruis-Vlaanderen en aan andere Rode Kruisverenigingen (uit Zuid-Afrika, China en Amerika). Op de Algemene Vergadering van het Belgische Rode Kruis (BRK) en de General Assembly van de Internationale Rode Kruisfederatie (IFRC)

heeft het Expertisecentrum toegelicht wat het belang is van evidence-based practice voor het Rode Kruis.

METHODOLOGIE

Het Expertisecentrum streeft ernaar om transparant te werken. Daarom hanteert het een strikt vastgelegde methodologie voor de ontwikkeling van richtlijnen en systematische reviews. Het volgt de methodologische principes beschreven in het AGREE-instrument (voor richtlijnen) en het Cochrane-handboek (voor systematische reviews), de standaard voor ontwikkeling van kwaliteitsvol materiaal met een helder en transparant beschreven methodologie.

Reviews?

Een **systematische review** heeft tot doel een stand van zaken te brengen van medisch-wetenschappelijk onderzoek over een specifiek onderwerp. In een systematische review wordt de literatuur op een systematische manier doorzocht.

Een **peer review** heeft tot doel de kwaliteit van onderzoekspublicaties te verbeteren door ze te onderwerpen aan de kritische blik van collega's uit de eigen beroepsgroep (Engels: peers).

14-daagse stickeractie

Van 28 april tot 12 mei gingen duizenden Rode Kruisvrijwilligers de straat op om Rode Kruisstickers te verkopen. Ze verkochten 540.000 stickers, goed voor een totale opbrengst van 2.700.000 euro. F.C. De Kampioenen ondersteunde de actie en figureerde op de sticker. De stickerverkoop is voor plaatselijke Rode Kruisafdelingen een belangrijke bron van inkomsten. Met het ingezamelde geld kunnen zij hun dagelijkse werking financieren.

› *Het filmpje waarin Marcske stickers verkoopt werd 23.000 keer bekeken op www.youtube.com/rodekruisvlaanderen.*

Solidaritest

Solidaritest, de jaarlijkse door het Rode Kruis georganiseerde enquête voor bedrijven die zich onderscheiden door hun bijdrage aan maatschappelijke solidariteit,

was aan zijn vijfde editie toe in 2011. Een jury met leden uit de academische wereld, het bedrijfsleven en het Rode Kruis, onder leiding van prof. Luc Van Liedekerke, evalueerde de ingediende dossiers. De winnaars van de overkoepelende Solidaritest Award waren Besix, Care, Pidpa en SWIFT. De Best Practices Awards voor een specifiek project gingen naar Besix, Caterpillar, D'leteren, GSK Biologicals en Dexia.

› *Bekijk het foto- en videoverslag van de feestelijke uitreiking op www.solidaritest.be.*

Nationale Loterij steunt het Rode Kruis

Elk jaar helpt de Nationale Loterij honderden organisaties met een financiële bijdrage. Zo creëert de Nationale Loterij kansen, ook voor wie niet meespeelt met Lotto of een krasspel. Al meer dan dertig jaar stelt de Nationale Loterij in alle vertrouwen ook middelen ter beschikking van het Rode Kruis.

“We voelen ons aangesproken door het humanitaire engagement van het Rode Kruis. Onze financiële ondersteuning stelt Rode Kruis-Vlaanderen in staat om verschillende van zijn opdrachten te

vervullen. Via het Rode Kruis kunnen we veel mensen bereiken en helpen, daar doen we het voor”, legt gedelegeerd bestuurder Ivan Pittevels van de Nationale Loterij uit.

“Rode Kruis-Vlaanderen is een efficiënte organisatie die goed functioneert. Bijna 14.000 enthousiaste vrijwilligers staan dag in dag uit paraat, klaar om hulp te bieden waar nodig. We hebben er vertrouwen in dat onze steun goed gebruikt wordt. Als we de resultaten van Rode Kruis-Vlaanderen bekijken,

dan merken we dat onze bijdrage bij de hulpbehoevenden terecht komt en dat de hulpverlening op een kwalitatief hoogstaande manier gebeurt.”

“Met onze jaarlijkse bijdrage aan de werking van het Rode Kruis vervult de Nationale Loterij een maatschappelijke taak. We verdelen de winsten onder de samenleving. Zo willen we de levensomstandigheden van de bevolking verbeteren en initiatieven ten dienste van de samenleving stimuleren.”

Standaard Solidariteitsprijs

Elk jaar organiseert de krant *De Standaard* een wedstrijd waarbij ngo's een krantenadvertentie mogen insturen. Het Rode Kruis maakte een advertentie over de werking van onze dienst Tracing, die gezinnen herenigt die elkaar verloren raakten tijdens hun vlucht. Daarmee eindigden we als tweede voor de publieksjury.

Marketingdatabank

Duizenden schenkers steunen elk jaar Rode Kruis-Vlaanderen. Zonder hen zouden we vele projecten niet kunnen realiseren. Daarom is een betrouwbare databank belangrijk. Eind 2011 heeft Rode Kruis-Vlaanderen een nieuwe databank in gebruik genomen die performanter en accurater is.

Samenwerking

Škoda, Park Molenheide, Levis en C&A sponsoren de 14-daagse stickeractie. Ook tal van organisaties steunden in 2011 de werking van het Rode Kruis of zetten mee hun schouders onder een Rode Kruisproject.

ELECTRABEL

Tijdens de eindejaarsperiode werkte Electrabel samen met het Rode Kruis. Ze lanceerden een website waarop mensen een virtueel kaarsje konden aansteken. Voor elk aangestoken kaarsje schonk Electrabel geld aan het Rode Kruis. Dat geld ging integraal naar de sociale projecten van het Rode Kruis. De campagne liep van 15 december 2011 tot 4 januari 2012.

TELENET

De humanitaire ramp in Japan lokte bij Telenet veel solidariteit uit. Het Mechelse telecommunicatiebedrijf schonk 100.000 euro aan het Rode Kruis voor hulp aan Japan en benadrukte hierbij de verantwoordelijkheid van bedrijven tegenover de leefomgeving en de maatschappij.

SODEXO

Via de Sodexo-maaltijdcheques werd 58.300 euro ingezameld voor gezonde maaltijden tijdens de Rode Kruisvakantiekampen. Voor het vierde jaar op rij konden begunstigden van maaltijdcheques één of meerdere van hun Lunch Pass®-cheques schenken.

Vrijwilligerswebsite

In februari lanceerde het Rode Kruis een gloednieuwe vrijwilligerswebsite: www.rodekruisvrijwilliger.be. De site is handiger en gebruiksvriendelijker en bevat alle informatie die vrijwilligers nodig hebben om hun taken goed te kunnen uitvoeren. In 2011 surfden 34.521 unieke bezoekers samen 114.103 keer naar de nieuwe infobron.

Winnaar Best Finance Team – social profit

Begin februari won Rode Kruis-Vlaanderen de award voor Best Finance Team in de categorie 'social profit'. Rode Kruis-Vlaanderen kreeg de erkenning voor een project met drie luiken: de registratie van de kostenvergoeding voor vrijwilligers, een dashboard van aandachtspunten voor interne controle en de operationele ondersteuning van de besteding van geldmiddelen. De jury van Best Finance Team stelde onder meer dat het project rond de kostenvergoeding voor vrijwilligers aantoont dat de bedrijfseconomische realiteit is doorgedrongen binnen de socialprofitsector.

De laatste Music For Life

Zes jaar op rij richtte Music For Life de schijnwerpers op rampen die het wereldnieuws niet haalden. Stille rampen waarvoor Rode Kruis-Vlaanderen en Studio Brussel de handen in elkaar sloegen en waarvoor honderdduizenden Vlamingen over de brug kwamen met een gulle gift.

In december 2011 organiseerde Studio Brussel de laatste editie.

Jan Van Biesen, net hoofd Studio Brussel, blikt trots terug: "We zijn erin geslaagd om op onze eigenzinnige manier iets te realiseren. Met Music For Life hebben

we moeilijke onderwerpen op de agenda gezet, thema's die dikwijls een ver-van-mijn-bed-show zijn. Voor mij bewijst dat de kracht van media: als je het goed aanpakt, kan je veel bereiken."

"Het basisidee was heel eenvoudig. Plaatjes aanvragen is een van de oudste concepten op de radio. Wij hebben daaraan gekoppeld dat mensen geld konden geven voor een plaatje en er zo een nieuwe formule van gemaakt", vertelt Van Biesen. "Radio is een ideaal medium om mensen warm te maken voor het goede doel. Ons uitgangspunt, engagement tonen, hebben we zes jaar lang gerespecteerd. We zijn erin geslaagd om onze authenticiteit te bewaren. Dat is volgens mij de reden waarom Vlaanderen zo massaal gereageerd heeft."

"Wat zo mooi is aan Music For Life? Dat heel Vlaanderen meedeed. Het is dus niet alleen een mooie prestatie van ons, het is de prestatie van heel Vlaanderen. Wij hebben alleen maar geprobeerd om dat elk jaar opnieuw in goede banen te leiden", besluit Van Biesen.

FINANCIIEEL VERSLAG

Inkomsten Rode Kruis-Vlaanderen	100
Kosten Rode Kruis-Vlaanderen	102
Algemeen overzicht	102
Humanitaire activiteiten	103
Music For Life	105
Bijdragen aan het Internationale Rode Kruis	105
Opvang voor asielzoekers	106
Dienst voor het Bloed	107
Resultatenrekening 2010-2011	108
Besteding eventuele winsten	109

INKOMSTEN RODE KRUIS-VLAANDEREN

In 2011 heeft Rode Kruis-Vlaanderen 160,89 miljoen euro ontvangen. Deze inkomsten kunnen verdeeld worden over volgende activiteiten:

VERGOEDINGEN LEVERING BLOEDPRODUCTEN AAN ZIEKENHUIZEN

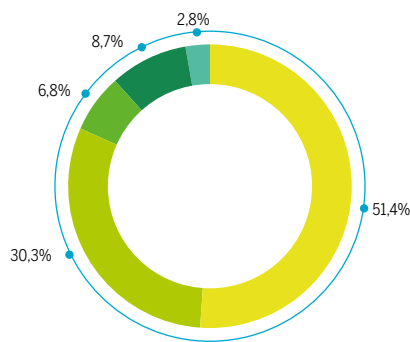
51,4% (82,65 miljoen euro) van onze inkomsten zijn vergoedingen die we krijgen van de ziekenhuizen voor de bloedproducten die we leveren, en dit tegen tarieven die vastgelegd zijn door de minister van Volksgezondheid. Deze tarieven zijn identiek voor alle bloed-diensten in België. Voor een patiënt is een bloedtransfusie gratis, want het ziekenhuis ontvangt een vergoeding van de mutualiteit voor elk zakje bloed dat een patiënt toegediend krijgt.

VERGOEDINGEN GELEVERDE DIENSTEN AAN DE OVERHEID

30,3% (48,79 miljoen euro) bestaat uit vergoedingen voor geleverde diensten aan de overheid.

- › 24,57% (39,53 miljoen euro) van onze inkomsten zijn vergoedingen voor de opvang van asielzoekers. Deze opvang organiseren we in opdracht van Fedasil, het federale agentschap voor de opvang van asielzoekers.
- › 2,10% (3,38 miljoen euro) van onze inkomsten is een bijdrage van diverse overheden voor onze internationale hulpverlening.
- › 1,41% (2,26 miljoen euro) bestaat uit diverse loonsubsidies die we ontvangen.

Inkomsten Rode Kruis-Vlaanderen

- Vergoedingen levering bloedproducten aan ziekenhuizen
- Vergoedingen geleverde diensten aan de overheid
- Vergoedingen geleverde diensten aan particulieren en bedrijven
- Schenkingen en legaten van particulieren en bedrijven
- Structurele subsidies (federale overheid, Nationale Loterij) voor algemene werking

Totaal: 160,89 miljoen euro

- › 1,11% (1,78 miljoen euro) van onze inkomsten zijn vergoedingen voor de dienstverlening bij rampen en voor repatriëringen van Belgen uit het buitenland.
- › 0,84% (1,35 miljoen euro) van onze inkomsten zijn subsidies van de Vlaamse overheid. Deze subsidies zijn bestemd voor de Zorgbib, de vakanties voor kwetsbare kinderen, Jeugd Rode Kruis en onze eerste-hulpopleidingen.
- › 0,30% (0,48 miljoen euro) van onze inkomsten zijn subsidies van provincies en gemeenten ter ondersteuning van de algemene werking van de provinciale zetels en de plaatselijke afdelingen.

VERGOEDINGEN GELEVERDE DIENSTEN AAN PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN

6,8% (11,05 miljoen euro) van onze inkomsten zijn vergoedingen voor geleverde diensten aan particulieren en bedrijven. Hier gaat het voornamelijk om

ziekenvervoer, preventieve hulpacties en bedrijfsopleidingen. Een groot deel van de hulpverlening van het Rode Kruis gebeurt gratis (eerstehulpopleidingen voor de bevolking, sociale activiteiten...).

Voor andere activiteiten, zoals het 105-ziekenvervoer, bedrijfseerstehulp-cursussen en preventieve hulpacties, wordt wel een bijdrage gevraagd.

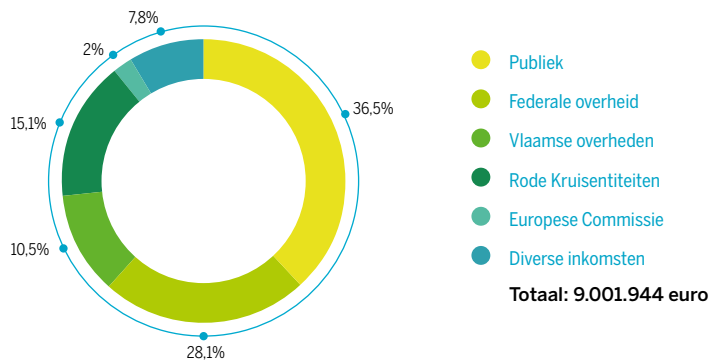
SCHENKINGEN EN LEGATEN VAN PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN

8,7% (13,97 miljoen euro) van de inkomsten van Rode Kruis-Vlaanderen komt uit schenkingen en legaten van particulieren en bedrijven. Hiervan is 2,7 miljoen euro afkomstig van de ruim 500.000 trouwe kopers van Rode Kruisstickers.

STRUCTURELE SUBSIDIES VOOR ALGEMENE WERKING

2,8% (4,44 miljoen euro) van onze inkomsten bestaat uit structurele subsidies van de federale overheid en de Nationale Loterij.

Detail inkomsten voor internationale werking

Het Rode Kruis steunen als u er niet meer bent

Uit onderzoek blijkt dat maar liefst 94% van de Vlamingen zelf wil bepalen wat er na zijn dood met zijn vermogen gebeurt. Toch worden er in de praktijk weinig testamenten opgesteld. Dat is jammer, want het kan een hele geruststelling zijn om de zaken op voorhand duidelijk op papier te zetten.

Via een legaat of een duo-legaat kunt u een deel van uw nalatenschap aan het Rode Kruis schenken. Zo helpt u ook na uw dood de meest kwetsbare mensen in onze samenleving.

Het duo-legaat is een fiscaal interessante techniek waarbij het Rode Kruis de successierechten van de erfgenamen betaalt en tegelijk een deel van de

erfenis krijgt toegewezen: een win-win situatie voor beide partijen.

Rode Kruis-Vlaanderen informeert het grote publiek al enkele jaren over het legaat en het duo-legaat via brochures, informatiedossiers en infosessies. Op verzoek gaat het Rode Kruis ook op huisbezoek bij wie meer wil weten.

Rode Kruis-Vlaanderen wil maximale transparantie bieden, overeenkomstig de regels van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving. De cijfers over fondsenwerving zijn te vinden op www.rodekruis.be en in het jaarverslag. Deze cijfers zijn van toepassing op het Vlaamse landsgedeelte. De activiteiten die inkomsten genereren uit vergoedingen zijn hier niet in opgenomen (levering van bloedproducten aan ziekenhuizen, vergoedingen voor geleverde diensten aan de overheid en aan bedrijven).

KOSTEN RODE KRUIS-VLAANDEREN

Algemeen overzicht

De inkomsten van Rode Kruis-Vlaanderen worden aangewend om tal van activiteiten te realiseren. Voor heel wat van die activiteiten kunnen we rekenen op de onbezoldigde inzet van onze vrijwilligers. Daarnaast moet Rode Kruis-Vlaanderen uiteraard zorgen voor degelijke opleidingen, ondersteuning en materiaal. Hieronder vindt u een algemeen overzicht van de operationele kosten per werkdomein.

Op de volgende bladzijden krijgt u gedetailleerde informatie.

Humanitaire activiteiten (*werking in Vlaanderen en internationale werking, zonder bloedvoorziening en opvang asielzoekers*):
40,2 miljoen euro

Bloedvoorziening:
83,1 miljoen euro

Opvang asielzoekers:
39,4 miljoen euro

Totaal:
162,7 miljoen euro

Toelichting

De inkomsten van Rode Kruis-Vlaanderen werden geconsolideerd. Hierbij werden alleen inkomsten van externe bronnen opgenomen. Doorfacturatie van de ene Rode Kruisentiteit naar een andere zit hier niet in vervat. Deze doorfacturatie vindt u echter wel terug in de kosten van Rode Kruis-Vlaanderen. Op deze manier geven we een volledig beeld van de kosten van de verschillende Rode Kruisentiteiten. Dit kan de verkeerde indruk geven dat de kosten groter zijn dan de inkomsten. Het geconsolideerde resultaat bedraagt 1,29 miljoen euro of 0,8% van de omzet.

› Lees ook blz. 109-110: hoe besteedt Rode Kruis-Vlaanderen zijn eventuele winsten?

Het Rode Kruis investeert in degelijke opleidingen, ondersteuning en materiaal.

Humanitaire activiteiten

De uitgaven voor de humanitaire werking van Rode Kruis-Vlaanderen bedroegen 40,2 miljoen euro. Deze kosten kunnen verdeeld worden over volgende activiteiten:

ALGEMENE WERKING HOOFDZETEL

Kosten voor de coördinatie van de hulpverleningsactiviteiten (Hulpdienst, Dringende Sociale Interventie, niet-dringend ziekenvervoer 105 en een deel van onze sociale werking).

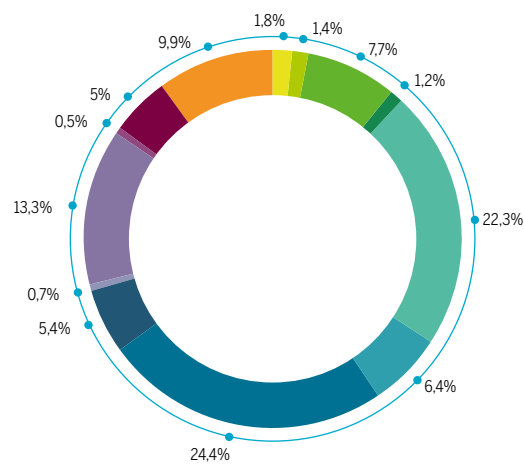
ALGEMENE WERKING PROVINCIALE ZETELS

De bevolking, vrijwilligers en personeelsleden kunnen in de provinciale zetels terecht voor informatie, opleidingen en bijscholingen. Zo ondersteunen de provinciale zetels de afdelingswerking. Ze verzorgen ook de administratieve, logistieke en beleidsondersteunende Rode Kruiswerking. De activiteitsgebonden kosten zijn opgenomen bij de verschillende activiteiten.

ALGEMENE WERKING PLAATSELIJKE AFDELINGEN

Kosten voor de algemene werking van de afdelingen: verplaatsingskosten, verzekeringen, huur van lokalen... De activiteitsgebonden kosten zijn opgenomen bij de verschillende activiteiten.

Kosten humanitaire activiteiten

Totaal: 40.243.969 euro

* In deze cijfers is het aandeel van de kosten gemaakt door de plaatselijke afdelingen gebaseerd op een relevante steekproef bij de populatie van 253 afdelingen.

- Zorgbib
- Rode Kruisvakanties (Aangepaste Vakanties + vakantiecampen voor kwetsbare kinderen)
- Algemene werking provinciale zetels
- Jeugd Rode Kruis
- Internationale activiteiten
- (Eerstehulp)opleidingen voor bevolking, bedrijven en vrijwilligers
- Algemene werking hoofdzetel
- Hulpdienst*
- Dringende Sociale Interventie*
- Ziekenvervoer en dispatching*
- Sociale hulpverlening (met uitzondering van Zorgbib en Rodekruisvakanties)*
- Medisch Centrum Antwerpen-haven (Kaai 142)
- Algemene werking plaatselijke afdelingen

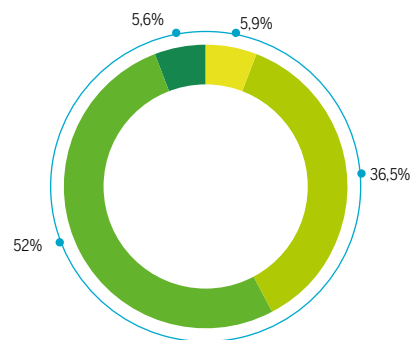
KOSTEN RODE KRUIS-VLAANDEREN

Humanitaire activiteiten

ACTIVITEITSGEBONDEN KOSTEN

- › Hulpdienst: kosten die gemaakt worden voor de hulpverlening bij rampen en de preventieve hulpverlening: kostenvergoedingen, aankoop van medisch materiaal...
- › Ziekenvervoer en dispatching.
- › Dringende Sociale Interventie (DSI): voornamelijk personeelskosten op het niveau van de hoofdzetel en de provinciale zetels.
- › Medisch Centrum Antwerpen-Haven (Kaai 142): dit centrum wordt beheerd door de werkgevers van de Haven van Antwerpen in samenwerking met Rode Kruis-Vlaanderen. Het Centrum biedt 24 uur op 24 dringende medische hulp aan havenarbeiders, zeelui en werknemers van bedrijven in en rond de haven.
- › (Eerstehulp)opleidingen voor bevolking, bedrijven en vrijwilligers: huur van lokalen om cursussen te geven, kostenvergoedingen, verband en ander cursusmateriaal.
- › Sociale Hulpverlening: uitleendienst, Thuis in m'n tehuis, Spring eens binnen, Brugfigurenproject.
- › Rode Kruisvakanties (Vakantiekampen voor kwetsbare kinderen en Aangepaste Vakanties voor mensen met een handicap): een beperkt deel van de kosten voor de Vakantiekampen voor kansarme kinderen wordt gedragen door de ouders van de kinderen. Het grootste deel betaalt Rode Kruis-Vlaanderen zelf. Van de kosten voor de Aangepaste Vakanties wordt één derde betaald door de Rode Kruisafdeling, één derde door Rode Kruis-Vlaanderen en één derde door de vakantieganger zelf.
- › Zorgbib: o.a. de aankoop van nieuwe boeken, onderhouden van de collectie, huur van opslagruimte.
- › Jeugd Rode Kruis: o.a. aankoop van materiaal, bijdrage aan de kampen vanuit de afdeling en verzekering.
- › Internationale activiteiten: zie de grafiek hiernaast.

Detail kosten voor internationale werking

- Werkingskosten
- Noodhulp en rehabilitatie
- Ontwikkelingsprojecten
- Tracing/humanitair recht en sensibilisering

Totaal: 9.001.944 euro

Activiteitsgebonden kosten bij de Hulpdienst zijn o.m. kosten voor de aankoop van medisch materiaal.

Music For Life

MUSIC FOR LIFE 2010 - LAAT EEN WEESKIND NIET ALLEEN

Bron giften	Ontvangen bedrag
Giften ontvangen van het publiek	€ 3.589.927
Bijdrage van de federale regering	€ 1.130.073
Bijdrage van de Vlaamse regering	€ 300.000
Totaal	€ 5.020.000

Bron bijdrage	Bestemming fondsen	Toegewezen bedrag
Grote publiek	Ondersteuning van aidswezen en kwetsbare kinderen in Mozambique	€ 325.000
	Ondersteuning van aidswezen en kwetsbare kinderen in Oeganda	€ 595.000
	Ondersteuning van kwetsbare kinderen in Namibië	€ 775.000
	Ondersteuning van aidswezen en kwetsbare kinderen in Swaziland	€ 350.000
	Ondersteuning van aidswezen en kwetsbare kinderen in Zuid-Afrika	€ 600.000
	Ondersteuning van kwetsbare kinderen in Malawi	€ 200.000
	Centrale kosten voor fondsenwerving (callcenters, software, fiscale attesten...) en organisatie, uitvoering en opvolging van de projecten	€ 744.927
Federale regering	Ondersteuning van aidswezen en kwetsbare kinderen in West-Oeganda	€ 1.130.073
Vlaamse regering	Ondersteuning van aidswezen en kwetsbare kinderen in de provincie Tete in Mozambique	€ 300.000
Totaal		€ 5.020.000

MUSIC FOR LIFE 2011:

› zie blz. 40.

Bijdragen aan het Internationale Rode Kruis

Rode Kruis-Vlaanderen betaalde de verplichte ledenbijdrage van 301.833 euro aan de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen (IFRC).

Het Red Cross/EU Office dat als verbinding fungeert tussen de nationale verenigingen van het Rode Kruis in de landen van de Europese Unie en de Europese Unie zelf, ontving een ledenbijdrage van 16.354 euro.

KOSTEN RODE KRUIS-VLAANDEREN

Opvang voor asielzoekers

De uitgaven van het departement Opvang Asielzoekers kunnen in drie delen opgesplitst worden:

KOSTEN VOLGENS OPVANGCONVENTIE

Een eerste deel handelt over de uitgaven die vastgelegd zijn in de opvangconventie met Fedasil. Voor 2011 werd een dagprijs bepaald van maximaal 37,72 euro per opvangplaats per dag (gewone opvangplaats). Deze uitgaven omvatten alle kosten voor de basisopvang van asielzoekers: de personeelskosten, de huur van de gebouwen en de investeringen in die gebouwen, de werkingskosten en de overheadkosten (de inzet van de centraal ondersteunende diensten van Rode Kruis-Vlaanderen).

BIJKOMENDE KOSTEN

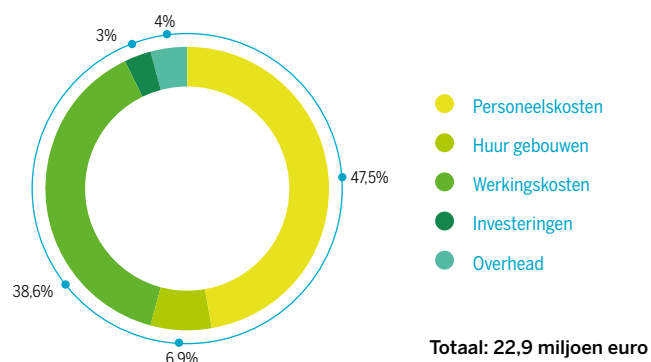
Een tweede deel handelt over de uitgaven die niet opgenomen zijn in de dagprijs, maar bijkomend door Fedasil of andere instanties vergoed worden. Concreet gaat het hier over:

- › De medische kosten voor asielzoekers die in onze centra verblijven.
- › De kosten voor onze integratieactiviteiten: in 2011 voorzag Fedasil niet enkel in de financiering van de personeelsleden die voor deze opdracht werden aangetrokken, maar ook in een gedeelte van de middelen om activiteiten te kunnen organiseren.
- › De uitgaven in het kader van een specifiek project van het Europees Vluchtelingenfonds (EVF).
- › De voogdij voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. De kosten van deze activiteit worden volledig vergoed door het ministerie van Justitie en een toelage van de Sociale Maribel.

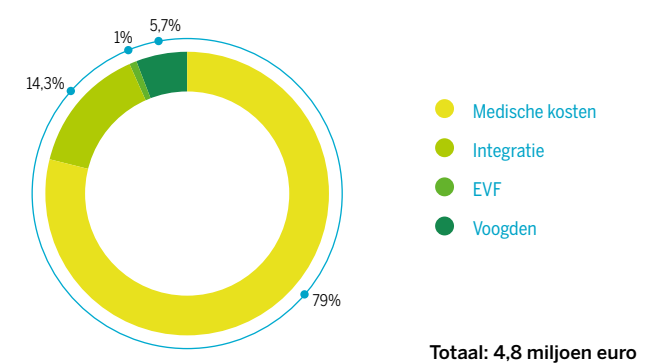
KOSTEN VOOR DE NOODOPVANGCENTRA

Een derde deel handelt over de kosten voor de noodopvangcentra. Zoals op blz. 45 in dit jaarverslag beschreven, vroeg de federale overheid het Rode Kruis om vanaf december 2010 in noodopvang voor asielzoekers te voorzien. Gezien de eigenheid van deze structuur, bevatten de uitgaven soms andere accenten (onder andere sanitair basispakket voor de vele nieuwe bewoners, hoge verplaatsingskosten...). In grote lijnen zijn de kosten dezelfde als deze in de reguliere centra.

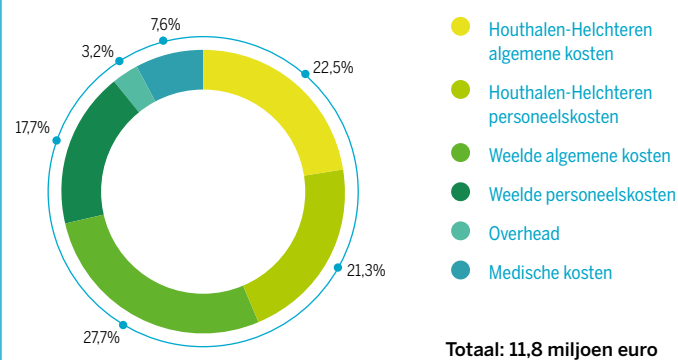
Kosten volgens opvangconventie

Bijkomende kosten

Kosten voor noodopvangcentra

Dienst voor het Bloed

De inkomsten van de Dienst voor het Bloed worden gevormd door de prijs die ziekenhuizen betalen voor de geleverde bloedproducten en door enkele subsidies. Deze inkomsten worden gebruikt om de kosten te dekken die eigen zijn aan de werving van donoren, de afname, het testen en verwerken van de bloedproducten en de bedeling ervan aan de ziekenhuizen. Daarbij worden financiële overschotten geherinvesteerd in nieuwe technieken, de ontwikkeling van transfusie in Vlaanderen en de verbetering van de service aan donoren en ziekenhuizen. De Dienst voor het Bloed staat 24/7 paraat over heel Vlaanderen om ervoor te zorgen dat de gevraagde bloedproducten op een veilige manier aan de ziekenhuizen worden geleverd.

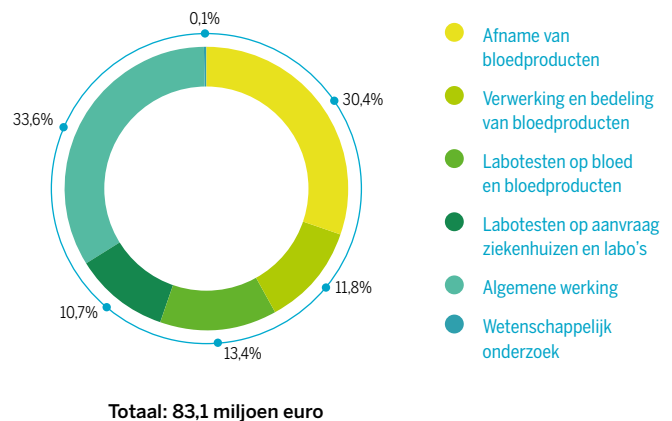
De Dienst voor het Bloed is een betrouwbare partner voor donoren, ziekenhuizen, patiënten, overheid en partners. Het vertrouwen tussen de verschillende partijen is gegroeid doorheen de tijd en mede gebaseerd op de hulp van talloze donoren die hun gift vrijwillig geven. Jaarlijks levert de Dienst voor het Bloed ongeveer 350.000 bloedproducten aan de ziekenhuizen. Patiënten vertrouwen op de Dienst voor het Bloed voor de toediening van een veilig bloedproduct.

Samen met het toezicht op een financieel stabiele situatie binnen de Dienst voor het Bloed, maakt operationele efficiëntie deel uit van de maatschappelijke opdracht. De Dienst voor het Bloed realiseert de kernopdracht — zorgen voor voldoende en veilig bloed — tegen een door de overheid bepaalde prijs. Uit een internationale vergelijking van de kost van een eenheid gedeleukocyteerde rode bloedcellen komt de Dienst voor het Bloed naar voren als een van de organisaties met de laagste kost.

De totale bedrijfskosten van de Dienst voor het Bloed bedroegen 83,1 miljoen euro. Deze kosten kunnen verdeeld worden over de volgende activiteiten:

Afname van bloedproducten: aankoop van kwalitatief afnamemateriaal, de lonen van artsen en verpleegkundigen die de afnamen veilig en vlot laten verlopen en vergoedingen voor afdelingen.

Kosten Dienst voor het Bloed

Verwerking en bedeling van bloedproducten

Als het bloed getest en goedgekeurd is, wordt het verwerkt, opgeslagen en vervoerd. In 2011 werden specifieke investeringen en operationele kosten in logistiek gemaakt om de kwaliteit van de bloedproducten en de dienstverlening te verbeteren.

Labotesten op bloed en bloedproducten

In deze uitgavenpost zijn de kosten voor laboratoriummateriaal en personeelskosten inbegrepen. Onze laboratoria voeren ook gespecialiseerde testen uit op vraag van ziekenhuizen en externe labo's (10,68% van de totale uitgaven voor testen op bloed en bloedproducten).

Algemene werkingskosten: uitgaven voor de centraal ondersteunende diensten (Personeelszaken, Financiën, Communicatie en ICT), voor het aanmaken en drukken van publicaties, het administratieve luik van de bloedtransfusiecentra, donorwerving en het departement Kwaliteit. Hieronder brachten we ook de afschrijvingen op investeringen en de kosten met betrekking tot de gebouwen.

Wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling

De Dienst voor het Bloed ziet het als zijn plicht om wetenschappelijk onderzoek op zijn werkgebied (bloedbanking en transfusie in het algemeen) te bevorderen en te stimuleren. Wetenschappelijk onderzoek ondersteunt en vergemakkelijkt het opzetten van nieuwe en betere technieken in de dagelijkse werking, waardoor ons bloed steeds veiliger wordt: Rode Kruis-Vlaanderen streeft naar 100% veilig bloed.

RESULTATENREKENING

2010 - 2011

	2010	2011
Inkomsten	€ 148.190.145	€ 160.889.873
Omzet	€ 79.187.055	€ 80.178.154
Wijziging in de voorraden goederen in bewerking	€ 222.672	- € 111.985
Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	€ 66.610.027	€ 77.289.489
Andere opbrengsten	€ 2.170.391	€ 3.534.215
Kosten	€ 143.341.887	€ 159.599.544
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	€ 28.881.044	€ 27.434.261
Diensten en diverse goederen	€ 47.176.654	€ 56.996.453
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	€ 55.693.891	€ 61.918.431
Afschrijvingen en waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	€ 9.146.207	€ 9.688.115
Waardeverminderingen op voorraad, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen	- € 69.387	€ 975.061
Voorzieningen voor risico's en kosten	- € 214.571	- € 268.324
Andere bedrijfskosten	€ 2.728.049	€ 2.855.547
Resultaat	€ 4.848.258	€ 1.290.329
Financieel resultaat	€ 2.074.068	€ 1.026.319

BESTEDING EVENTUELE WINSTEN

Eventuele winsten van Rode Kruis-Vlaanderen worden ingezet voor de verdere uitbouw van verscheidene Rode Kruisfondsen of als bestemde middelen voor grote projecten.

(ACTIVITEITS)FONDSEN

Om de financiering en de uitvoering van het strategische werkplan van Rode Kruis-Vlaanderen te garanderen, heeft Rode Kruis-Vlaanderen verschillende fondsen gecreëerd. Met uitzondering van het noodhulpfonds en het fonds rampenparaatheid wordt enkel de rente op het kapitaal van de fondsen gebruikt. Zo zorgen we voor de noodzakelijke langetermijnzekerheid voor de activiteiten: hun financiering is hierdoor minder afhankelijk van jaarlijkse schommelingen in subsidies of het beschikbare geld binnen het Rode Kruis.

Het **sociaal fonds** van Rode Kruis-Vlaanderen verzamelt de nodige financiële middelen om op structurele basis zorgactiviteiten — zoals vakanties voor kwetsbare kinderen en Aangepaste Vakanties voor mensen met een handicap — te ontwikkelen en te realiseren.

Het **vormingsfonds** geeft financiële steun aan nieuw op te starten vormingsinitiatieven. Deze kunnen van allerlei aard zijn.

Met het **noodhulpfonds** kan Rode Kruis-Vlaanderen snel reageren op een ramp zonder te hoeven wachten op de fondsenwerving die doorgaans pas enkele dagen na de ramp op gang komt. Als er middelen uit dit fonds worden gebruikt, dan wordt dat daarna opnieuw aangezuiverd met geld uit fondsenwerving bij het brede publiek of van de overheid.

Het **fonds rampenparaatheid** is bedoeld om beperkte capaciteitsopbouw (voornamelijk opleidingen) rond rampenmanagement en –paraatheid te financieren. Daarnaast zal het fonds gebruikt worden om gerichte pilootprojecten in potentiële nieuwe partnerlanden op te zetten als testcases voor een nieuw partnership. Ten slotte zal uit dit fonds de 20% eigen bijdrage worden gefinancierd zodra er, op basis van de voorgaande stappen en opgebouwde kennis en ervaring, grotere donorcontracten volgens het principe van cofinanciering worden binnengehaald. Op deze manier wordt het beschikbare bedrag verviervoudigd via donorfinanciering.

Het **ontwikkelingsfonds** verzekert continuïteit en groei in de internationale ontwikkelingsprojecten. Soms gaat het om de financiering van de eigen bijdrage in Rode Kruisprojecten die gedeeltelijk door de overheid worden gefinancierd, waardoor we meer van dergelijke projecten kunnen aanvaarden. Daarnaast

kunnen we hiermee moeilijk financierbare projecten (zoals vergeten rampen of de versterking van de Rode Kruisverenigingen in het Zuiden) toch aanpakken.

De **stichting wetenschappelijk onderzoek & ontwikkeling - Dienst voor het Bloed** bevordert het ontwikkelingswerk, de medische praktijk op basis van evidence-based criteria en het wetenschappelijk onderzoek binnen de Dienst voor het Bloed van Rode Kruis-Vlaanderen. Dit gebeurt door steun aan onderzoekers zelf, of aan externe instellingen waarmee Rode Kruis-Vlaanderen wetenschappelijk onderzoek verricht.

In het kader van het nieuwe strategische plan Afspraak 2015 werden er principeafspraken gemaakt om de fondsen sneller uit te bouwen. Dit zal ons toelaten om nog meer projecten die niet via klassieke financiering kunnen worden gesponsord, onafhankelijk op te zetten met eigen middelen.

Overzicht fondsen

Sociaal fonds: 3,4 miljoen euro
Vormingsfonds: 0,7 miljoen euro
Noodhulpfonds: 1,1 miljoen euro
Fonds rampenparaatheid: 0,7 miljoen euro
Ontwikkelingsfonds: 3,8 miljoen euro
Stichting wetenschappelijk onderzoek & ontwikkeling - Dienst voor het Bloed: 16,7 miljoen euro

In 2011 heeft de Gemeenschapsraad van Rode Kruis-Vlaanderen de bouw en exploitatie van een eigen zorghotel goedgekeurd. Het zorghotel opent zijn deuren in 2015.

BESTEMDE MIDDELEN VOOR GROTE PROJECTEN

Winsten kunnen ook gebruikt worden voor grote projecten. De bouw van een nieuw zorghotel voor vakanties voor zwaar gehandicapte mensen in Zuienkerke is daar een voorbeeld van. Hiervoor wordt een investering van 6 miljoen euro gepland. Het zorghotel zal een 45-tal permanent beschikbare plaatsen bieden. Dat is nodig, want de actuele vraag overstijgt ruim het aanbod, zeker voor mensen met een hoge zorgwaarde. Voor dit project werkt Rode Kruis-Vlaanderen samen met Toerisme Vlaanderen, Pasar en Kompas Camping.

› [Lees meer over het zorghotel op blz. 23.](#)

FINANCIËEL BEHEER

Rode Kruis-Vlaanderen belegt, conform het advies van het Financieel Comité aan de Raden van Bestuur, zijn middelen op een ethische wijze en met een defensief beleggingsprofiel. Dit betekent dat Rode Kruis-Vlaanderen niet rechtstreeks in aandelen, derivaten of alternatieve producten belegt. Alle effecten of hun onderliggende emittenten moeten voldoen aan de ethische criteria zoals bepaald door of opgenomen in de Ethibel Sustainable Index, Social Responsibility Index of analoge erkende indexen. De emittenten met een gekende band met wapenhandel, kinderarbeid, mensenhandel of drugsexploitatie worden dus uitgesloten. Omdat financieel beheer geen kernactiviteit is van de Rode Kruisbeweging, werd het in zijn technische uitwerking uitbesteed aan deskundige instellingen.

Wenst u of uw bedrijf te schenken?

Met schenkers (zowel individuen als bedrijven), die een donatie doen aan een Rode Kruisfonds, kunnen in detail langetermijnafspraken gemaakt worden over hoe, waar en wanneer hun schenking zal worden gebruikt. Voor grotere schenkingen kan een apart fonds, ook op naam, worden gecreëerd.

Een Jeugd Rode Kruisjaar in beeld

Op 3 september organiseerde Jeugd Rode Kruis de jaarlijkse Startdag waar 230 vrijwilligers mee de aftrap voor het gezamenlijke jaarthema gaven. Alle vrijwilligers ontdekten er meer over het nieuwe jaarthema en volgden workshops waaruit ze inspiratie konden putten voor het nieuwe werkjaar.

Jeugd Rode Kruis nam deel aan vijf buitenlandse missies en congressen (Ierland, IJsland, Malta, Namibië, Noorwegen). Op de foto hiernaast zie je Jeugd Rode Kruisvrijwilligers Marijke Avonts en Geert Jespers die een workshop geven over eerste-hulplessen aan Maltese eerste-hulplesgevers.

Op vrijdag 21 oktober namen we deel aan de Dag van de Jeugdbeweging. In elke provincie verzamelden jeugdleiders aan het station voor een lekker ontbijt.

In 2011 dropten 341 kinderen een briefje in de Jeugd Rode Kruisbrievenbus met duizend en één verschillende vragen.

Zeven deelnemers volgden met succes de tweejaarlijkse instructeursopleiding van Jeugd Rode Kruis. Zij maken nu werk van een stage. In totaal volgden 234 vrijwilligers een opleiding bij Jeugd Rode Kruis. Ze kunnen nu met nog meer kennis hun functie uitoefenen.

Een antwoord op al uw vragen

Met vragen kunt u altijd bij uw plaatselijke Rode Kruisafdeling terecht.

Wilt u een preventieve hulppost aanvragen? Wilt u weten of er een Zorgbib in uw buurt actief is? Wilt u een cursus Eerste hulp volgen?

De contactgegevens van onze 253 afdelingen vindt u op:

www.rodekruis.be > [Over Rode Kruis](#) > [Rode Kruis in jouw buurt](#).

Ook de medewerkers van de provinciale zetels van het Rode Kruis helpen u graag verder. Algemene of net heel specifieke vragen: de provinciale medewerkers beantwoorden al uw vragen of verwijzen u door naar de geschikte personen.

Rode Kruis-Antwerpen

Belgiëlei 34, 2018 Antwerpen
tel. 03 286 93 00
antwerpen@rodekruis.be

Rode Kruis-Limburg

Boomkensisstraat 303, 3500 Hasselt
tel. 011 28 09 20
limburg@rodekruis.be

Rode Kruis-Oost-Vlaanderen

Ottergemsesteenweg 413, 9000 Gent
tel. 09 225 81 97
oostvlaanderen@rodekruis.be

Rode Kruis-Vlaams-Brabant

Herestraat 49, 3000 Leuven
tel. 016 39 80 70
vlaamsbrabant@rodekruis.be

Rode Kruis-West-Vlaanderen

Dirk Martensstraat 11, 8200 St. Andries-Brugge
tel. 050 45 90 00
westvlaanderen@rodekruis.be

Rode Kruis-Brussel-Hoofdstad

Stallestraat 96, 1180 Ukkel
tel. 02 371 31 63
brusselhoofdstad@rodekruis.be

Met vragen over bloed, plasma of bloedplaatjes geven kunt u terecht bij de medewerkers van de bloedtransfusiecentra van Rode Kruis-Vlaanderen. Ook voor algemene vragen over de Dienst voor het Bloed bent u bij hen aan het juiste adres.

Antwerpen

Wilrijkstraat 8, 2650 Edegem
tel. 03 829 00 00
antwerpen.bloed@rodekruis.be

Oost-Vlaanderen

Ottergemsesteenweg 413, 9000 Gent
tel. 09 244 56 56
oostvlaanderen.bloed@rodekruis.be

Vlaams-Brabant - Limburg

Herestraat 49/BTC, 3000 Leuven
tel. 016 31 61 61
vlaamsbrabant.limburg@rodekruis.be

West-Vlaanderen

Lieven Bauwensstraat 16, 8200 Brugge
tel. 050 32 07 27
westvlaanderen.bloed@rodekruis.be

De centrale diensten van Rode Kruis-Vlaanderen staan ook steeds ter beschikking om vragen te beantwoorden.

Centrale diensten Rode Kruis-Vlaanderen

Motstraat 40, 2800 Mechelen
tel. 015 44 33 22
info@rodekruis.be

Heeft u zeer specifieke vragen, dan vindt u hieronder de contactgegevens van de kaderleden van Rode Kruis-Vlaanderen.

Algemene directie

Philippe Vandekerckhove,
gedelegeerd bestuurder:
philippe.vandekerckhove@rodekruis.be

Directie Dienst voor het Bloed

Veerle Compernelle,
medisch directeur:
veerle.compernelle@rodekruis.be
Wilfried Vantygghem,
directeur operationele zaken:
wilfried.vantygghem@rodekruis.be

Directie Humanitaire Diensten

Katja Verhelst, directeur Humanitaire Diensten Vlaanderen:
katja.verhelst@rodekruis.be

Centraal ondersteunende diensten

Luc Botten,
financieel-administratief directeur:
luc.botten@rodekruis.be
Filip Rylant,
directeur Communicatie & Werving:
filip.rylant@rodekruis.be
Peter Catry, directeur HR:
peter.catry@rodekruis.be

FOTO'S

- © Ans Brys: blz. 71
- © Deense Rode Kruis/Heine Pedersen: blz. 35
- © Pieter-Jan De Peu: cover, blz. 1, 4, 7
- © Joachim Dewilde: cover, blz. 5, 99
- © Sven Dillen: blz. 79
- © Tim Dirven: blz. 42
- © FedAsil/Dieter Telemans: blz. 45
- © Gazet Van Antwerpen/Frank Boelens: blz. 10
- © Marc Gysens: blz. 8, 22, 27, 63, 64, 69, 95, 110
- © Patrick Hattori: blz. 31, 33, 78
- © ICRC: blz. 41
- © IFRC: blz. 32
- © Emy Lamon: blz. 13
- © Nicolas Maeterlinck/ImageGlobe: blz. 12
- © Jens Mollenvanger: cover, blz. 1, 5, 23, 24, 73
- © Nepalese Rode Kruis: blz. 40, 92
- © Rode Kruis-Vlaanderen: blz. 8, 11, 16, 18, 20, 21, 23, 27, 38, 43, 54, 56, 57, 65, 66, 69, 91
- © Frank Toussaint: blz. 16, 19, 25
- © Lieven Van Assche: blz. 27, 58
- © Tom Van Cakenberghe: cover, blz. 1, 4, 29, 39
- © Piet Van den Bossche: blz. 70
- © Bart Van der Moeren: blz. 25, 96
- © Bob Van Mol: cover, blz. 1, 2, 5, 14, 15, 16, 18, 36, 39, 44, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 62, 67, 83, 89, 102, 104
- © Pascal Vervoort: blz. 26, 27, 91
- © Elisabeth Verwaest: blz. 47, 51

REDACTIE EN VORMGEVING

Frederika Hostens
Rode Kruis-Vlaanderen

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

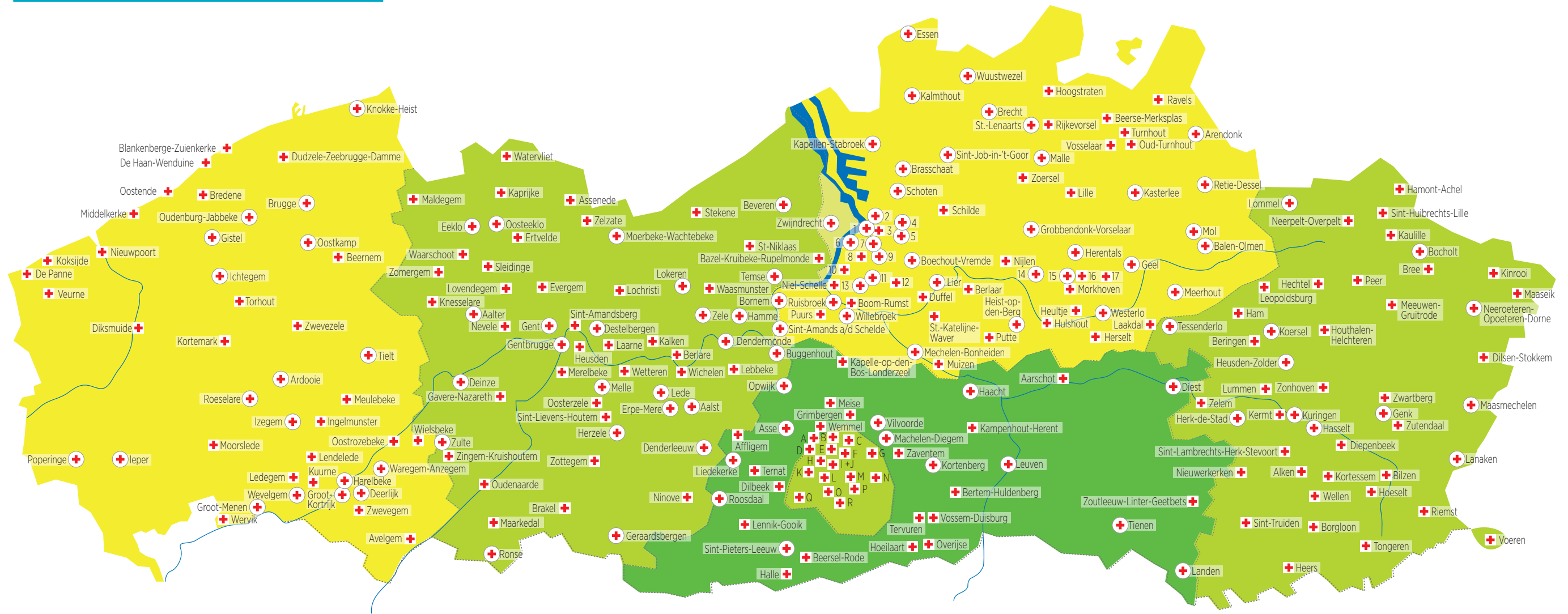
Philippe Vandekerckhove
Motstraat 40
2800 Mechelen

Het Rode Kruis ontvangt structurele steun van:

D/2012/0665/20
2012_001

PLAATSELIJKE AFDELINGEN IN VLAANDEREN

Rode Kruis-Vlaanderen telt 253 plaatselijke afdelingen. Sommigen hebben als werkgebied een stad, andere een gemeente of fusiegemeente. Er zijn ook afdelingen die gemeenten overkoepen. Doordat onze Rode Kruisafdelingen verankerd zijn in heel Vlaanderen, staan ze in nauw contact met de bevolking. Zo kunnen ze hulpknoden opsporen en er een antwoord op geven.

Heel wat Rode Kruisafdelingen bieden ook activiteiten aan voor kinderen en jongeren. De 107 Jeugd Rode Kruiskernen organiseren eerstehulpopleidingen, maar bieden ook jeugdbewegingsactiviteiten aan.

Vragen?

Heeft u een vraag voor de afdeling in uw buurt? Wilt u een beroep doen op de diensten van uw plaatselijke afdeling of wilt u zich graag als vrijwilliger aansluiten bij een afdeling? De vrijwilligers staan u graag te woord. U vindt alle contactgegevens op www.rodekruis.be > Over Rode Kruis > Rode Kruis in je buurt.

Jeugd Rode Kruis

Zin in jeugdig Rode Kruisplezier? Neem contact op met uw plaatselijke Jeugd Rode Kruiskern. Alle contactgegevens vindt u op www.jeugdrodekruis.be > Over JRK > Wie is wie.

- + Afdeling
- + Afdeling met JRK-kern

1	Antwerpen-Stad	A	Ganshoren-Koekelberg
2	Merksem	B	Jette
3	Borgerhout	C	Evere
4	Wijnegem-Deurne	D	Sint-Agatha-Berchem
5	Borsbeek-Wommelgem	E	Schaarbeek
6	Hoboken	F	Sint-Joost-ten-Node
7	Berchem	G	Sint-Lambrechts-Woluwe
8	Wilrijk	H	Sint-Jans-Molenbeek
9	Mortsel	I	Brussel
10	Hemiksem	J	Elsene
11	Edegem-Kontich	K	Anderlecht
12	Hove-Lint	L	Sint-Gillis
13	Aartselaar	M	Etterbeek
14	Herenthout	N	Sint-Pieters-Woluwe
15	Noorderwijk	O	Ukkel
16	Olen	P	Oudergem
17	Oevel	Q	Vorst
		R	Watermaal-Bosvoorde